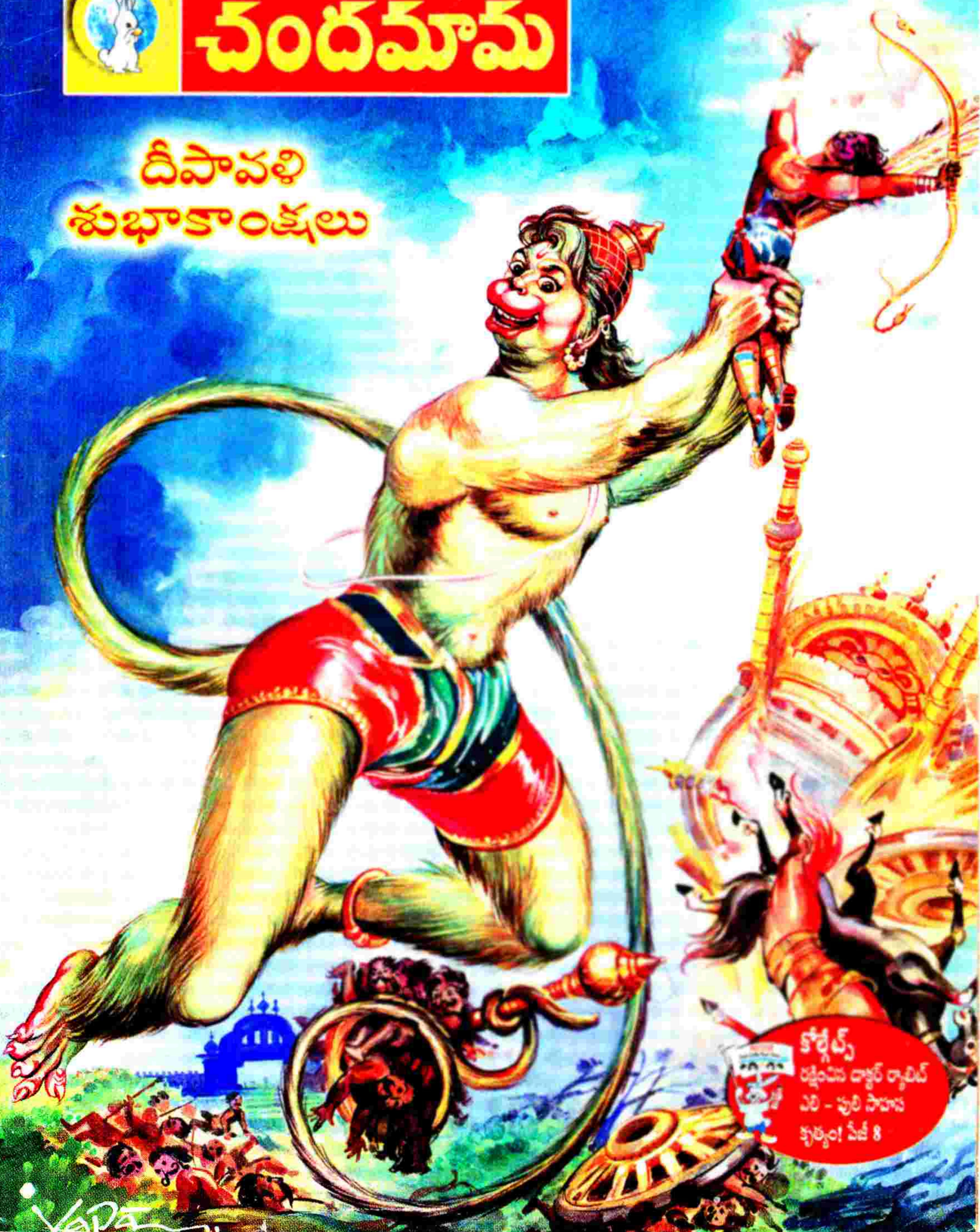

లక్ష్మీబుర్ 2008 • Rs.15/-

చందులు

దీపావళి
శుభాకాంక్షలు

కశ్యాత్
రఘువు రాజు రామ
20 - శురీ పాపు
కృత్యం! పేజీ 8

Treat™

స్నేల టెక్
+
సైతు

ప్రార్థనలు
ప్రార్థనలు
ప్రార్థనలు

FREE

10 GAMES INSIDE

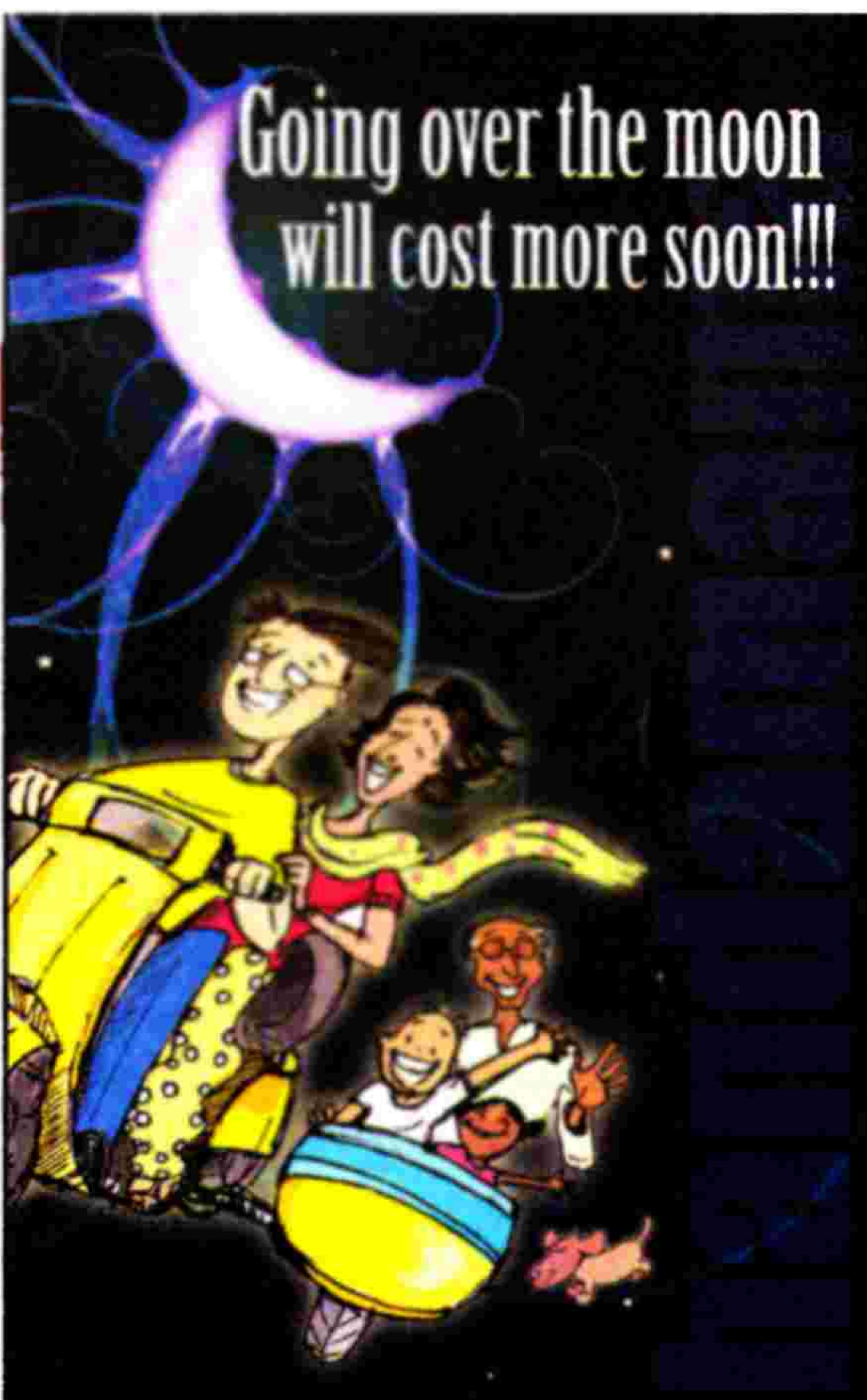

ప్రార్థనలు
ప్రార్థనలు

ప్రార్థనలు

Going over the moon
will cost more soon!!!

Grab your ride today!
Subscribe NOW

Offer valid till 31st October 2008

Period	Current Rate	Proposed Rate from November	You Save
1 Year	180	300	120
2 Years	335	550	215
3 Years	500	800	300
Total	915	1650	735
Annual	180	240	60
Bi-annual	335	450	115
Tri-annual	500	675	175

I want to subscribe / gift to the following editions of Chandamama
(Tick whichever is applicable):

English Language ..... Junior Chandamama

Name: .....

Date of Birth: ..... Sex : .....

Address: .....

..... City: .....

State:..... Pin:.....

Telephone:.....

Mobile:.....

Email:.....

Gift Subscription to the following address:

.....
.....
.....
.....

Enclosed Cheque/DD* for Rupees.....

Cheque/DD No .....

favouring Chandamama India Ltd on.....

.....bank.

*Add Rs.60 for non-Chennai cheques. Your subscription will commence in 4 weeks.

Please mail the subscription form to:

Chandamama India Limited,

JVL Plaza, 6th Floor, 626 (Old 501), Anna Salai, Teynampet,

Chennai-600 018 Tel: (044) 24334455, Fax: 24322103,

Email: subscription@chandamama.com

You can also subscribe online at:

www.chandamama.com

-----<----->-----

HERCULES
MTB TURBO DRIVE

RIDE YOUR PASSION

ATOM

**GEARED FOR ACTION
STYLED FOR FUN**

Introducing Hercules Atom, the rugged new MTB with an **integrated carrier, front & rear shox, an 18 speed Shimano gear system and a low step-thru frame**. Don't settle for anything less.

Solve the puzzle below, complete the slogan and win amazing prizes!

- 1st prize : Hercules Atom bicycle for 3 winners
- 2nd prize : Football for 50 winners
- 3rd prize : Water sipper for 100 winners

Fill in the details below and send your entries to:
The Brand Manager, TI Cycles of India, Post Bag No. 5, Ambattur, Chennai - 600 053.

Gear up! Set those wheels in motion, and count the number of gears in the visual: _____
I love my Hercules MTB because: _____

Name: _____ Age: _____ Date of Birth: _____

Address: _____

Tel: _____

School & Branch: _____

Class & Section: _____

To participate online, log on to www.ticyclesindia.com

Terms & conditions apply.

చందులూ నియుతి: 61 అక్టోబర్ 2008 సంఖి: 10

ఈ నెల పేశేషన్లు

వింత ట్రీమ
(చె.క) ... 19

పురోహితుడి జీవ్యం
... 35

ఉరితాడును ముద్దాడిన
వీరకిశోరం! ... 42

రామాయణం
(సుందరకాండ - 5) ... 57

అమరవాళి

ఐశ్వర్యవంతుడిలో
సౌజన్యమూ,
శూరుడిలో

మితభాషిత్వమూ,
జ్ఞానిలో శాంతమూ,
ధనికుడిలో
పాత్రదానమూ,
తపస్విలో కోపం
లేకపోవటమూ,
విజ్ఞానిలో

వినయమూ,
ధర్మాత్ముడిలో వంకలు
వెతకకపోవటమూ,
అన్నింటిలోనూ
శిలమూ గొప్ప
అలంకారాలు!

ఈ సంచికలో ...

* పారకుల లేఖలు	... 06	* బీర్బర్కథలు : 14	... 48
* ఫిండి ప్రారంభం!	... 10	* లోకం తీరు	... 53
* నిజమైన గుట్టివాడు!	... 12	* క్షూష్మానుని	... 63
* పాతాలచుర్చం - 3	... 13	* మనవారుల్యప్రశ్నలు	... 66
* రంచుమ కమ్ము	... 25	* ఉస్తున అందం	... 67
* ఇంద్రజిత్తు	... 26	* చండులు క్రీచ్ - 9	... 71
* భారత దళాది	... 30	* వార్తలలో చాలలు	... 72
* వాడు వచ్చిన కథ - 16	... 31	* విష్ణువం .... వివోచం	... 73
* వ్యాయమూర్త్రిగా ఉమ్మాది.... 39		వికాసం	
* ముందియ్యు వంచి ఉచ్చరియ	... 46	* శాయి వ్యాఘ్యం పోటీ	... 74

క్రీడారంగంలో భారతదేశ స్థానం?

ఆగస్టులో బీజింగ్‌లో జరిగిన 29వ బలింపిక్ క్రీడలలో 205 దేశాలు పాల్గొన్నాయి. 70త కాలం అంతర్జాతీయ క్రీడారంగంలో ముందు వరుసలో ఉన్న అమెరికా, జర్మనీ, రష్యా, గ్రెట్‌బిట్‌వంటి దేశాలను అధిగమించి చైనా మొత్తం 302 పతకాలలో 51 బంగారు పతకాలను కైవసం చేసుకుని పతకాలు సాధించిన 87 దేశాలలో ప్రథమ స్థానాన్ని అలంకరించింది!

మన దేశం 55 మంది క్రీడాకారులను పంపింది. చరిత్రలోనే ప్రప్రథమంగా వ్యక్తిగత విభాగంలో ఒక బంగారు పతకాన్ని, రెండు కాంస్య పతకాలను మన క్రీడాకారులు గెలుపాందారు. బీజింగ్ పతకాల జాబితాలో ఈ మూడు పతకాలు మనకు 50వ స్థానాన్ని తెచ్చి పెట్టాయి. ఇది నిజంగానే ప్రతి భారతీయుడూ సంతోషించ తగ్గవిషయమే. అయితే, ఈ సందర్భంగా క్రీడా ప్రపంచంలో మనదేశస్థానం గురించి కూడా ఆలోచించవలసిన అవసరం ఉన్నది. మనం ఒకప్పుడు హకీ ఛాంపియన్లు, క్రికెట్ ఛాంపియన్లుగా ఉండేవాళ్ళం. చెన్, బ్యాడ్మింటన్, బిల్లియర్డ్స్‌లో వరల్డ్ ఛాంపియన్లుగా గల దేశం మనది. జనాభాలో ఒక్క చైనాకు తరవాత ద్వీతీయ స్థానంలో ఉన్నాం. కాని క్రీడారంగంలో మాత్రం జమ్ముకా, కీన్యూ వంటి అతి చిన్న దేశాలకన్నా కూడా వెనుకబడి ఉన్నాం.

పతకాలు సాధించిన వారికి దేశవ్యాప్తంగా అభినందనలే కాకుండా బహుమతులు కూడా వెల్లువెత్తడం ఆనందించ తగ్గవిషయమే. అయితే, వాటిలో కొంత శాతమైనా పోటీలలో పాల్గొన్న వారికి ముందుగానే లభించి ఉన్నట్టయితే అధునాతన సాకర్యాలతో మంచి కోచెన్ ద్వారా శిక్షణ పొంది, మరింత మెరుగైన ఘలితాలు పొందడానికి అవకాశాలు ఉండేవి. గ్రామీణ ప్రాంతాల నుంచి వచ్చే ప్రతిభాశాలురైన క్రీడాకారులకు ఆర్థిక భద్రతాలోపం, ఆధునిక పరికరాలు లేకపోవడం ప్రధాన అవరోధాలుగా ఉంటున్నాయి. వాటిని అధిగమింపజేయడానికి కెంద్రాప్టప్రభుత్వాలూ, క్రీడాసంస్థలూ, కార్బోరేట్ సంస్థలూ తగిన చర్యలు చేపట్టాలి. క్రీడలకు సరైన ప్రాముఖ్యతనిచ్చి లక్ష్యాలను నిర్దేశించుకుని వాటి సాధనకు ఇప్పటి నుంచే కృషిచేయాలి!

సంపాదకుడు : విశ్వం

Visit us at : <http://www.chandamama.com>

Founded by
B. Nagi Reddi and
Chakrapani

Editor, Publisher : B. Viswanatha Reddi (Viswam)

Chief Executive Officer : L. Subramanyan

Editorial Advisors : Ruskin Bond, Manoj Das

Consultant Editor : K. Ramakrishnan

Associate Editor : A.R. Balasubrahmanyam

Senior Artists: K.C. Sivasankaran (Sankar),

Gandhi Ayya, P. Mahesh

Artist : Jayapandian

Assistant Editor : R. Sudha

Creative Writer : R. Vaasugi

Layout Designer : B.A. Hemalata Malini

CIRCULATION TEAM :

Chennai : T N Ravi Shankar, National Sales Manager

Mobile +91 99620 70014

email : ravishankar.in@chandamama.com

Fazal Khan, Manager-Circulation & Institutional Sales - South

Mobile +91 99625 67860

email : fazal.khan@chandamama.com

Mumbai : Rajendra K Jadhav, Asst. Manager - Circulation

Mobile +91 9271720669

CHANDAMAMA INDIA LTD., B-3, Lunic Industry

Opp. State Bank of India, Near Police Station Cross Road

No.6, MIDC Andheri (East), Mumbai-400093

Phone +91 22 28312872 / 28311849

email : rajendra.jadhav@chandamama.com

New Delhi : Sushil Sharma, Circulation Manager-North

Mobile +91 98719 30767

CHANDAMAMA INDIA LTD., Goyal Business Centre,

C-23/2 First floor, Connaught Place, New Delhi-110001

Bangalore : P. Murali, Asst. Circulation Manager-Karnataka

Mobile +91 94488 36952

CHANDAMAMA INDIA LTD., 18, 10th Cross, Mayura Street

Papanna Lay Out, Outer Ring Road, RMV 2nd Stage

Bangalore-560094, Phone +91 80 6655 1000

email : murali.pj@chandamama.com

Kolkata : Ananth Prakash, Circulation Manager-East

Mobile +91 98362 62202

email : ananth.prakash@chandamama.com

Ahmedabad : Kalpesh Raval, Sales Officer-Circulation

Mobile +91 98245 19948

email : kalpesh.raval@chandamama.com

Head - Business Dev. & Online : Surajit Agarwal

email : surajit@chandamama.com

Advertisement : email : sales@chandamama.com

Subscription Queries: L. Govindasamy

e-mail : govindaswamy.l@chandamama.com

Customer Cell : A B Sairam Mobile: +91 9841983774

e-mail : sairam.ab@chandamama.com

Head Office : CHANDAMAMA INDIA LTD.,

JVL Plaza, Block-A, 6th Floor, 626, Anna Salai,

Teynampet CHENNAI-600018

Phone +91 44 2432 2101/02, Fax +91 44 2432 2103

email : chandamama@chandamama.com

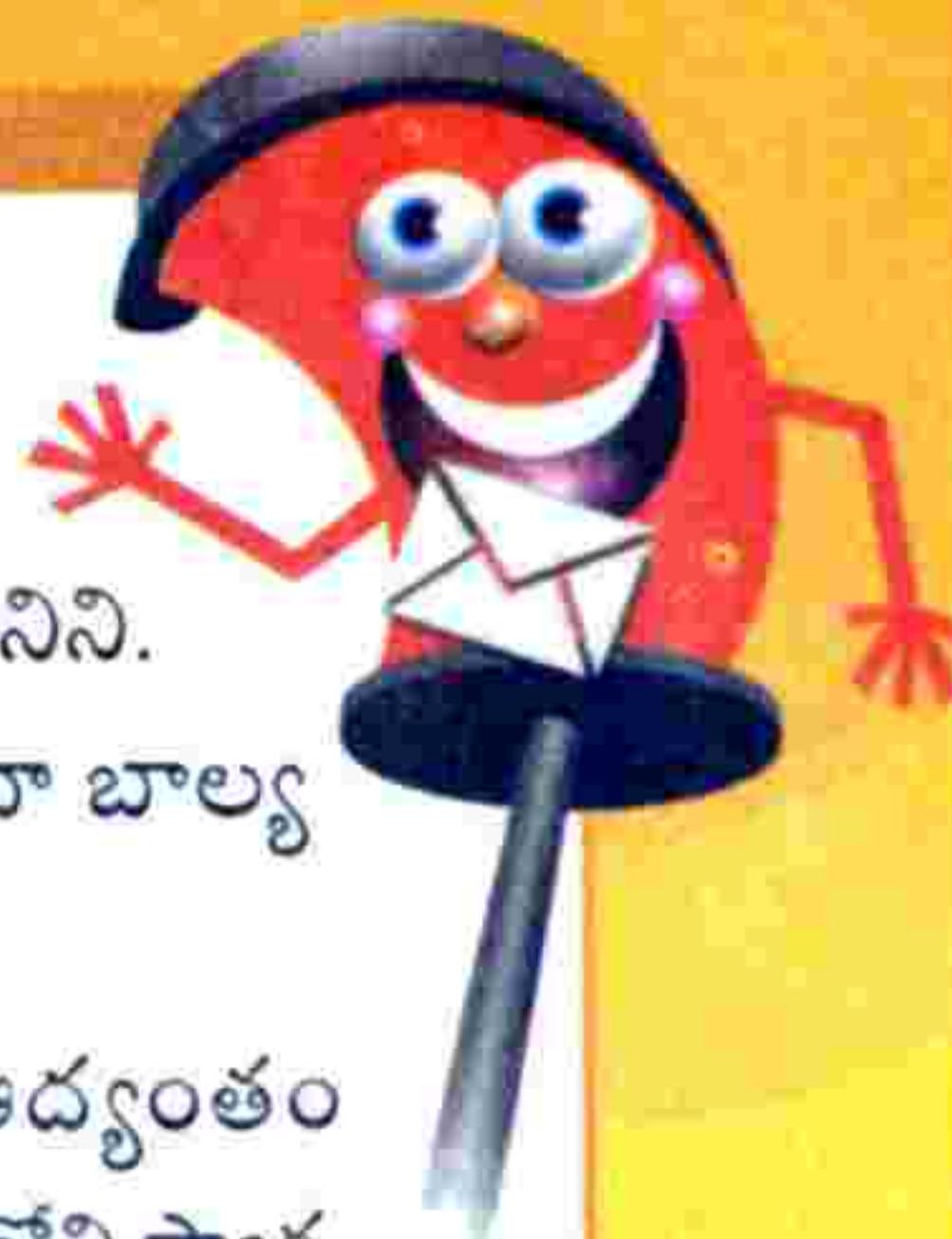
Website : www.chandamama.com

ANNUAL SUBSCRIPTION :

India : Rs 180 (by bookpost)

Foreign : US\$30 (by air mail)

పాతకుల లేఖలు

బాల్యం నుంచి నేను చందులూ అభిమానిని.

చందులూ సృష్టించిన ఊహలోకంలో నా బాల్య మంతా స్వేచ్ఛగా విపరించాను.

ఆగస్టులో ప్రచురించిన కథలు ఆద్యంతం అలరించాయి. 'నట్టింట్లో పిశాచి' మనిషిలోని స్వార్థ బుద్ధి ఎలాంటి అరిష్టాలను కొనితెచ్చుకుంటుందో వివరించింది. మనోదౌర్జ్యంతో బాధపడే యువకుడు మనోవికారాలను అధిగమించి సామ్రాజ్య నిర్మాతగా ఎలా మారాడన్న చారిత్రకంశం-నిరాశాజీవులకు అత్మ స్మృత్యున్ని అందిస్తుంది. బ్రిటీష్ ప్రభుత్వాన్ని హడలెత్తించి నానాసాహాబ్ స్వాతంత్ర్యాన్ని అద్భుతంగా వ్యక్తికరించ బడింది. యుక్కితో సమస్యలను ఏ విధంగా పరిష్కరించు కోవచ్చే 'పారుగుపోరు' కథలో మాలతి పాత నిరూపించింది. ఏకలవ్యాఢి నిస్వార్థ గురుభక్తిని మరింత విపులంగా చెబితే బాపుండేది. ప్రాచీన భారతీయ సాహిత్య సారభాలను అందిస్తున్న చందులూ నా హృదయపూర్వక కృతజ్ఞతలు.

- పి.బి. భాస్కరరావు,

చెల్లూరు - 533 261, తూ.గో. జిల్లా (ఆంధ్ర)

ఒక్క క్షణం చాలు జీవిత పయనాన్ని తల్లికిందులు చేయడానికి అన్న సత్యాన్ని చాటిచ్చొనరాబ్బర్కోట్ ఉదంతం చాలా బాపుంది. ఇంట్లోని పారు ఇంతంకాదన్న వేమన్న సూక్తిని స్ఫురింపజేసిన 'నట్టింట్లో పిశాచి' అద్భుతం. పిల్లల్ని ఆలోచింపజేసే ప్రహేళికలను, పాటీలను ప్రవేశపెట్టాలని వినయపూర్వకమైన మనవి.

- ఎం. లక్ష్మి, గోపాలపూర్

పిల్లలతో పాటు వయోభేదం లేకుండా అందరూ చదివే ఎక్కు ప్రతిక చందులూ. ఏ రంగంలో ఏ మార్పులు వచ్చి రూపాంతరం చెందినా మన చందులూ యథాతథంగా ఉండడమే ఆనందకరం!

- ఎం.వి. రమణకుమారి, హైదరాబాద్

© The stories, articles and designs contained in this issue are the exclusive property of the Publishers. Copying or adapting them in any manner/ medium will be dealt with according to law.

ఒక వివరణా... ఒక వినతి...

ప్రియమైన పారకులకు,

1947 నుంచి చందులూ మన బాల్యంలో అంతర్భాగంగా ఉంటోంది. మీరూ, మీకు మునుపటి రెండు తరుల పారకులూ చందులూ కుటుంబంలో అంతర్భాగంగా ఉంటూ 61 సం.లకు పైగా దారి చూపుతున్నారు. పిల్లలూ, పెద్దలూ అంటూ అశేష పారకలోకం కనబరుస్తూన్న ఆదరాభిమానాల కారణం గానే అరవై వసంతాలు పూర్తిచేసుకుని పత్రిక నిత్య నూతనంగా ముందుకు సాగుతోంది.

ద్రవ్యోల్పణం కారణంగా ఇటీవల మారిన పరిస్థితులు పారకులకు తెలియనిది కాదు. దాని కారణంగా విపరీతంగా పెరిగిన కాగితం ధర, పత్రిక ప్రచురణావ్యయం, మౌలిక సదుపాయాల కల్పనా వ్యయం, కార్యాలయ నిర్వహణా వ్యయం అనూహాయంగా పెరిగిపోయాయి. ఆ భారం పారకులపై పడకూడదని గత సంవత్సర కాలంగా రకరకాల పద్ధతులలో మా శాయశక్తులా ప్రయత్నించాం. కాని ఇప్పుడు మరో మార్గం కానరాని నిర్వంధ పరిస్థితి ఎదురయింది.

ద్రవ్యోల్పణ ఒత్తిడుల పర్యవసానంగా మీ అభిమాన పత్రిక ధరను పెంచడం తప్ప మరో మార్గం కనిపించడం లేదు. తెలుగుతో సహా ఇతర భాషల చందులూ విదిప్రతి వెలను నవంబర్ నుంచి 5 రూ. పెంచడం వల్ల రూ. 20 లు అవుతుంది. పర్యవసానంగా సంవత్సర చందా కూడా పెరుగుతుంది. ఈ సందర్భంగా మేము తీసుకురానున్న మార్పులు మీ పరిపూర్ణహర్షమోదాలను పొందగలవని విశ్వసిస్తున్నాం. ఏలయినప్పుడ్లా డివిడి, విసిడి లాంటి వాటిని ఇవ్వడం కొనసాగిస్తాం.

మా కీఫ్సు పరిస్థితిని, పత్రిక ధర పెంచడంలో గల కారణాలను సహృదయంతో అర్థం చేసుకోగలరని విశ్వసిస్తున్నాం.

ఎప్పటిలాగే మీ హృదయపూర్వక సహకారం, ఆదరణ లభించగలవని ఆశిస్తున్నాం.

- ప్రచురణకర్త

రంతశ్శయం జంగీల్యాండ్ నైరుతుకు వడింది!

కేరిచ్చే డ్యూక్ రాచ్చె సెచ్చులో నుండి ను చేచించే డెఫ్ లు వెం-ప్రెం చెచ్చులు!

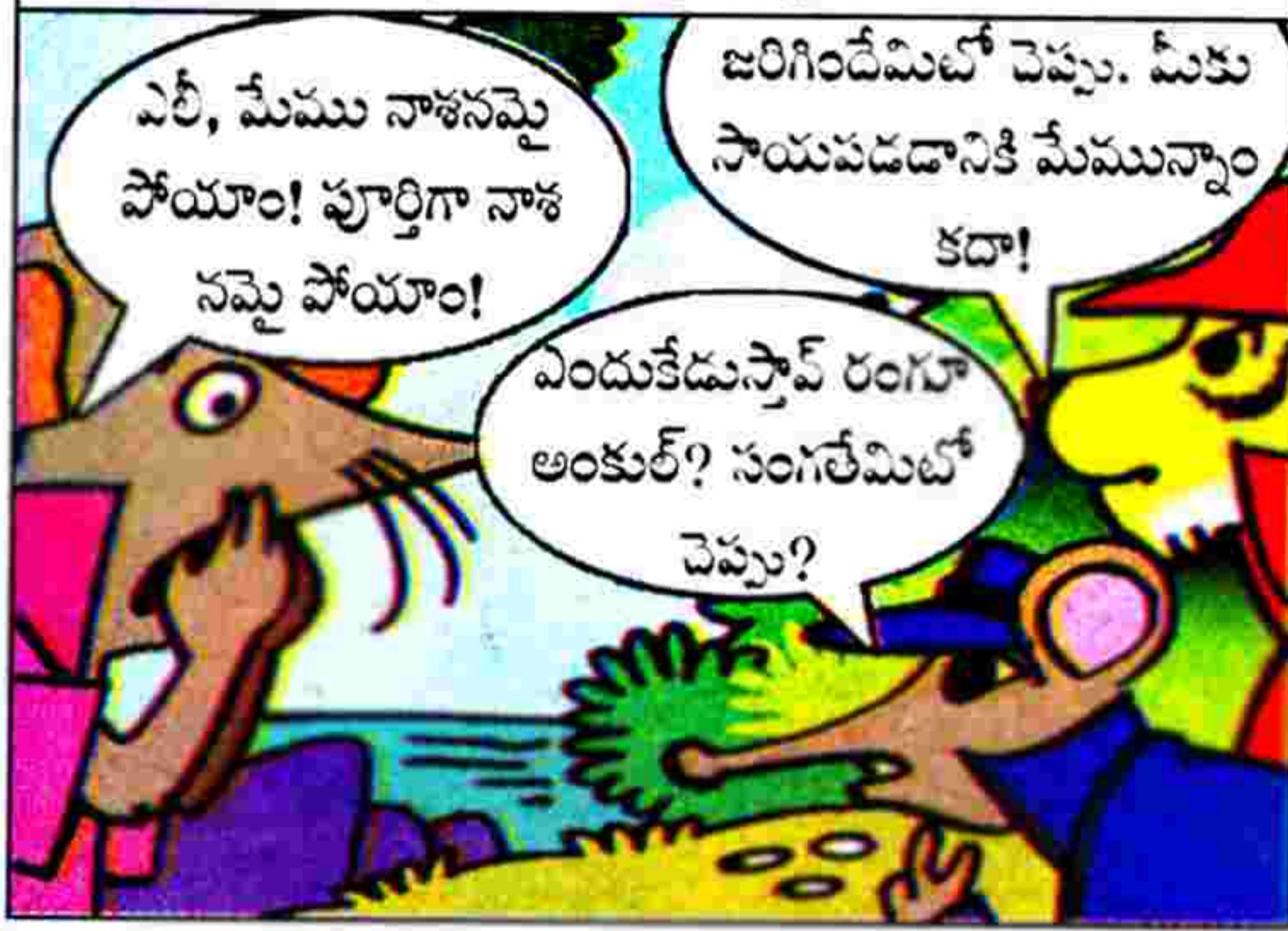

Colgate

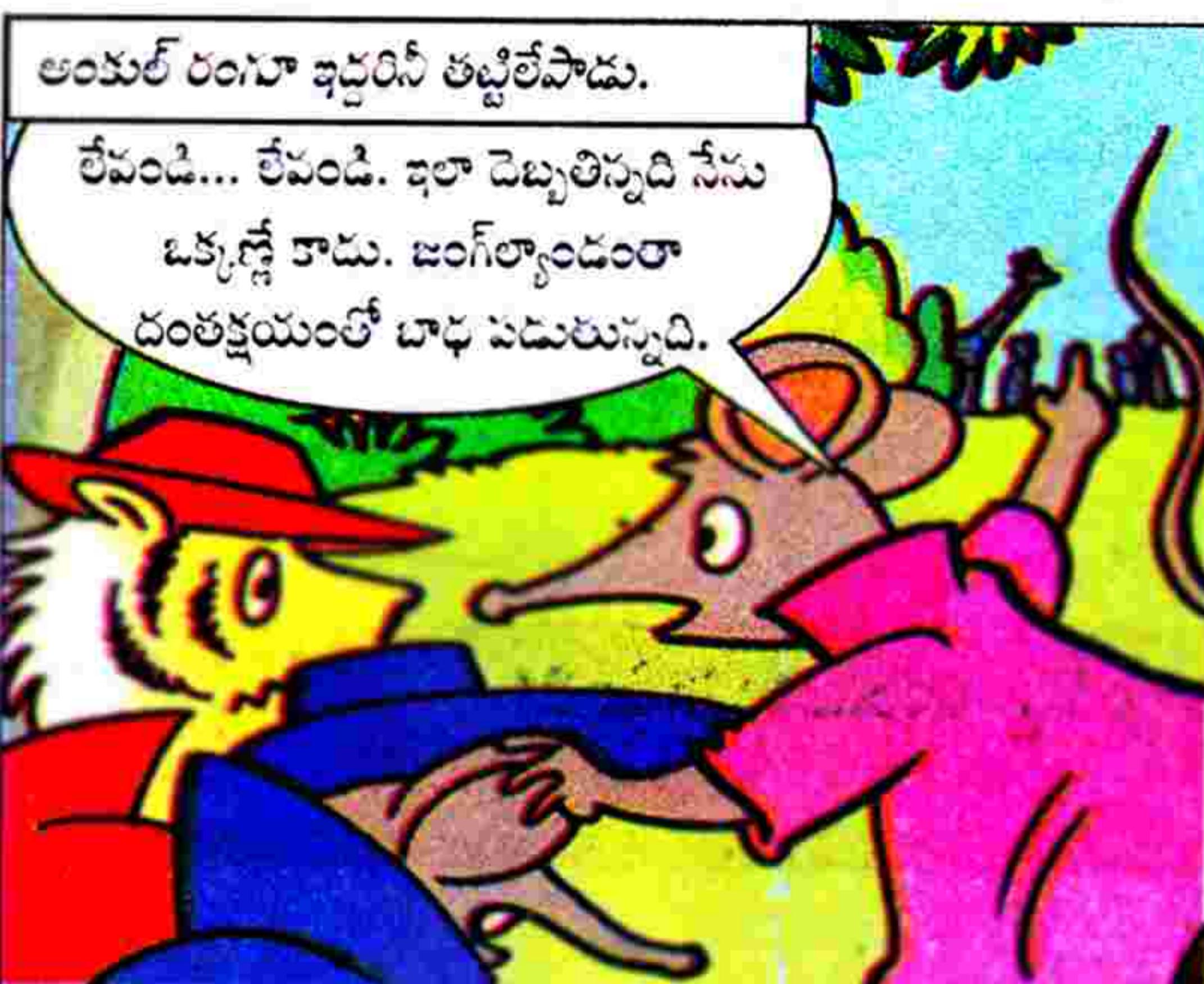
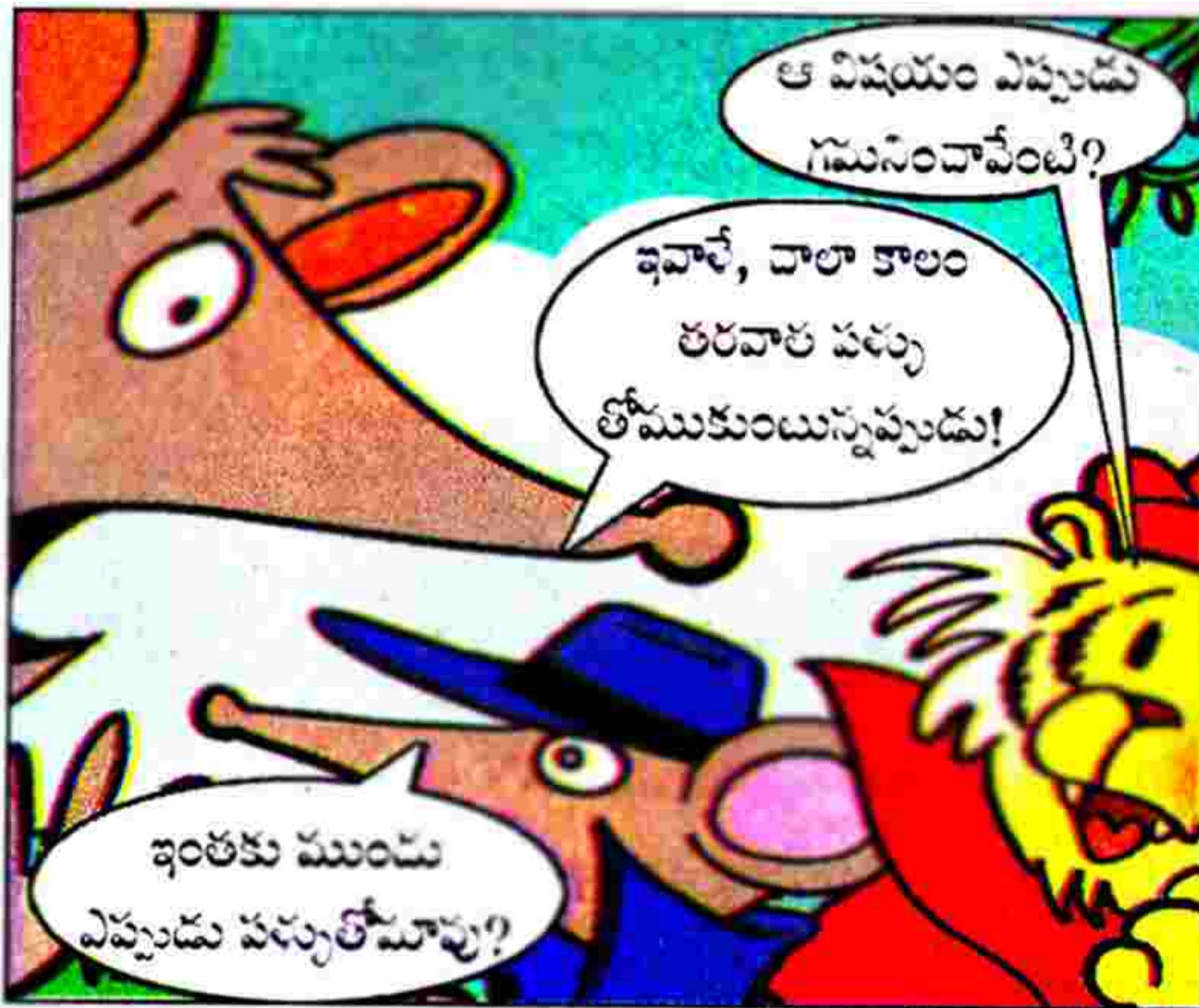
రంగు అంకుల్ రాజు దాక్టర్ ర్యాబిట్

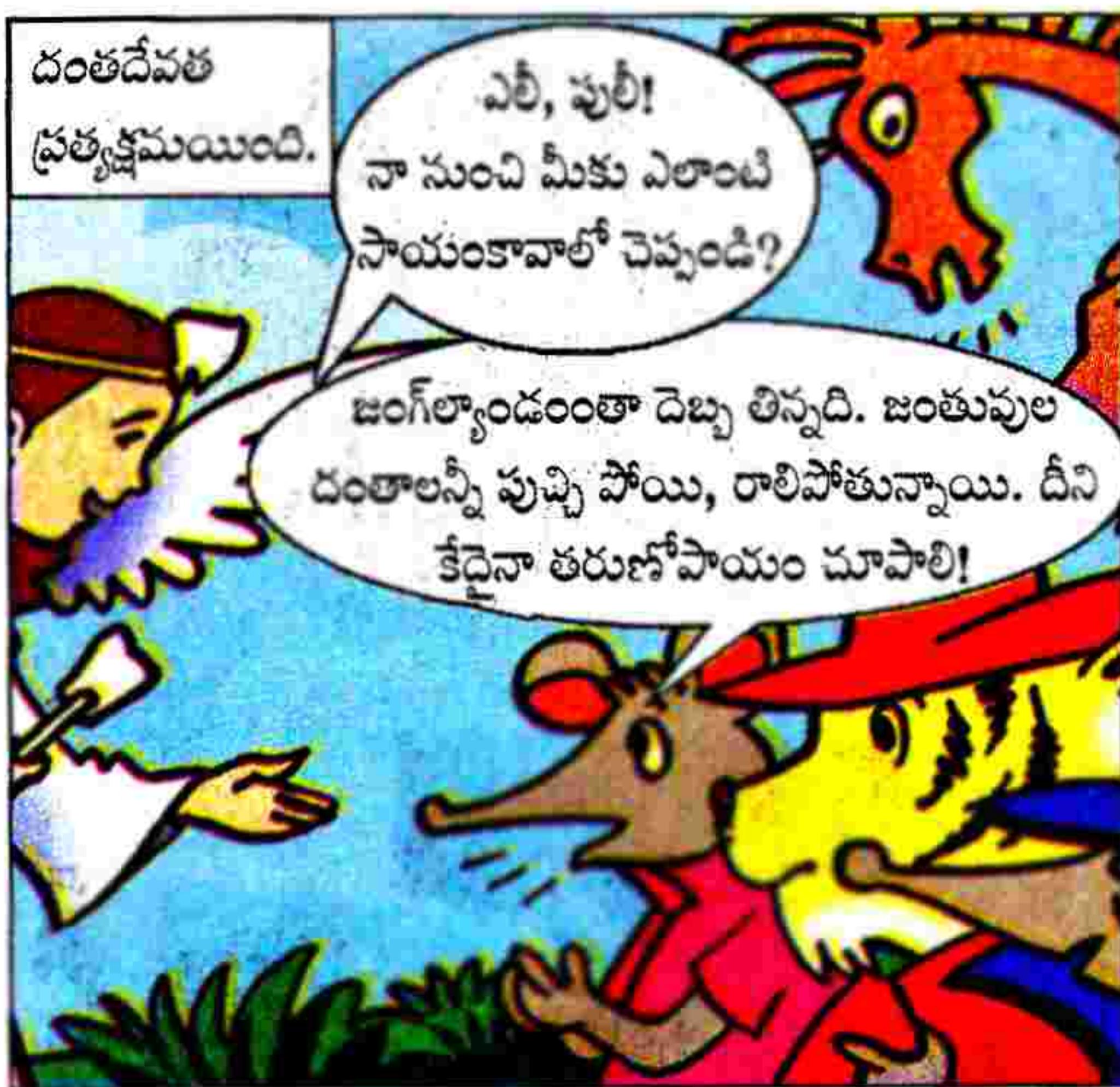

ఎలి, పులి జాల్సన్ డీ తీరంలో కూర్చుని ఉండగా ఉస్తుట్టండి రంగు అంకుల్ లక్ష్మికి ఏడుస్తూ వచ్చాడు.

రంగు అంకుల్ మరేమీ మాట్లాడకుండా నోరు మూసుకుని కుమికుమిలి ఏడుసొగాడు. చాలా సేపు ఓదార్థక నోచు చెప్పాడు. ...లపును నిజంగానే నోరు తెరిచి చూపాడు. దంతాలు కనబడేలా నోరు బార్లా తెరిచాడు.

**లైట్!
కెమెరా!
యాక్స్!
సిసిడెంబ్!**

ఆగష్టు 16వ తేదీ చెన్నయ్ వశ్వావర్కోట్టంలో ప్రారంభమైన చందులూ చిల్డ్రన్ దే ఆవుట్ కార్యక్రమాలు కోయంబతూరు, హైదరాబాదు నగరాలలోనూ వైభవంగా జరిగాయి.
చెన్నయ్లో నిర్వహించిన సింగిల్-వికెట్ క్రికెట్, పెయింటింగ్, క్లే మొడలింగ్, డిబేట్, స్టోర్ టెల్లింగ్ పాటీలలో అసంఖ్యాకులైన పిల్లలు ఉత్సాహంతో పాల్గొన్నారు. సుప్రసిద్ధ సినీదర్శకులు సింగితం శ్రీనివాసరావు, కార్స్‌నిష్ట్-సినీ విమర్శకుడు శ్రీ మదన్, క్రికెటర్ శ్రీ వి.బి. చంద్రశేఖర్, ఆర్టిష్ట్ శ్రీ సుకాంత్ మిక్రో న్యాయనిర్దేశులుగా వ్యవహరించారు.

ఇండియన్ క్రికెట్ టీమ్ మాజీ కేప్టన్ శ్రీ కృష్ణమాచారి శ్రీకాంత్ కార్యక్రమానికి ముఖ్య అతిథిగా విచ్చేశారు. ప్రథమ బహుమతీ విజేతలు ఆయన చేతుల మీదుగా ట్రోఫీలు అందుకుని అవధులు లేని ఆనందం పొందారు.

**వస్తోంది వస్తోంది బిరబిరా వస్తోంది!
చిన్నారుల ప్రతిభను ఉత్తేజపరచే
సిసిడెంబ్ మన నగరానికి వచ్చేస్తోంది!
ఎదవదలో ఉత్సాహపు ముఖుల గలగల
మోగించిన కార్యక్రమాలు మెరిశాయి మిలమిల!!**

**తమ అభిమాన చుట్టూ టీమ్
పాత్రలతో మాట్లాడాలని పిల్లలు ఇంకా
చందులూ మకు ఫౌన్ చేస్తూనే ఉన్నారు.
చుట్టూ టీమ్ చేసిన సిసిడెంబ్ ప్రకటనలు
లంత పెద్ద ఇంప్రెక్స్ కలిగించాయి!**

కోయంబతూరు కొడిసియా హల్లో ఆగష్టు 24వ తేదీ జరిగిన కార్యక్రమంలో పెయింటింగ్, క్లే మొడలింగ్, స్టోర్ టెల్లింగ్ పాటీలు జరిగాయి. స్టోర్ టెల్లింగ్ ఈవెంట్ పిల్లల రచనాక్రింది ప్రాత్మహించాలన్న ఉద్దేశంతో సరికొత్త ప్రయోగాన్ని చేపట్టాం. ఘనల రాండ్కు చేరుకున్న వారికి కథ

ప్రారంభం ఒకటి రెండు వాక్యాలు ఇచ్చి
 తక్కిన కథను పూర్తి చేయమని చెప్పాం.
 దాంతో యువరచయితల ఊహలకు
 రెక్కలొచ్చి ఉన్నత శిఖరాలపై విహరించడం
 చూడ్డానికి ఎంతో ఆనందం కలిగించింది.
 ఆ తరవాత సిసిడిట్ ప్రాదరాబాదుకు
 బయలుదేరింది. ఆగష్ట్ 31వ తేదీ శ్రీధర్
 ఫంక్షన్ ప్లాజాల్ పెయింటింగ్, క్లే మోడ
 లింగ్, స్టోర్ టెల్లింగ్, డిబేట్ అంటూ
 నాలుగు పోటీలు ఏర్పాటు చేయబడ్డాయి.
 సిసిడిట్ విజేతలను చూడాలంటే
www.chandamama.com లాగాన్
 చేయండి!

పోటీల్లో పాల్గొనడానికి పచ్చాపరిమితి
 నిబంధన ఉన్నట్టి ఒకట
 తరువాత పిల్లలు కూడా చుట్టు
 పాలుపంచుకోవడానికి అనుమతి
 కోరడం మాకెంతో ఆనందం
 కలిగించింది.

చందమామ

మదన ఆన్ ది స్ట్రెట్
 క్యార్కెచర్ స్పిస్ పాల్గొన్న
 వారిని చిత్రించడం అందరినీ
 అలరించింది.

పిల్లలకు తోడుగా వచ్చిన తల్లిదండ్రులు,
 పెద్దలు-సిసిడిట్కు పెద్ద సంఖ్యలో విచ్చేసిన
 పిల్లలను, పెద్దలను క్రమబద్ధికరించడానికి
 యాజమాన్యం చేసిన ఏర్పాట్లను చూసి
 ఎంతగానో మొచ్చుండ్రురు. మూడు
 నగరాల్లో నిర్వహించిన ఈ కార్యక్రమాల్లో
 పదివేలమందికి పైగా పిల్లలు పాల్గొన్నారు.
 ట్రోఫిని గెలుచుకొన్నా, గెలుచుకోకపోయినా
 పోటీల్లో పాల్గొన్నామన్న ఆనందంతో
 చిరునవ్వులు చిందుస్తూ వెనుదిరిగిన
 పిల్లలను చూస్తూంటే చందమామ టీమ్కు
 తమ కృషి ఫలించిందన్న తృప్తి కలిగింది.
 చుట్టి టీవీ, హలో ఎఫ్ఎం 106.4,
 రేడియో బన్ 94.3, సూర్యన్ ఎఫ్ఎమ్
 93.5, ఈటీవి2, ఈనాడుకు మా
 హృదయపూర్వక కృతజ్ఞతలు

తెలియజేస్తున్నాం. ప్రైకలు, అన్లైన్, టీవీ మాధ్యమాల సహకారం, మద్దతు కారణంగానే ఈ కార్యక్రమాలను విజయవంతంగా నిర్వహించగలిగాం. రాబోయే నెలల్లో సినిడిషి మరో 13 నగరాలకు పయనం చేయనున్నది. ముంబైలో ఘనంగా పరిసుమాప్తమవుతుంది.

సమాయత్తంకండి! త్వరలో భువనేశ్వర్, కొల్కత, గొహతి నగరాలకు వస్తున్నాం!

బేతాళ కథలంచే నాకు చాలా జ్ఞాపుం. ఎక్కుమార్గుడు సమాధానం చేపులోగా ప్రశ్నలకు నేను సమాధానం చేపు — ఒకి ప్రయత్నించి చూస్తాను.

- యువేధ, విద్యార్థిని

చిన్నప్పుడు అంబులిమామ (చందమామ) చదివేవాళ్ళి. అయితే ఇవాళ్ళి పిల్లల మొత్తం సమయాన్ని టీవీలు ఆక్రమించేశాయి. పిల్లలలో పరనాస్కటిని పెంపాందించడానికి ఇలాంటి కార్యక్రమాలు ఎంతైనా ఉపయోగపడతాయి.

- ఆర్. జయరామన్, తండ్రి

మిత్రమించిన ఉత్సాహం కొద్దీ కొందరు పార్టీసిపెంట్స్ స్టూప్స్ తప్పి పడిపోయారుగాని, అందుబాటులో ఉన్న అంబులెన్స్ సర్వీస్ కారణంగా లూంటి వారు మళ్ళీ పోటీలో పాల్గొన్నారు. ఎలాంటి అవాంధనియి సంఘటనా జరగలేదు.

ఇంతకు ముందు నేన్నప్పుడూ ఇలాంటి రషెంటలో పాల్గొనలేదు! ఈ బ్యాండ్ నాకెంతో జ్ఞాపుం. దీన్ని భద్రంగా వాచుకుంటాను.

- డాశిక, పార్టీసిపెంట్

YOUNG WORLD

Kaleidoscope

Children's day out

Chandamama goes talent hunting

It is indeed heartening that we are like to interact with children and this competition is another opportunity for me and Chandamama to know today's youngsters better.

बच्चों की प्रतिभा तराशेगी चन्दमामा

Chandamama to organise 'Children's Day Out'

AT Confex Trade Fair Complex in Gachibowli on August 24

పాతాళద్విర్మం

3

[కదంబరాజదూతలు నలుగురు, ఇద్దరు శైదీలను వెంటబెట్టుకు వచ్చి, కుంతలదేశ రాజుతో, వాళ్ళ అరణ్యంలో మంత్రికుమారుణ్ణీ, అతడి మిత్రులనూ చంపిన వాళ్ళని చెప్పారు. తరవాత దూతలు శైదీలను తీసుకుని తమ దేశానికి పోతూండగా మార్గ మధ్యంలో కుంతలసైనికులు అడ్డు తగిలి వాళ్ళల్లో ఇద్దరి మెడలకు ఊరితాళ్ళు తగిలించి, శైదీలను విడిపించారు. -తరవాత]

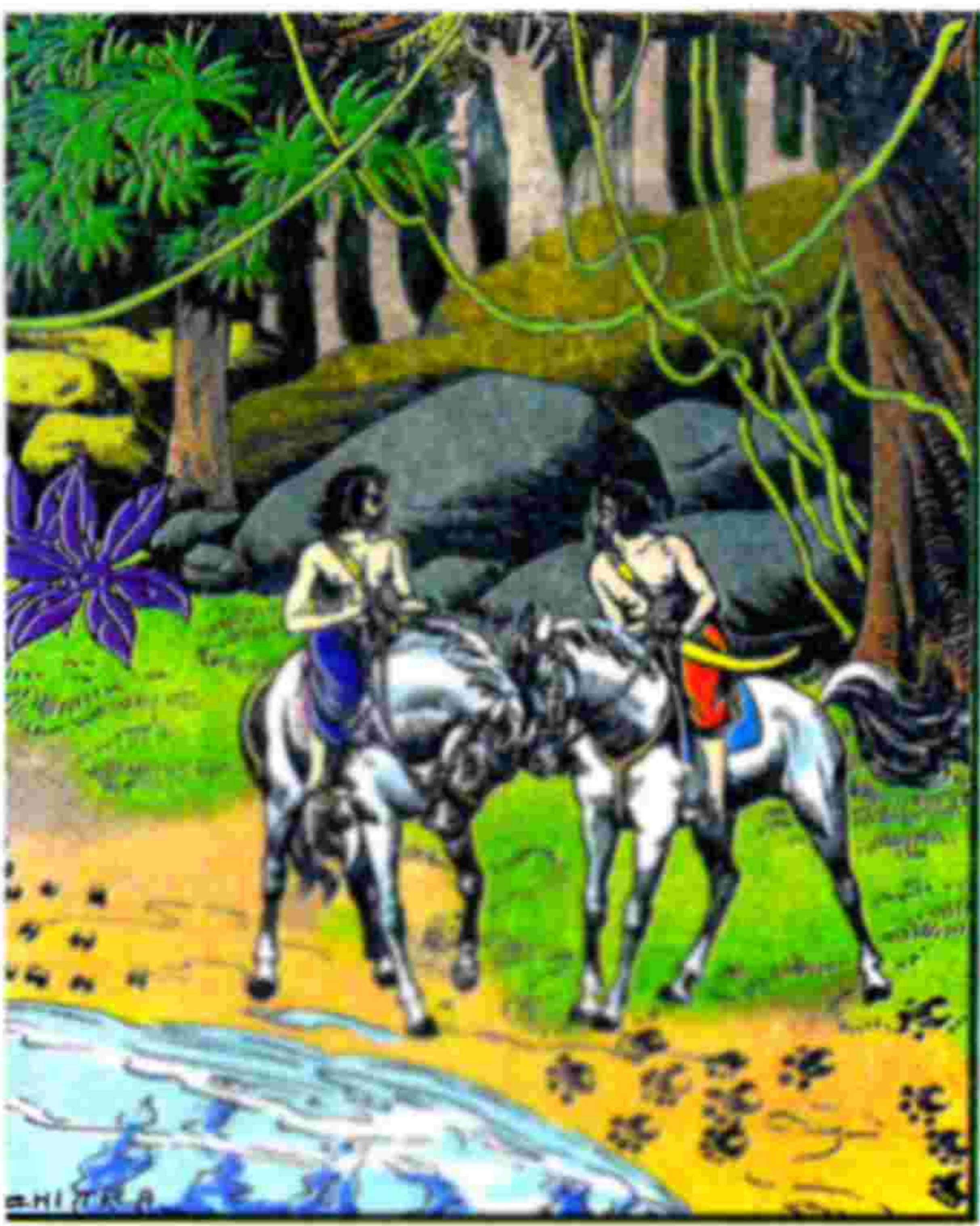
కదంబరాజదూతలిద్దరూ తమ గుర్రాలతో కొండవాగు దాటి, తమ రాజ్యంలో ప్రవేశించారు. కుంతల సైనికులు వదిలిన బాణాలేవీ వారికి తగల లేదు. అర్ధరాత్రి, గుడ్డి వెన్నెల, అరణ్యప్రదేశం. ఆ కారణాలవల్ల సైనికులు దూతుల మీదికి గురిచూసి బాణాలు వదలలేకపోయారు.

“వాగు దాటి ఆ దూతుల వెంట పడటంలో ప్రమాదం ఉన్నది. వాళ్ళకు కదంబరాజ్య

సరిహద్దుకాపలావాళ్ళు సహాయంగా రామచ్చ. ఏవైనా ఆ ఇద్దర్ను ప్రాణాలతో పోనివ్యక్తుడు. మీలో ఎవరు శత్రు రాజ్యంలో జోరబడి, వాళ్ళను వేటాడగలరో చెప్పండి. వాళ్ళను చంపిన వాళ్ళకు మంత్రిగారు పెద్ద బహుమానం ఇస్తారు,” అన్నాడు కుంతల సైనికుల నాయకుడు.

ఆమాట వింటూనే ధూమకుడు ముందుకు వచ్చి, “అయ్యా, నేనూ, సౌమకుడూ ఆ పని

‘చందులు’

చేయగలం. మాకు మీరిచ్చే గొప్పగొప్ప బహు మానాలేవీ అవసరం లేదు. ఆ దూతల్నే కాకుండా కదంబరాజునూ, మంత్రినీ కూడా మేము చంపి తీరతాం. ఆ దుర్మార్గులు చెప్పి నట్టు మేము పితృ, భ్రాతృ హంతకులమేం కాదు. శిస్తు భారం మోయలేక ఉగ్రేసిన రాజుకు ఎదురుతిరిగిన గ్రామస్నిలం,” అన్నాడు.

“మా మంత్రిగారికి మీరు హంతకులు కాదన్న అనుమానం కలిగే, మిమ్ములను బంధనిముక్కల్ని చేయమని, నాకు ఆజ్ఞ ఇచ్చారు. సరే, మాటలతో కాలయాపన అయిపోతున్నది. ఈ రెండు గుర్రాలూ, ఈ కత్తులూ తీసుకుని వెట ప్రారంభించండి. బహుమానం కావలిసివస్తే మాత్రం, ఆ దూతులు శిరస్సులు మా మంత్రిగారి దగ్గిరకు తీసుకు

రావలసి వుంటుంది,” అన్నాడు సైనికుల నాయకుడు.

ఆ వెంటనే ధూమక సౌమకులు, సైనికులిచ్చిన కత్తులు తీసుకుని, గుర్రాల్కై దూతులు వాగు దాటిన ప్రదేశంలోనే తామూ వాగు దాటి, వాళ్ళను వెతుకుతూ కదంబనగరం కేసి బయలుదేరారు.

ఆ ప్రదేశమంతా కొండులమయం. మహా వృక్షాలతో, ముళ్ళపోదలతో ఆ ప్రాంతమంతా, చీకటిలో మహాభయంకరంగా వున్నది. అడవి మృగాలు నీటి మడుగుల దగ్గిరకు రాక పోకలు జరిపే కాలిబాటుల వెంట, జాగ్రత్తగా తమ గుర్రాలను నడుపుతూ, ఎక్కడైనా అలికిడి అయిన జాడ కోసం చెప్పులు రిక్కించి వింటూ ధూమక సౌమకులు అరణ్యంలో చాలా దూరం వెళ్ళారు. కానీ, వాళ్ళకు దూతుల జాడ కనిపించలేదు.

“సౌమూ! ఈ చీకట్లో ఆ దుర్మార్గుల్ని వెతికిపట్టటం అయ్యేపని కాదు. ముందు మన గ్రామం వెళ్ళి మన కుటుంబాలను సరి హద్దులు దాటించి కుంతురాజ్యం చేరుద్దాం,” అన్నాడు ధూమకుడు.

సౌమకుడు అడ్డంగా తలాడించి, “ఉగ్ర సేనరాజు చావు చూడండే, నేను గ్రామంరాసు. పన్ను కట్టలేనంత మాత్రాన నన్ను భైదు చేసి, ఆమానుషమైన నానా హింసలకూ గురి చేస్తాడా? పైగా నేను భ్రాతృ హంతకుణ్ణా!” అన్నాడు రోషంగా.

“నీ మొండితనం మాను, సౌమూ! రాజు అంత తేలిగ్గా మన చేతికి చిక్కుతాడనుకు

న్నావా? అతడి చుట్టూ ఎంతమంది అంగరక్క కులుంటారో తెలుసా? నేనూ నీతో పాటు హింసలపాలయినవాళ్ళే. పారిపోయిన ఇద్దరు దూతలూ మనమీద రాజుకు కొండేలు చెప్పి, ఉరితీత పడిన దూతల చావుకు మనమే కారణం అని ఆయనచేత గట్టిగా నమ్మిస్తారు. అప్పుడు మన కుటుంబాల గతి ఏమవు తుందో ఆలోచించావా?” అన్నాడు ధూమకుడు.

ఆ మాటలతో సౌమకుడు కొంచెం మెత్త బడ్డాడు. అతడికీ ముందు తమ కుటుంబాల రక్కణ విషయం జాగ్రత్త పడటం మేలనిపించింది. “సరే, నువ్వు చెప్పినట్టే చేద్దాం, పద!” అంటూ సౌమకుడు గుర్రాన్ని మరొక దారికి మళ్ళించాడు.

ధూమకుడు కూడా తన గుర్రాన్ని మళ్ళించ బోయేంతలో, నగరం వైపు నుంచి పెద్ద వెలుగు కనిపించింది. ఇద్దరూ ఆశ్చర్య పడుతూ అటు కేసి తలలు తిప్పారు. కోట గోదల మీద నుంచి మందుతున్న బాణాలు అరణ్యం కేసి వచ్చి పడుతున్నవి. నగారా మోతలూ, అతిభీకర భేరిభాంకార ధ్వనులూ ఒక్కమృదిగా దిక్కులను పిక్కటిల్ల చేస్తున్నవి.

“నగరాన్ని మనవాళ్ళు ముట్టడించారు. రాజుహతం! మనం కూడా వెళ్ళి నగరం మీద పడదాం,” అంటూ సౌమకుడు గుర్రాన్ని పక్కకు తిప్పాడు.

ధూమకుడు అతణ్ణి వారిస్తూ, “తొందర పడకు. కదంబనగరాన్ని ముట్టడించగల శక్తి చందమామ

మన పేద గ్రామీణులకెక్కడ వున్నది? మనం గుడ్డిగా నగరం కేసి పరిగెత్తితే, మళ్ళీ రాజుకు బైదీలుగా చిక్కుతాం. కాలిబాటలు వదిలి, జాగ్రత్తగా చెట్ల మాటున ముందుకుపోయి, ఆ రణ గొణ ధ్వనికీ, మంటల బాణాలకూ కారణం ఏమిటో తెలుసుకుందాం,” అన్నాడు ధూమకుడు.

కదంబనగరంలో రేగిన కల్లోలానికి కారణం, సౌమకుడను కున్నట్టు పన్నుల భారం మోయ లేని గ్రామీణులు చేసిన దాడి కాదు. ఆ రోజు-సరిగ్గా అర్ధరాత్రి వేళ ఒక మహా కాయుడు, కోట చుట్టూ వున్న అగడ్తను నాలుగైదు అంగల్లో దాటి, మూసి వున్న నగర ద్వారాలను బలంగా తట్టాడు.

“ఎవడు వాడు? ద్వారాలు విరిగిపోయేలా తట్టుతున్నాడు, బుద్ది లేదా! సూర్యదంయం

అయితేగాని ద్వారాలు తెరవబడవు!” అంటూ ద్వారరక్కులు కేకవేశారు.

“నేనెవణ్ణా? రాజాధిరాజును!” అంటూ మహాకాయుడు ఒక్క ముఖీఘ్నాతంతో తలుపులను ఫెళ్ళఫెళ్ళమంటూ వెనక్కు విరుచుకు పదేలా చేశాడు. ద్వారరక్కుల్లో కొందరు వాటి కింద చిక్కుకుపోయి విలా తన్నుకుంటున్నారు. మిగిలినవారు విరిగిన ద్వారం నుంచి లోపల ప్రవేశించిన నల్లని పర్వతాకారుణ్ణి చూసి భయకంపితులై వుఱ్ఱ పోయారు.

“మీరిలాగేచచ్చినట్టుపడివున్నారో, చచ్చిన వాళ్ళు చావగా మిగిలిన వాళ్ళయినా బతుకుతారు. అలా కాక, కోటలోకి పరిగెత్తి పోచ్చిరికలు చేశారో, మెడలు విరిచేస్తాను,” అన్నాడు మహాకాయుడు.

ఆ మాటలతో ప్రాణభయం పోయిన ద్వారరక్కుల్లో కొందరు అతడికేసి చూశారు. ఆ మహాకాయుడు చర్చలు ధరించి వున్నాడు. కష్ట నిప్పుకణాల్లా మెరుస్తన్నవి. తల మీద మెలికలు తిరిగిన రెండు కొమ్ములున్నవి. చేతిలో ముఖు, చెక్కిన పెద్ద రాతిగదలాం టిది వున్నది.

“రాక్షస దొరా! నువ్వేలోకం వాడివో మాకు తెలీదు. నగరంలో మీ ఇష్టంవచ్చిన వాళ్ళను తినెయ్యండి. కాని, ఆదుగో, ఆ రాజమార్గానికి ఎడమవైపు నున్న ఎరుచారలగోడ ఇంటి వాళ్ళను మాత్రం ఏమీ చెయ్యకండి. ఆ ఇంట్లో నా పెళ్ళాంబిడ్డలున్నారు,” అన్నాడోక ద్వారరక్కుడు.

రాక్షసుడు విరగబడి నవ్వాడు. “ఒరే మూర్ఖా! నేను మనుషుల్ని తినేందుకు మరోలోకం నుంచి వచ్చిన రాక్షసుణ్ణునుకున్నావా? కాదు, కాదు. నేనిక్కుడివాళ్ళే, దండకారణ్యం వాళ్ళే! మానవులతో మా రాజుగారికి వియ్య మందాలని బుద్ధిపుట్టింది. మీ రాజుకూతురు మహా చక్కని చుక్కటే!” అంటూ రాక్షసుడు, నిశ్శబ్దంగా రాజభవనం కేసి నడిచి పోయాడు.

భమప్రధానద్వారం వద్ద కాపలావాళ్ళిద్దరు చురుగ్గా పహరా తిరుగుతున్నారు. మరినలుగురు ఒక నెగడు చుట్టూ కూర్చుని కబుర్లాడుతున్నారు. రాక్షసుడు వాళ్ళకెదురుగా బాట కవతల వున్న ఒక వృక్షం కింది చీకటిలో కొద్దిసేపు నిలబడి, ద్వారం కేసి బయలుదేరిన వాడల్లా అంతలోనే ఆగి, మరి

కొంత దూరం చెట్లకింది చీకటిలో నడిచి పోయి, భవనప్రాకారాన్ని సమీపించి, దాని మీదుగా లోపలికి దూకాదు. అలా దూక టంలో అతడి కాలోకటి ప్రాకారానికి తగిలి, పెద్ద శబ్దంతో అందులోని కొంతభాగం విరిగి కిందపడింది.

ఆ వెంటనే భవనంలో గొప్ప సంచలనం బయలుదేరింది. “శత్రుసైన్యాలు! శత్రు సైన్యాలు!” అంటూ కొందరు కేకలు పెట్టారు. “భూకంపం! భూకంపం!” అంటూ మరి కొందరు భయంతో అరిచారు.

రాజు ప్రాసాదంలోని నోకర్లూ చాకర్లూ అందరూ కిందికి పరిగెత్తుకుంటూ వచ్చి, కూలిపోయిన ప్రాకారపు గోడను చూసి ఆశ్చర్యపడుసాగారు.

రాజుకుమార్తె కాంతిసేనకు భవనంలో రేగిన గగ్గులుకు నిద్రాభంగమై, తన గది నుంచి బయటికి వచ్చి, పిట్టగోడ నానుకుని నిలబడి కిందికి చూడుసాగింది. ఆమె చెలికత్తె లిధ్దరు ఆమె పక్కనచేరి, “ఎంత పెద్ద ధ్వని యింది! అందరం భూకంపం వచ్చిందను కున్నాం,” అంటూ కళ్ళింత చేసి, చేతులు ఊపుతూ, ఆమెకు కూలిన గోడ చూప సాగారు.

రాక్షసుడు నిశ్శబ్దంగా మెట్టేక్కి రాజుకుమార్తె పున్న అంతస్తుకు పోయాడు. దారిలో అతడికి నోకర్లెవరూ ఎదురవలేదు. వాళ్ళందరూ కాగడాలు వెలిగించుకుని, ప్రాకారం దగ్గిరకు వెళ్ళిపోయారు. రాక్షసుడు మెట్టేక్కి పైభాగా నికివెషుతూండగా, అతడితలనీడముందుగా

రాజుకుమార్తెపున్న చోట పడింది. దాన్ని చూస్తానే కాంతిసేన అదిరిపడింది. చెలికత్తెలు భయకంపితులైనీడ, పైనుంచి పడుతున్నదేమో అనుకుని ఆకాశం కేసి చూశారు. అంతలో రాక్షసుడు ఆఖరు మెట్టేక్కి, పై అంతస్తు చేరి చిన్నగొంతుతో, “నేను మీ కెవరికీ హని చేయను. అయినా, మీలో ఎవరైనా మూర్ఖ పోదలిస్తే, పొండి. కాని, కేకలు పెట్టి గోడవచేశారో, గొంతులు పిసి కేస్తాను,” అన్నాడు.

రాజుకుమార్తె భయకంపితురాలై, మూర్ఖ పోయింది. చెలికత్తె లామెను కింద పడి పోకుండా చేతులతో ఆదుకున్నారు. రాక్షసుడు వాళ్ళను సమీపించి, కాంతిసేనను మృదువుగా పట్టుకుని పైకెత్తి భుజానవేసుకుని, చెలికత్తెలతో, “అందంలో మీరు

రాజకుమార్తె కేమీ తీసిపోరు. నా వెంట వస్తారా? శౌర్యసాహసాలు గల మా యువకుల్ని చేసుకుందురుగాని. వాళ్ళ అందచందాల మాట మాత్రం ఆడగవలిసినపని లేదు. నన్ను చూశారుగదా? నా అంత చక్కగానూ వుంటారు,” అన్నాడు.

చెలికత్తెలూ మాటలు వింటూనే కూడబలుకున్నట్టు, ఒక్కసారిగా మూర్ఖపోయారు. రాక్షసుడు, కాంతిసేనతో మెట్లు దిగివచ్చి, ఈ సారి ప్రాకారంగోడ ఎక్కడ దాటటమా అని ఆలోచించేంతలో, రాజుగారి నొకరొకడు అటుగా వచ్చి, అతణ్ణి చూసి, “రాక్షసుడు! రాజకుమారినెత్తుకు పోతున్నాడు!” అంటూ కేకపెట్టాడు.

రాక్షసుడు చప్పున ఉద్యానవనం కేసి పరిగెత్తి, అక్కడ చెట్లు చాటున నిలబడ్డాడు. అతడికి రాజుసేవకుల్లో ఎవర్చి చంపటమూ ఇష్టం లేదు. రాజకుమార్తెను సురక్షితంగా ఎత్తుకుపోవటం ఒక్కటే అతడు కోరుతున్నది. ఆ కారణంగా, అతడు కాగడాలూ, కత్తులూ తీసుకుని ఉద్యానవనంలోకి వస్తున్న రాజభటుల మీదికి పోకుండా, కొద్ది క్షణాలు

ఆలోచించి ఉన్నట్టుండి గోడ దూకి, నగర ద్వారాలకేసి పరిగెత్తాడు.

ఆ సరికి రాజు ఉగ్రసేనుడూ, మంత్రి నిద్రమేలుకుని, మేడ పైభాగానికి వచ్చారు. ఉగ్రసేనుడికి పారిపోతున్న రాక్షసుడి భుజం మీద తన కుమార్తె కనిపించింది. భటులు కొందరు రాక్షసుడి మీదికి గురిచేసి బాణాలు వదులుతున్నారు. వాటిల్లో ఒకటీ అరా వచ్చి తగిలినా, అతడేమీ లెక్క చెయ్యకుండా, నగరద్వారాలు దాటి, అరణ్యమార్గం పట్టాడు.

“కోట బురుజుల మీది నుంచి అగ్గి బాణాలు ప్రయోగించి, అరణ్యంలో వాడెటు పోతున్నదీ చూడండి. ఈ లోపల ఆశ్వికులు వాడి వెన్నంటిపోయి చుట్టుముట్టండి. రాక్షసుణ్ణి హతమార్చేందుకు నేనే స్వయంగా వస్తున్నాను,” అంటూ ఉగ్రసేనుడు పెద్దగా కేకపెట్టాడు.

మెంటనే సైనికులు బాణాలకు నూనెరాసిన గుడ్డలు చుట్టి, వాటిని వెలిగించి, రాక్షసుడు పోయిన మార్గం కేసి వదలసాగారు. ఆశ్విక భటులు కొందరు వేగంగా నగరద్వారాలు దాటి రాక్షసుడి వెంట పడ్డారు. - (ఇంకావంది)

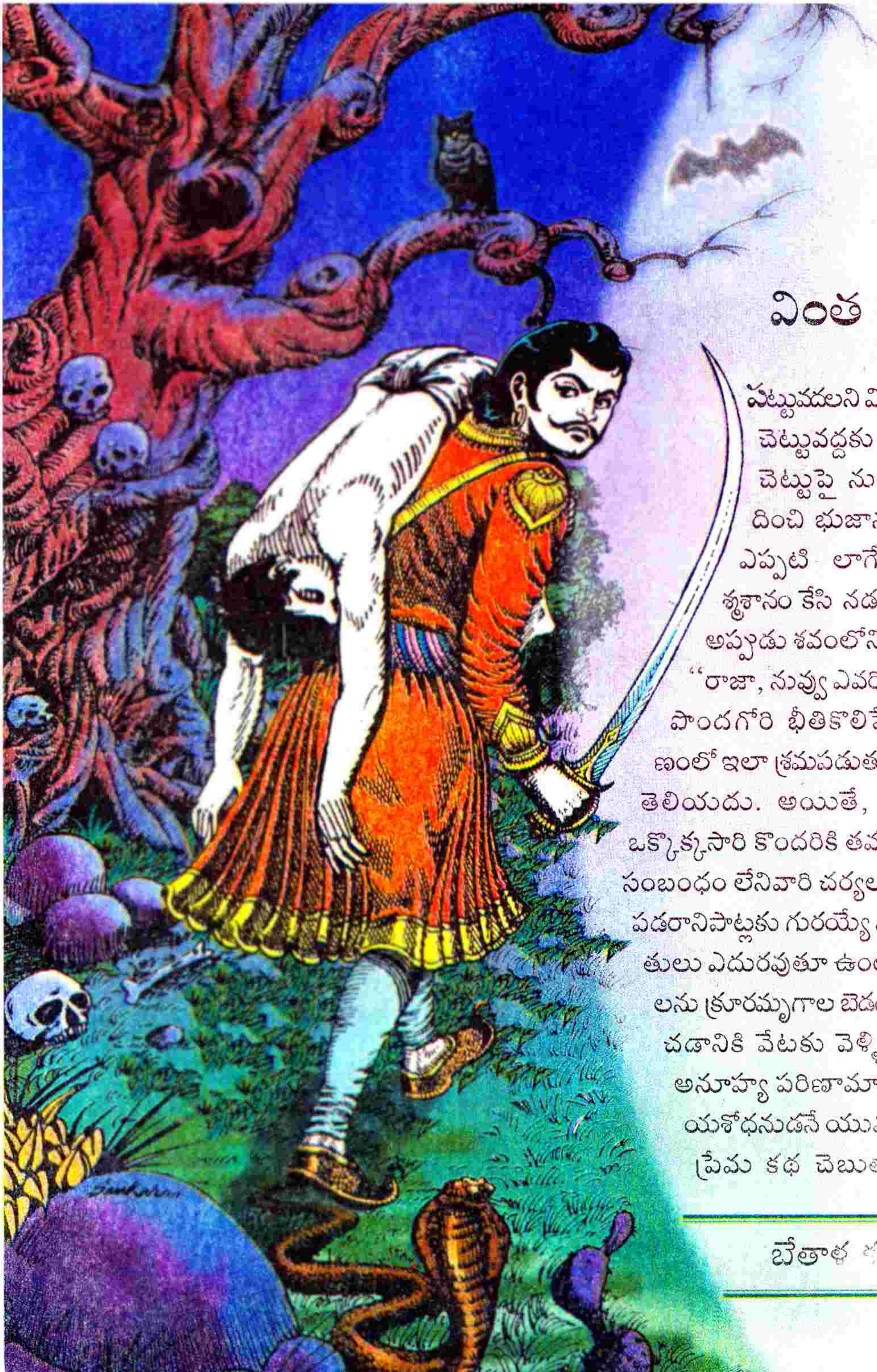
వింత ప్రేమ

పట్టువడుని విక్రమర్యాద
చెట్టువద్దకు తిరిగివెళ్లి,
చెట్టుపై నుంచి శవాన్ని
దించి భుజాన మేసుకుని,
ఎప్పటి లాగే మౌనంగా
శృశానం కేసి నడవ సాగాడు.
అప్పుడు శవంలోని బేతాతుడు,
“రాజు, నువ్వు ఎవరి అభిమానం
పొందగోరి భీతికొలిపే వాతావర
ణంలో ఇలా శ్రమపడుతున్నావో నాకు
తెలియదు. అయితే, జీవితంలో
ఒక్కక్కసారి కొందరికి తమకు అసలు
సంబంధం లేనివారి చర్యల కారణంగా
పడరానిపోట్లకు గురయ్యే విపరీతపరిస్థి
తులు ఎదురవుతూ ఉంటాయి. ప్రజ
లను క్రూరమృగాల బెడదనుంచి రక్కిం
చడానికి వేటకు వెళ్లి, అడవిలో
అనూహ్య పరిణామాలకు లోనైన
యశోధనుడనే యువరాజు వింత
ప్రేమ కథ చెబుతాను, శ్రమ

బేతాతు శథలు

తెలియకుండా, విను,” అంటూ ఇలా చెప్పసాగాడు:

నిషిధ రాజకుమారుడు యశోధనుడు శార్యపరాక్రమాలో సాటి లేనివాడు. ప్రజల క్షేమం పట్ల చాలా శ్రద్ధకులవాడు. గ్రామప్రాంతాలలో క్రూరమృగాల బెడద పెచ్చరిల్లి పోవడంతో, వాటిని వేటాడడానికి యశోధనుడు కొద్ది మంది అనుచరులతో కలిసి ఒకనాడు అడవికి వెళ్ళాడు.

అదేసమయంలో గుధభూతోకానికి చెందిన అజరుడు, చతుస్వరి అనే ఇద్దరు ప్రేయసీ ప్రియులు భూలోక విహారానికి వచ్చి అందమైన ఒక కొండ మీదకి దిగారు. ఇరువురూ ఒక బండ మీద కూర్చున్నాక అజరుడు, “ఈ లోకంలోని ఎత్తయిన పర్వతాలు, సుందరమైన జలపాతాలు, తటాలు, అనలు

కొనలుగా విస్తరించిన మహావృక్షాలు, వాటిని అల్లుకున్న పుష్పలతలు, వాటి మధ్య తిరిగే జంతువులు, ఎగిరే పక్కలు మొదలైనవన్నీ మనోహర దృశ్యాలే. అయితే, నువ్వే వీటన్నిటి కన్నా అందంగా కనిపిస్తున్నావు,” అన్నాడు.

వారు కూర్చున్న ఎత్తయిన ప్రదేశం నుంచి, దిగువగా అడవిలో క్రూరమృగాలను తరిమి తరిమి వేటాడుతూన్న యశోధనుడు కనిపిస్తున్నాడు. వేటాడడంలో అతడి చాతుర్యం ఎంతో ఆకట్టుకోవడంతో చతుస్వరి ఆ దృశ్యాన్ని రెప్ప వేయకుండా చూస్తూండి పోయింది. అజరుడి మాటలు ఆమె చెవికెక్కు లేదు. దాంతో అతడికి ఆగ్రహం కలిగి, “నేనెంతో అభిమానంతో చెబుతూ ఉంటే నా మాటలు పట్టించు కోకుండా వాడి మైపు చూస్తావా? ఒక సామాన్య మానవుడి శార్యపరాక్రమాలు ఏపాటివి? ఈ క్షణంలో వాడినేం చేస్తానో చూడు,” అంటూ యశోధనుణ్ణి బెత్తెడు ప్రమాణంలో సూక్ష్మ రూపుడిగా మార్చేశాడు.

అకస్మాత్తుగా తన పరిమాణం కుంచించుకు పోవడంతో దిక్కుతోచని స్థితిలోనున్న యశోధనుణ్ణి అటువైపు వేగంగా పరిగెడు తున్న కుందేలు చెవి తాకింది. ఆ తాకిడికి అతడు మూడు పొర్కలు పొర్కాడు. దాన్ని చూసి అజరుడు పక్కకా నవ్వుతూ, “కన్నార్ప కుండా చూశావే, ఇప్పుడు చూడు వాడి ప్రతాపం!” అన్నాడు.

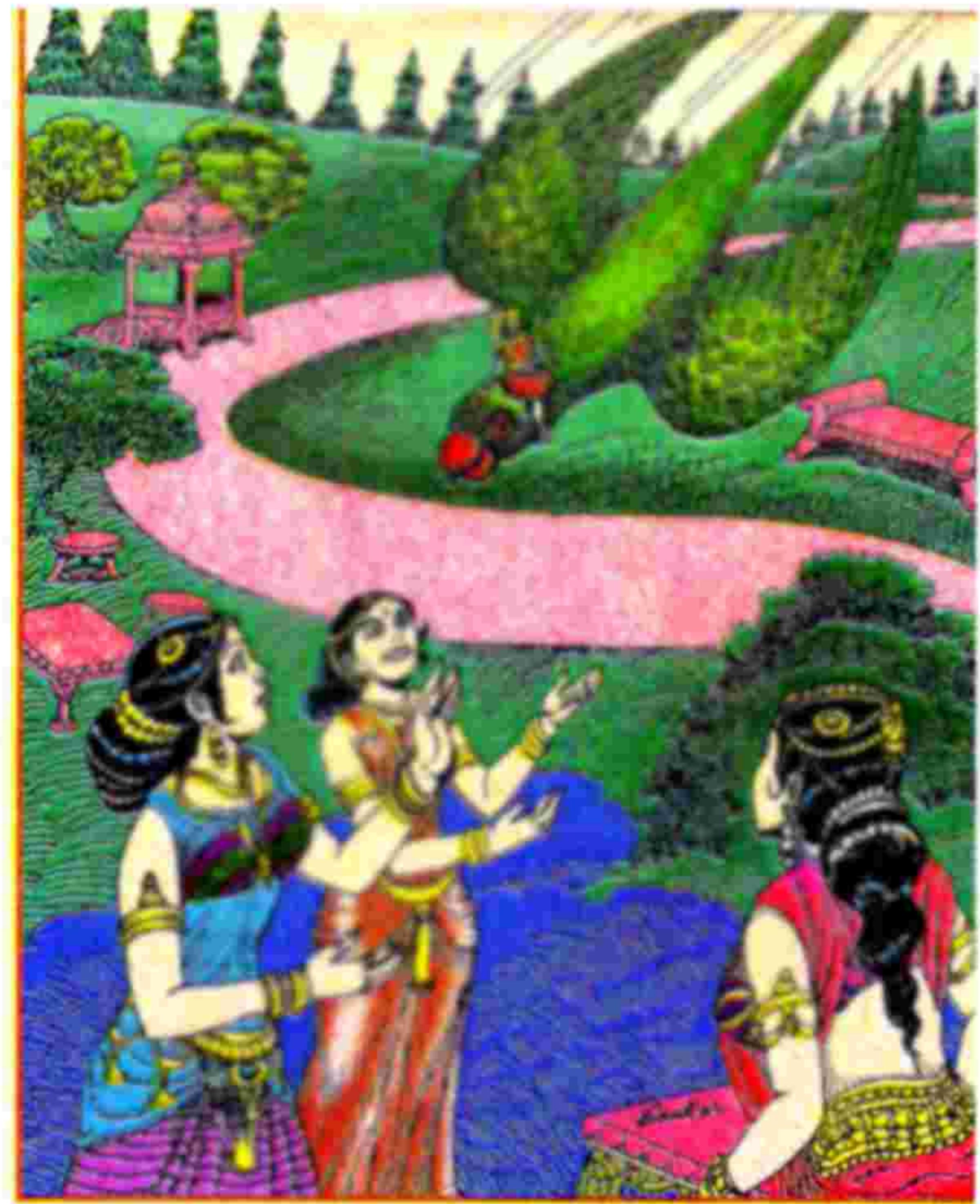
“నేను కేవలం ఆ మానవ మాత్రుడి వేటాడే నేర్చును చూసి వినోదించాను. అంత మాత్రాన్ని మత్సురంతో అతడిపై అద్భుత శక్తులు ప్రయో

గించి నీ దుష్ట స్వభావాన్ని నిరూపించుకు న్నావు. ఈ క్షణం నుంచి నిన్ను నేను ద్వేషిస్తు న్నాను,” అంటూ చతుర్యరికోపంగా ఆకాశ మార్గాన గంధర్వలోకం వెళ్ళి పోయింది. అజరుడు కూడా కంగారుగా ఆమెను అనుసరించాడు.

యశోధనుడు అయోమయం నుంచి తేరుకోకముందే పెద్ద సుడిగాలి ఏచింది. ఒక ఆకు మధ్య చిక్కుకున్న యశోధనుడు సుడిగాలిలో గిర్మన తిరుగుతూ ఆకాశంలోకి లేచాడు. ఆ సుడిగాలి అతణ్ణి చాలా దూరం తీసుకువెళ్ళి విసిరివేసింది. అక్కడి నుంచి కింద పడిపోతూండగా, అప్పుడే అటుగా వెళుతూన్న ఒక రామచిలుకతోకను ఆసరాగా పట్టుకుని, దాని మీదికి ఎక్కి కూర్చున్నాడు.

అది ఆనుండగిరి రాజ్యాన్ని పాలించే అనంత భద్రుడి ఏకైక కుమార్తె రాగలత పెంపుడు చిలుక. ఆ చిలుక తిన్నగా అంతఃపురంలోని రాగలత నివాస భవనంలోకి యశోధనుణ్ణి తీసుకువెళ్ళింది. అప్పుడు రాగలత చెలికత్తెలతో కలిసి బంతి ఆట ఆడుకుంటోంది.

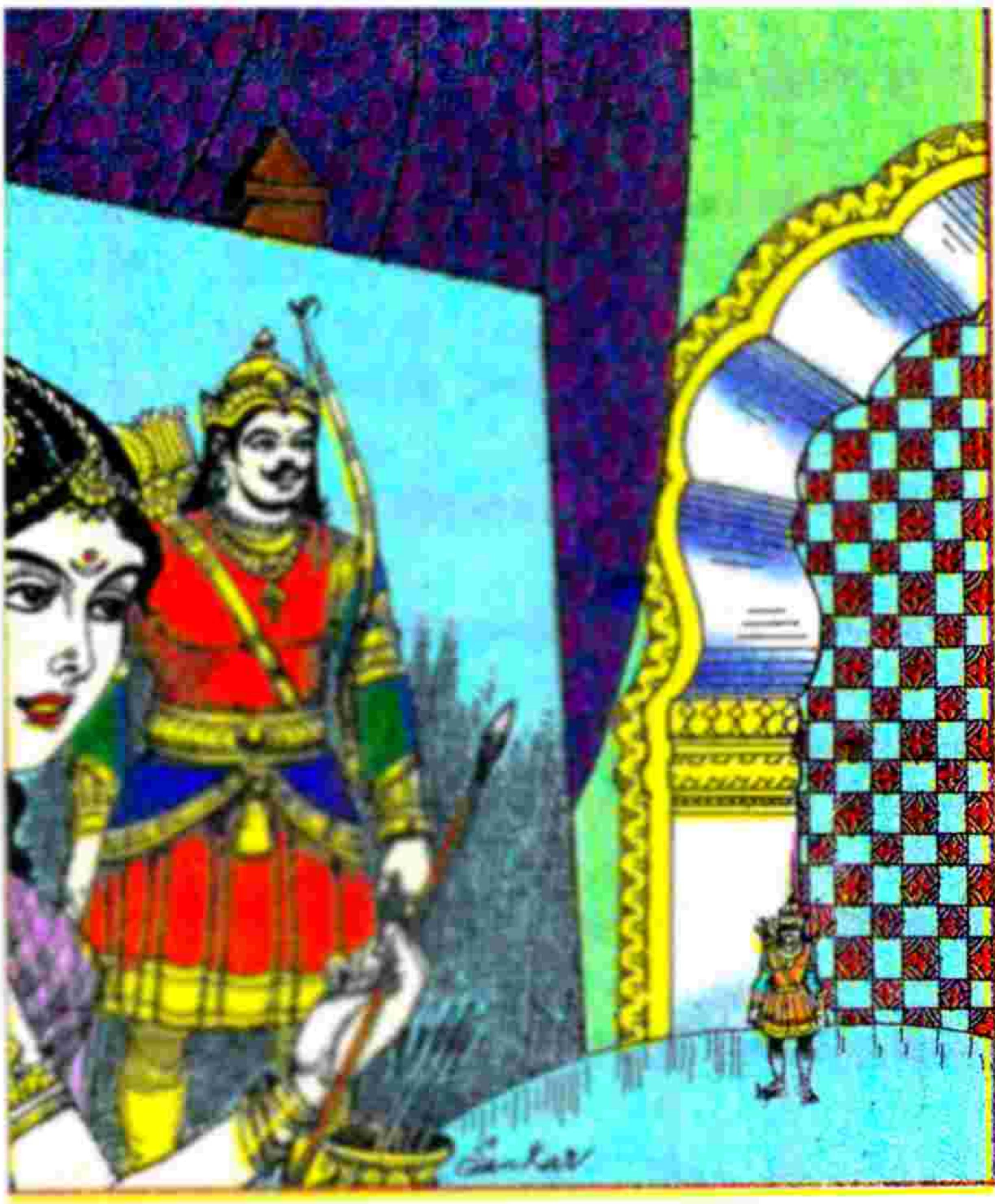
వేలి ఉంగరమంత కిరీటం, చిక్కుడు గింజలంత పాదరక్కలు, మిరప తొడిమంత కత్తితో, బెండకాయంత పరిమాణంతో, రాగి గింజలంత నేత్రాలతో వింతరూపంతో ఉన్న యశోధనుణ్ణి చూడగానే యువరాణితో సహచెలికత్తెలందరూ వచ్చి చుట్టుముట్టారు. “అద్భుతం! ఇలా కదిలే బొమ్మను నేనింత వరకు చూడలేదు,” అంటూ రాగలత అతణ్ణి చేతిలోకి తీసుకున్నది.

రాగలత అపురూప సౌందర్యం చూడగానే యశోధనుడు కూడా ఆశ్చర్య చక్కితుడు య్యాడు. ఆమెపై అభిమానం కలిగింది. అయితే, ప్రస్తుతానికి తాను ఎవరైనద్దీ చెప్ప కూడదనుకున్నాడు. తాను సూక్ష్మరూపుడిగా మారడానికి కారణం తెలియకపోయినా, ఎప్పటికైనా పూర్వాస్తుతి వస్తుందన్న విశ్వాసం కలగడంతో, అప్పుడామెను వివాహం చేసుకోవచ్చని ఆశపడ్డాడు.

“నేను బొమ్మను కాను. వీరాధివీరుణ్ణి. నేను ఆజ్ఞాపిస్తే అపార సైన్యం నావెంట నడుస్తుంది. యుద్ధాలలో ఎందరో శత్రువులను ఓడించిన నా శోర్యపరాక్రమాలు సాటిలేనివి,” అన్నాడు యశోధనుడు.

“మనిషి ఉన్నది బెత్తెడయినా మాటలు మాత్రం కోటలు దాటుతున్నాయి. సిట్టు

కొంచెం కూతఫునం!” అంటూ చెలికత్తెలు చతురోక్కులు విసురుతూ కాస్సేపు నవ్వుకు న్నారు. యువరాణి మాత్రం ఆతడి కేసి మౌనంగా చూస్తూ ఉండిపోయింది.

ఆ తరవాత రాగలత యశోధనుడితో ముచ్చటిస్తూ, భోజనసమయంలో, వనవిహారానికి వెళ్లినప్పుడు ఎల్ల వేళలా ఆతణ్ణి వెంట తీసుకుని వెళ్ళేది. కొన్నాళ్ళకు అతడే ఆమె లోకమయ్యాడు.

రాగలత గొప్ప చిత్రకారిణి. ఒకనాడామై యువరాజు రూపాన్ని మామూలు పరిమాణంతో స్థాలంగా చిత్రించి, ఆ రూపాన్ని అలాగే చూస్తూండగా, వెనకనుంచి యశోధ నుడు, “సుందరీ, నిన్ను నేను ప్రేమిస్తూ న్నాను, మామూలు రూపం పొంది పెళ్ళాడు తాను,” అన్నాడు.

ఆ మాటకు ఉలిక్కి పడి వెనక్కు తిరిగి చూసిన యువరాణి చిన్నగా నవ్వుతూ తల వంచుకున్నది.

ఆ దృశ్యాన్ని గంధర్వలోకం నుంచి దివ్య దృష్టితో తిలకించిన అజరుడు చతుస్వరితో, “చూశావా, ప్రేమ గొప్పదనం. బెత్తెడు ఎత్తున్న వింత శరీరుడని తెలిసినా రాగలత యశోధ నుణ్ణి ప్రేమిస్తోంది. అందం మాత్రం ఉంటే సరిపోదు. యువతులకు హృదయం కూడా కుసుమకోమలంగా ఉండాలి. నీ హృదయం మాత్రం పాషాణశిలాసదృశం,” అన్నాడు.

“యశోధనుడి జీవితంతో నువ్వు ఇంకా ఆదుకుంటూనే ఉన్నావు. నువ్వు దుర్మార్గు డివి కాదా?” అన్నది చతుస్వరి నిష్ఠారంగా.

“నువ్వునన్న వివాహమాడతానంటే ఈ క్షణమే ఆతణ్ణియథా రూపంలోకి మార్చేస్తాను,” అన్నాడు అజరుడు.

“అవకాశం చూసుకుని ఆంక్కలు విధించే నీలాంటి వాణ్ణి ఎలా ప్రేమించను?” అంటూ చతుస్వరి విసురుగా అక్కడి నుంచి వెళ్లి పోయింది.

ఇక్కడ భూలోకంలో కొన్నాళ్ళకు అనంత భద్రుడు కుమార్తెకు వివాహం జరిపించ డానికి స్వయంవరం చాటాలనుకున్నాడు. అది తెలిసిన రాగలత, “స్వయంవరం వద్దు. త్వరలో మీ అభీష్టానుసారం నా వివాహం జరుగుతుంది,” అని తండ్రికి సచ్చజెప్పింది.

ఆ తరవాత ఉద్యానవనంలోకి వెళ్లి. యశోధనుడితో సంగతి చెప్పి, “నీకీ వింత రూపం ఎలా వచ్చిందో తెలిస్తే విముక్తి పొందే

మార్గం అన్వేషించవచ్చు. అయినా నీకది తెలియదంటున్నావు. పూర్వం దేవలోకంలో ఎవరిపంతం వల్లనో భూలోకంలోని హరిశ్చం ద్రుదు అష్టకష్టాల పాలయ్యాడని పెద్దలు చెబుతారు. చివరికి ఆయన కష్టాలు తొలగి పోయినట్టే, నీకూ నీ అసలు రూపం వచ్చేంత వరకు నేను వేచి ఉంటాను,” అన్నది గాథంగా నిట్టూరుస్తా.

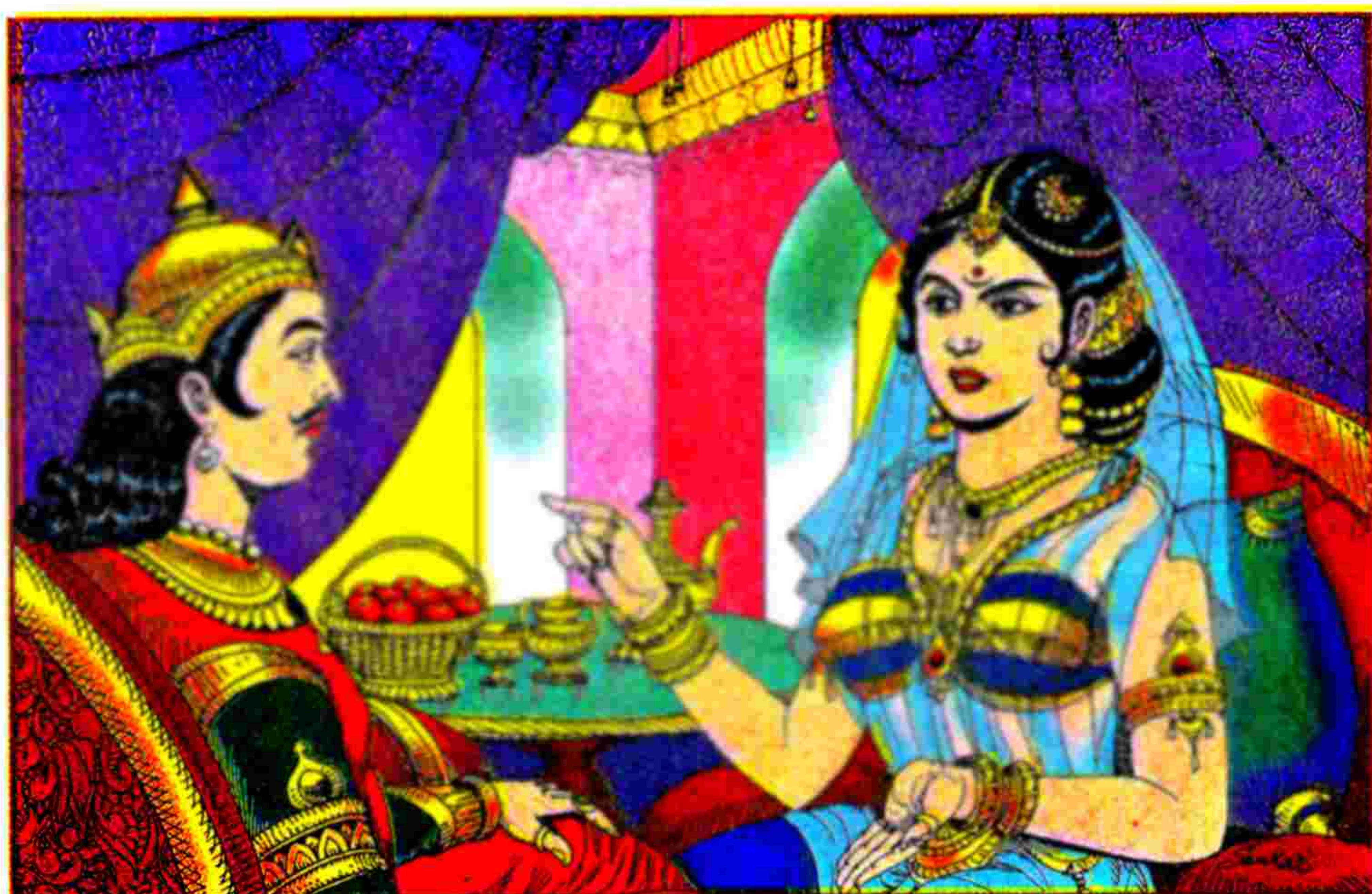
యశోధనుడు ఏమి చెయ్యాలో తెలియక యువరాణి కేసి తదేకంగా చూస్తూండి పోయాడు.

ఆ దృశ్యాన్ని గంధర్వలోకం నుంచి చూసిన చతుర్వారి, “నీ ద్వేషబుద్ధి యశోధనుణ్ణి ఎంతటి దీనస్థితికి గురిచేసిందో చూశావా?” అని అడిగింది తనను వెన్నంటి వస్తూన్న అజరుణ్ణి బాధగా.

“ఇప్పటికీ మించిపోయింది లేదు. వివాహానికి అంగీకరించావంటే ఈ క్షణమే యశోధనుణ్ణి యథారూపానికి మార్చేస్తాను,” అన్నాడు అజరుడు నిర్మిపుంగా.

అందుకు చతుర్వారి కోపంతో, “నిష్టారణంగా యశోధనుణ్ణి కష్టాలపాలు చేస్తూన్న నీ దుష్టబుద్ధి సహించరానిది. నువ్వు సాధారణ మానవుడిగా భూలోకంలో కష్టాలు అనుభవించి కరుణ, దయ, ప్రేమ వంటి ఉన్నత గుణాలను అలవరచుకున్నాకే నీకు మానవరూపం నుంచి విముక్తి. అప్పుడే నన్ను వివాహమాడడానికి అర్పుడిని కాగలవు. నా ప్రేమ నిష్టుళంకం గనక, నా శాపం ఫలించి తీరుతుంది,” అని శపించింది.

మరుక్షణమే అజరుడు మానవరూపంతో భూలోకం చేరాడు. యశోధనుడు మామూలు

రూపం పొంది తాను ఎవరైనదీ తెలియజేసి రాగలతమెడలో పూలమాల వేశాడు.

బేతాళుడు ఈ కథ చెప్పి, “రాజు, చతు స్వరికి అజరుడిపట్ల అసలు ప్రేమ ఉన్నదా? లేదా? ఉన్నట్టయితే అన్నాళ్లు అతణ్ణి ఎందు కలా విసిగించింది? మొదటే అతనితో వివాహానికి అంగీకరించి ఉన్నట్టంటే యశోధనుడికి ఎప్పుడో మామూలు రూపం వచ్చి ఉండేది కదా? ఇక యశోధనుడికి మామూలు రూపం రావడానికి కారణం ఏమిటి? రాగలత అతని మీద పెంచుకున్న ప్రేమాభిమానాలే అందుకు కారణమా? మరేదైనా కారణం ఉన్నదా? ఈ సందేహాలకు సమాధానం తెలిసి కూడా చెప్పకపోయావోనీ తలపగిలిపోతుంది,” అన్నాడు.

దానికి విక్రమార్చుడు, “చతుస్వరికి తెలి నుంచీ అజరుడిపట్ల ప్రేమాభిమాలు ఉన్నాయి. అయితే, తన మీది మితిమించిన ప్రేమకౌద్దీ, స్వార్థ జనితమైన అసూయతో అజరుడు కర్తవ్య నిర్వహణ చేస్తూన్న యశోధ నుణ్ణి ద్వేషించి అకారణంగా శిక్షించడం ఆమెకు నచ్చలేదు. అతడిలోని ఆ లోపాన్ని

సరిదిద్దడానికే ఆమె ప్రయత్నించింది. అతడి దుష్టస్వభావాన్ని ఎత్తి చూపి మార్చుకోమని మందలించింది. అయితే, అజరుడు తన స్వార్థం తప్ప ఎదుటివారి కష్టాలు పట్టించు కునే స్థితిలో లేదు. ఒకరు ప్రయోగించిన అద్భుతశక్తిని మరొకరు ఉపసంహరించే శక్తి గంధర్వులకు లేదు. తన కారణంగా రాగలత - యశోధనులకు ఏర్పడిన సంకట స్థితిని చూసి భరించలేక అజరుడికి శాపమిచ్చి వారికి సాయపడింది. ఇక రాగలత యశోధ నుల ప్రేమాభిమాలు హృదయ ప్రధానమైనవి; ఉన్నతమైనవి; మానవ సహజమైనవి. అజరుడు మానవరూపం పొందడంతో అతడి అద్భుత శక్తులను కోల్పోయాడు గనక, అతడు యశోధనుడిపై ప్రయోగించిన శక్తులు కూడా తొలగిపోయి, మామూలు రూపం పొందాడు. అజరుడి ద్వేషం యశోధనుడికి చివరికి మేలు చేసిందనే చెప్పాలి,” అన్నాడు.

రాజుకు ఈ విధంగా మౌనభంగం కలగ గానే, బేతాళుడు శవంతో సహ మాయమై, తిరిగి చెట్టెక్కాడు. - (కల్పితం)

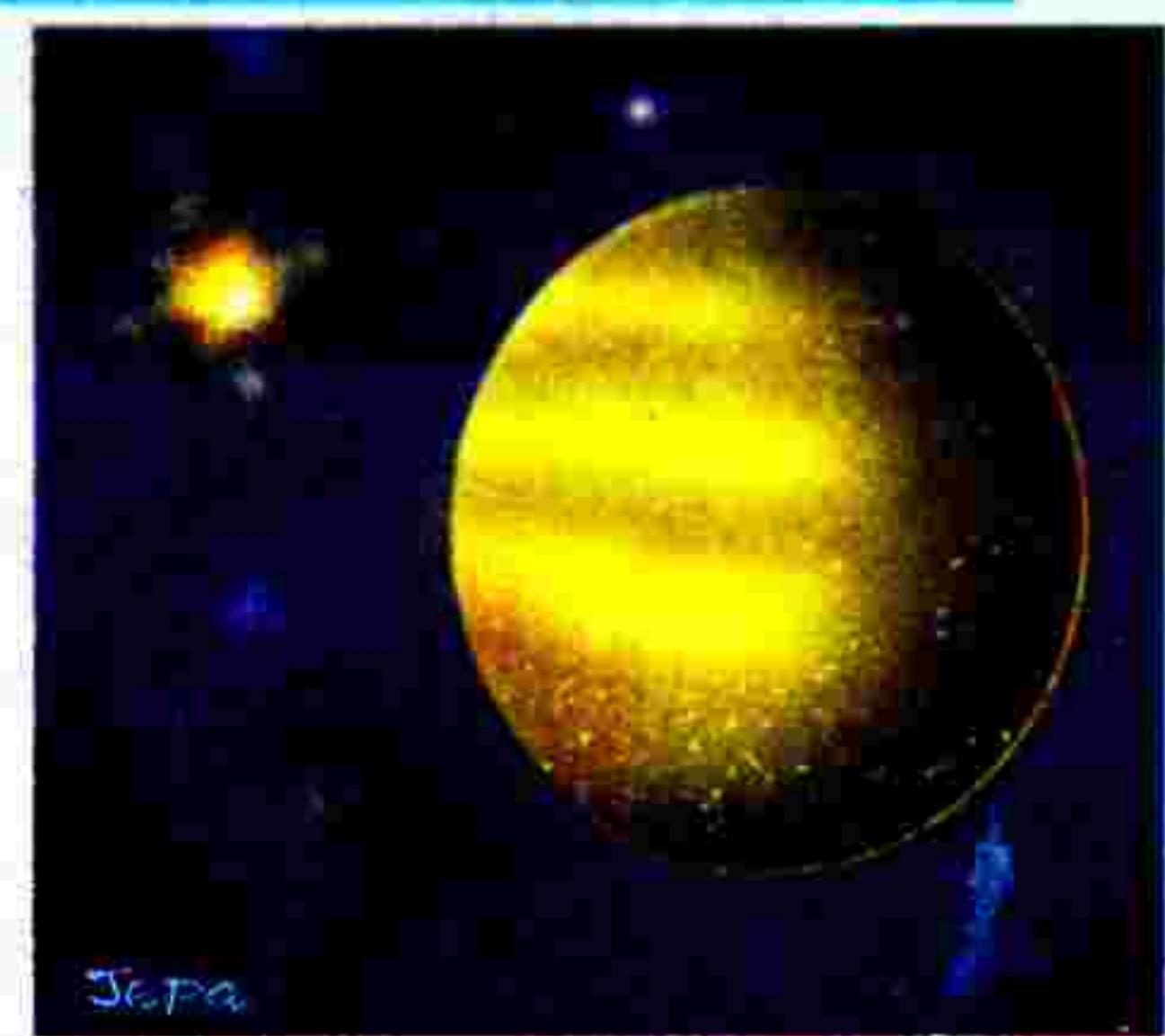
[ఆధారం : గుండ్రాతి సుబ్రహ్మణ్యంగౌడు రచన]

చందులు కబుర్లు

గ్రహానికి మన ఊరి పేరు

కేరళరాష్ట్రం కొల్లం జిల్లాలోని ఒక గ్రామం పట్టాళి. ఈ సంవత్సరం మే నెలలో నాసా ఒక చిన్ గ్రహానికి దాని పేరు పెట్టింది. అమెరికాలో స్థిరపడిన తమిళనాడు కావలూరుకు చెందిన ఆర్. రాజ మేహన్ అనే శాస్త్రవేత్త ఈ గ్రహాన్ని 1989 ఫిబ్రవరి 1వ తేదీ కనుగొన్నాడు. దానికి తాత్కాలికంగా 5178నం. సిడి4 అని పేరుపెట్టారు. పందిమ్మిది సం.ల తరవాత దానికి పట్టాళి అనే శాశ్వతమైన నామకరణం చేయబడింది. కొల్లం శ్రీనారాయణ కాలేజీలో జీవశాస్త్ర ఉపన్యాస కుడుగా పనిచేస్తున్న డా. జైనుద్దిన్ జన్మస్థలం పట్టాళి. పర్యావరణ రంగంలో ఆయన చేస్తున్న పరిశోధనలు, పర్యావరణ పరిరక్షణకు ఆయన చేస్తున్న కృషికి, విస్తృత ప్రచారానికి గుర్తింపుగా ఆయన జన్మస్థలం పేరును ఈ గ్రహానికి పెట్టారు.

వింతెన అడ్వ్యూన్ బుకింగ్!

1973 జూన్ 28వ తేదీ క్యూలో నిలబడి గోపాల్డె అనే పెద్దమనిపి ఒక రైలు టిక్కెట్టు కొన్నాడు. ఎప్పటికో తెలుసా? 2073 జూన్ 28వ తేదీ ప్రయాణం చేయడానికి! కోల్కతా, జంపెడ్పూర్ల మధ్య నడిచే టాటా ఎక్స్‌ప్రెస్‌కు ఆయన ఈ టికెట్ కొన్నాడు. ఆయనకు ఇప్పుడు వయసు అరవైమేళ్ళు. ఆ టికెట్ మీద ప్రయాణం చేయవలసిన నాటికి 125 యేళ్ళ వాడవు తాడు. ఆ రోజు తను ఉండడు గనక, ఆ టికెట్టును తను ఉపయోగించాలనుకోవడం లేదు. అందు వల్ల దాన్ని తన కూతురికిస్తే, అమె కొడుక్కివ్వగలదనీ ఆ రోజు అతడు ప్రయాణం చేయగల దనీ దే ఆశిస్తున్నాడు.

ఎవరెస్టు సరికొత్త రికార్డులు

ఆస్ట్రోలియా సిద్ధీకి చెందిన చెరిల్ బార్-నిక్కీ అనే తల్లి కూతుర్లు అ. ఎత్తుయిన శిఖరాన్ని అధిరోహించి అక్కడ మొదట కాలుమోపిన తోలి తల్లికూతుర్లు అనే రికార్డును సృష్టించారు. మే 24వ తేదీ వాళ్ళ పర్వత శిఖరాన్ని చేరుకున్నారు. మరుసటి రోజు ఉదయం, డెబ్బె అయిదేళ్ళ మిన్ బహుదూర్ షెర్చన్ అతివృద్ధుడైన శిఖరోహకుడయ్యాడు. ఒక వారానికి ముందు అప్పొషెరా పద్ధనిమిదవసారి శిఖరాన్ని చేరుకున్నాడు. తన దేశస్థులు సాధించిన పలు రికార్డులలో తన పేరు నమోదుకావడం నేపాల్ దేశస్థుడైన షెర్చన్ ఎంతో గర్వంగా భావిస్తున్నాడు.

ఇంద్రజిత్తు

రావణసురుడు అద్భుతమైన తపాశక్తితో బ్రహ్మదేవుణ్ణి, పరమశివుణ్ణి మెప్పించినవాడు. వేదాలను కొపోసన పట్టినవాడు. దిక్కాలకు లను గడగడ లాడించి; బలపరాక్రమాలలో తనకు సాటి రాగల ఏరులుగాని; తనకు లేసి సంపదలు గాని ముల్లోకాలలో మృగ్యం అని నిరూపించిన లంకాధిష్ఠత ధర్మ మార్గం తప్ప చరిపచడంతో కడివెడుపాలలో బొట్టు ఏపు కలిసిన చందన తోబుట్టువులనూ, కన్న బిట్టులనూ కణ్ణెడుచే పోగట్టుకుని విషాద నాయకుడిగా మిగిలి పోయాడు!

ఆటువంటి రావణబ్రహ్మకూ, పతివ్రత శిరోమణి మందోదరికి జ్యేష్ఠ కుమారుడిగా జన్మించిన మేఘనాథుడు-మంచి చేసినా, చెడుచేసినా కన్న తుండ్రికి బాసటగా సిలిచాడు. ఆయన మాటను శిరసావహించి శత్రువులతో చివరిదాకా పోరాడి ప్రాణత్వాగం చేసి పితృ

భక్తిగల ఆసమాన వీరకుమారుడుగా పేరు తెచ్చుకున్నాడు.

మేఘనాథుడు మహేశ్వర క్రతువు చేసి పరమేశ్వరుడి కరుణాకు పాత్రుడయ్యాడు. అద్భుత శక్తులు సాధించాడు. తండ్రి రావణుడు ఇంద్రుడి మీదకు యుద్ధానికి వెళ్లి స్వుడు మేఘనాథుడు కూడా ఆయనమెంట వెళ్లాడు. ఇంద్రుడు రావణుణ్ణి ఓడించి బంధించాడు. తప్పుడు మేఘనాథుడు రాక్షస మాయలతో అదృశ్యంగా యుద్ధమచేసి ఇంద్రుణ్ణి పరాజితుణ్ణి చేసి తండ్రిని విడిపించాడు. ఆ తరవాత ఇంద్రుణ్ణి బంధించి లాక్ష్మి వెళుతూండగా బ్రహ్మదేవుడంతటివాడు వచ్చి బతి మాలి ఇంద్రుణ్ణి విడిపించవలసి వచ్చింది. ఇంద్రుణ్ణి జయించడంవల్ల మేఘనాథుడనే ఆసలు పేరు మరుసనపడి ఇంద్రజిత్తు అనే సార్థక నామఫేయుడుయ్యాడు!

పురాణ వీరకుమారులు - 5

హనుమంతుడు లంకలో ప్రవేశించి, సీతను చూశాక-కింకరులు, జంబుమాలి, అక్కకుమారుడు మొదలైన రాక్షసవీరులను హతమార్చినానా బీభత్సం సృష్టించాడు. అప్పుడు ఇంద్రజిత్తుతండ్రి ఆనతి ప్రకారం వెళ్లి తను వేసే బాణాలు ఒక్కటీ హనుమంతుడికి తగలకపోవడం గ్రహించి, అతడిపై బ్రహ్మస్తంప్రయోగించి బంధించి తెచ్చి తండ్రి ఎదుట నిలబెట్టాడు!

సీతను రాముడికి అప్పగించి ఆయనతో మైత్రిచేసుకోవడం మంచిదని విభీషణుడు రావణుడికి హితవు పలికిమ్ముడు ఇంద్రజిత్తు ఆక్షేపించాడు. ఆపత్సమయంలో శత్రువు లకు భయపడి వారిని ఆశ్చయించడం వీరుల లక్షణం కాదని పినతండ్రిని మందలించాడు.

తీరా రామరావణ యుద్ధం ఆరంభమయింది. వానరులకూ రాక్షసులకూ మధ్య ఫూరయుద్ధం జరుగుతున్నది. ఇంద్రజిత్తు గురూపదేశం పొంది హోమం చేసి, హోమం నుంచి వెలువడిన పసిడిరథంపై యుద్ధ రంగానికి బయలుదేరాడు. మొదట ద్వంద్వ యుద్ధంలో అంగదుడితో కలయపడ్డాడు. అంగదుడు తన సారథినీ, గుర్రాలమాచంపడుతో ఇంద్రజిత్తు మాయమై మాయ యుద్ధ నికి పూనుకున్నాడు.

రామలక్ష్మణులిరువురినీ నాగాస్తాలతో బంధించి శరీరాల నిండా సందులేకుండా బాణాలతో కొట్టిస్పృహకోల్పోయేలా చేశాడు. వానరులు భయబ్రాంతులైభోరునవిలపించసాగారు. ఆఖరికి గురుత్వంతుడు వచ్చి

రుంరుమారుతంతో నాగాలను తొలగించడం వల్ల రామలక్ష్మణులకు సృహవచ్చి మామూలు మనుషులయ్యారు.

ఆ తరవాత తోడేలు, సింహ ముఖాలగాడిదల రథం మీద వచ్చిన ధూమ్రాక్షుణ్ణి హనుమంతుడు కొండలాంటి బండను వేసి హతమార్చాడు. ఆపిమృట వజ్రదంప్ర్యుణ్ణి అంగదుడు తల నరికి చంపాడు. అకంపనుణ్ణి హనుమంతుడు చెట్టుపీకి చితక్కొట్టిచంపాడు. ప్రహస్తుడనే దానవవీరుడు భీకరంగా పోరాడి నీలుడి చేతిలో చచ్చాడు.

ఆగ్రహోదగ్రుడై యుద్ధరంగానికి వచ్చిన రావణాసురుడు మొదట హనుమంతుణ్ణి తీవ్రబాణాలతో కొట్టాడు. దాన్ని చూసిన రాముడు రావణుడి రొమ్ముపై పిడుగులాంటి బాణం వేశాడు. అతడి కీర్తాన్ని భగ్గం చేశాడు.

సారథినీ, గుర్రాలనూ చంపి, “నిరాయుధ పాణిగా నిలిచావు! ఇవాళవెళ్లి, ఆయుధాలు ధరించి రేపు యుద్ధానికి, రా!” అని చెప్పి వదిలిపెట్టాడు.

రావణుడికి గర్వభంగమయింది. అమవాన భారంతో వెనుదిరిగాడు. గాఢనిద్రలో వున్న అనుంగుతమ్ముడూ, మహాబలశాలీ అయిన కుంభకర్ణుణ్ణి లేవగొట్టి పరిస్థితి వివరించాడు. అతడు పర్వతాకారంతో త్రిషూలం చేతబట్టి యుద్ధరంగం ప్రవేశించి అందిన వానరులను అందినట్టు పట్టి తింటూ అల్లకల్లోలం సృష్టిం చాడు. హనుమంతుడు, సుగ్రీవుడు ఎదుర్కొన్నారు. చావుదెబ్బలు తిన్నారు. ఆఖరికి రాముడు వాయువ్యాప్తం, ఇంద్రాప్తం ప్రయోగించి చేతులనూ, పాదాలనూ, తలనూ నరికి హతమార్చాడు. ఆ తరవాత వీరులు అతి

కాయుడు మరో అయిదుగురు వీరులు హతులయ్యారు.

మఃఖంలో మనిగివన్న రావణుణ్ణి ఓదార్చ ఇంద్రజిత్తు యుద్ధరంగానికి బయలుదే రాడు. యుద్ధరంగంలో చుట్టూ రాక్షసులను కాపలా ఉంచి హోమం చేశాడు. బ్రహ్మాప్తం జపించి, ధనుస్సునూ, రథాన్ని అభిమంత్రిం చాడు. ఆ తరవాత రథంలో ఆకాశంలోకి అంతర్ధానమయ్యాడు. రాములక్ష్మణులపై బాణవర్షం కురిపించసాగాడు. ఆ బాణవర్షానికి అందరూ మూర్ఖపోయారు. ఇంద్రజిత్తు ప్రయోగించిన బ్రహ్మాప్తం దెబ్బకు లక్ష్మణుడు మూర్ఖపోయాడు. ఇంద్రజిత్తు పురమానందంతో వెనుదిరిగి వెళ్లి హోయాడు. ఆ తరవాత జాంబవంతుడి సలహా మేరకు హనుమంతుడు హౌమాలయాలకు వెళ్లి సంజీవని

ఓషధి పర్వతం తెచ్చి లక్ష్మణుడితో సహా అంద రినీ బతికించాడు. రావణుడు-కుంభకర్ణుడి కుమారులైన కుంభనికుంభులను పంపాడు. వారిని సుగ్రీవుడు, హనుమంతుడు హత మార్చారు.

ఎలాగైనా రాములక్ష్మణులను హతమార్పి రమ్యన్న తండ్రి ఆజ్ఞ ప్రకారం ఇంద్రజిత్తు యుద్ధ రంగంలో ప్రవేశించాడు. అచ్చయంగా ఆకాశం నుంచి రాములక్ష్మణుల మీద బాణ వర్షం కురిపించాడు. శత్రువుల ఉత్స్ఫుర్యాన్ని దెబ్బు తీసే ఉద్దీశంతో మాయా సీతను స్ఫూర్టించి తెచ్చి, హనుమంతుడి ఎదుట హింసించి హత మార్చాడు. హడలిపోయిన వానర వీరులు వెళ్లి రాముడికి సంగతి చెప్పారు.

సమయానికి అక్కడికి వచ్చిన విభీషణుడు, “ఇదంతా మాయం. ఇంద్రజిత్తు మాయ చేసి నికుంభశ చైత్యానికి వెళ్లి హోమం చేస్తున్నాడు. హోమం పూర్తులుతే అతణ్ణీ ఎవరూ జుయించలేరు. కాబట్టి ముందే వెళ్లి చంపాలి. అప్పుడు లక్ష్మణుడే స్ఫూర్ణ వాడు,” అని చెప్పాడు.

లక్ష్మణుడు వానరసేనతో వచ్చాడని తెలియ గానే హోమం పూర్తికాకుండానే ఇంద్రజిత్తు లేచి హనుమంతుణ్ణి ఎదుర్కొన్నాడు. లక్ష్మణుడు బాణప్రయోగం చేయమని విభీషణుడు ప్రేరించాడు. దానిని చూసిన ఇంద్రజిత్తు, “ఈ గడ్డ మీద పుట్టిన నువ్వు నాకెలా ద్రోహం తలపిట్టావు? మానాభిమానాలు లేకుండా తారువుల వద్ద నీచుడిగా బతకడు నీన్నరేనే కులద్రోహా!” అని నిందించాడు.

ఆ తరవాత లక్ష్మణుడిపై బాణాలు ప్రయోగించి సింహానాదం చేశాడు. చాలా సెపు ఇచ్చారూ సమంగా పోరాడారు. విభీషణుడు కూడా లక్ష్మణుడికి తోడుగా యుద్ధం చేశాడు. లక్ష్మణుడు ఇంద్రజిత్తు సారథిని చంపాడు. వానరవీరులు అశ్వాలను చంపారు. ఇంద్రజిత్తుకుంలో కొత్తరథంలో ప్రత్యక్షమయ్యాడు. విభీషణుడు అతడి రథాశ్వాలను చంపాడు. ఇంద్రజిత్తునే ల మీదికి దూకి లక్ష్మణుడిపై దివ్యాస్తాలు ప్రయోగించాడు. ఆఖరికి లక్ష్మణుడు ఒక దివ్యాస్తంతో ఇంద్రజిత్తు శిరస్సును ఖండించాడు.

అన్నమయ్ విగ్రహమ్రణా

పదకవితా పితామహుడు అన్నమాచార్యుల 600వ జన్మదినాన్ని పురస్కరించుకుని ఆయన జన్మస్థలమైన తాళ్ళపాకలో 108 అడుగుల ఎత్తుయిన అన్నమయ్ విగ్రహం ఇటీవల ఆవిష్కరించబడింది. 1408వసం.లో జన్మించి 95 ఏళ్ళ జీవించిన అన్నమయ్ ఏడుకొండల తిరుపతి వేంకటేశ్వర స్వామి మీద 32,000 లక్ష పైగా సుమధుర భక్తి కీర్తనలు రచించాడు. ఆయన కీర్తనలు ఆంధ్ర సాహిత్యాన్ని పరిపుష్టం చేశాయి. విగ్రహమ్రణా సందర్భంగా అసంఖ్యాక భక్తజన సందోహంతో పాటు వెయ్యా మందికిపైగా కళాకారులు 'నగర సంకీర్తన యాత్ర'లో పాల్గొన్నారు.

ఇదీ మనదేశంలోనే

తమిళనాడు చిదంబరం సమీపంలోని కిళ్ళయ్ గ్రామానికి చెందిన ఎం. బహీరభాయి పదేళ్ళ క్రితం ఒక కల కన్నది. ఆ కలలో ఒక దివ్యస్త్ర కనిపించి, “నువ్వు, నీ భర్త మహమ్మద్ జిన్నా శీమారి యమ్మకు ఒక ఆలయం నిర్మించండి,” అని ఆదేశించిందట! ఆమె జ్యోతిష్ములను, పండితులను సంప్రదించింది. దివ్య సందేశాన్ని నెరవేర్చుమని వాళ్ళ సలహా ఇవ్వడంతో ఆ దంపతులు గుడి నిర్మాణానికి పూనుకున్నారు. పంచలోహాలతో పదుగుల అమ్మవారి విగ్రహాన్ని తయారు చేసి ప్రతిష్ఠించారు. కుంభాభిషేకం తరవాత నిత్యపూజలు ప్రారంభమయ్యాయి. బహీరభాయి (48) ఆచారసంప్రదాయాలను ఎరిగిన పూజారుల నుంచి పూజావిధానాలను నేర్చుకుని పూజలు నిర్వహించడానికి ఆమె భర్త జిన్నా అనుమతించాడు.

శ్రీ సి. రాధాకృష్ణన్ సాహిత్యంలోని వివిధ శాఖలలో ఆర్వై గ్రంథాలకు పైగా మలయాళ భాషలో రచించారు. ఆయన కొన్ని మలయాళ అనువాదాలను, అంగ్న అనువాద గ్రంథాలను కూడా వెలయించారు. భౌతిక శాస్త్రంలో పోష్ట్ గ్రామ్యయేట అయిన రాధాకృష్ణన్ సైన్ గురించి అనేక పుస్తకాలు రాశారు. దాదాపు ఇర్వై సాహిత్య బహుమతులు అందుకున్న రాధాకృష్ణన్ కేంద్రసాహిత్య అకాడెమీ, కేరళసాహిత్య అకాడెమీ అవార్డులతో సత్కరించబడ్డారు.

పునర్వ్యసు నక్షత్రం

మాతాతయ్య నాకు చాలా కథలు చెప్పేవారు. వాటిలో నాకు బాగా నచ్చిన కథ ఒకటి తరచూ జ్ఞాపకం వస్తూ ఉంటుంది.

గుణాకరుడనే గొప్ప రాజు ఉండేవాడు. ఆయనదయగల పాలకుడు కావడుతో ప్రజలు సంతోషంగా జీవించేవారు. రాజ్యంలోని ప్రతి ఒక్కరికీ కోరినవన్నీ లభించేవి ఒక్క కలలు తప్ప. ఒకానోక ముని శాపం కారణంగా ఆ రాజ్య ప్రజలకు కలలు అంటే ఏమిటో కూడా తెలియకుండా పోయింది.

గుణాకరుడి ముత్తాత దినకరుడి పాలనా కాలంలో ఆ ముని ఆ రాజ్యానికి వచ్చాడు. దినకరుడు తరచూ కలలలో తేలియాడేవాడు. ముని మాటల్లాడుతున్నప్పుడు అతడేదో పగటి కలలోకి వెళ్లిపోయాడు. అంతటి నిర్లక్ష్యమా అని ఆగ్రహం చెందిన ముని రాజ్యంలోని వారందరికీ కలలుగనే శక్తి నశించాలని శపిం చాడు! ఆ తరవాత ఆదోక సమస్యగా పరిణమించింది. కళలు, విజ్ఞానం అభివృద్ధి చెంద లేకపోయాయి. రెండూ కూడా నిజమయ్య కలలే కదా. మొదట కలగనకుండా ఎవరూ

చిత్రలేఖనం చేయలేరు. ఒక వంతెన ఎలా ఉండాలి అని మనసులో మొదట కలగన కుండా వాస్తవ ప్రపంచంలో నిర్మించలేరు కదా? మొదట మనసులో రూపొందలేదంటే కథలను ఎవరూ చెప్పలేరు.

గుణాకరుడు కలలంటే ఏమిటో తెలియని వాడుగానే పెరిగి పెద్దవాడయ్యాడు. పారుగు రాజ్యపు యువరాణి భావనాదేవిని వివాహమాడేంతవరకు ఆయన రాజ్యం సరిహద్దులు దాటి ఎరుగడు. ఆమె వివాహం కోసం ఆయన రాజ్యం దాటిబయట అడుగు పెట్టగానే ఆయన మనసులో అందమైన కలలు కదలాడుగాయి. అదో అపూర్వ అద్భుత అనుభవం. అయితే తమ రాజ్యానికి తిరిగి రాగానే రాజ దంపతులు కలలు గనే శక్తిని కోల్పోయారు. రాజుకు ఇది అలవాటే గనక, పెద్దగా బాధపడలేదు. అయితే రాణి భావనాదేవి మాత్రం నష్టాన్ని తలుచుకని తీవ్ర ఆందోళనకు గురయింది.

ఇరువురూ కలిసి రాజ్యంలోకి మళ్ళీ కలలను తీసుకురావడం ఎలాగా అని తీవ్రంగా ఆలోచించసాగారు. ఆ ఆలోచన కూడా ఒక

విధమైన కలే గనక, ఎంత ప్రయత్నించినా ఆ తరవాత ముందుకు సాగలేక హాయారు. అందువల్ల కొంతకాలం రాజ్యం వెలుపల గడపాలని నీర్ణయించారు. రాజ్యపరిహాద్భులు దాటగానే, వాళ్ళు హాయిగా కలలుగుసాగారు. ఒక వటవృక్షం కింద కూర్చుని రకరకాల చర్యల గురించి ఆలోచించారు. ఆఖరికి శాప మిచ్చినఱి మునినే దర్శించాలని నీర్ణయించారు.

ఆ ముని మరణం అంటూ లేని చిరం జీవి. నిత్యసంచారి. అందువల్ల రాజదంపతులకు ఆయన్ను కలుసుకోవడానికి చాలా రోజులు పట్టింది. ఆలా వెళ్ళినప్పుడు తమకు మిచ్చిన కలలను తాళపత్రాలలో రాసుకుంటూ వెళ్ళారు.

ముని వారిని ఎంతో కనికరంతో పరామర్శించాడు. రాజు చూపిన స్వల్పమైన అశ్రద్ధకు ప్రజలందరినీ శిక్షించినందుకు ఆయనలో అప్పటికే పశ్చాత్తాపం మొదలయింది. రాజదంపతులమెరను ఆలకించినముని, “మీకు ఇద్దరు సంతానం కలిగేంతవరకు మీరు వేచి

ఉండక తప్పదు. వాళ్ళకు కలలు కనే వయసురాగానే, మీ రాజ్య ప్రజల కలలను దాచి పెట్టినపునర్వసు నక్కతం వద్దకు వెళ్ళి, వాటిని మళ్ళీ తీసుకురాగలరు,” అన్నాడు.

రాజదంపతులు తమ రాజ్య నికిణిరుగు ప్రయాణమయ్యారు. వారు తమ రాజ్య, రిహాద్భులో అడుగు పెట్టి గానే, తమ కలలను రాసి పెట్టిన తాళపత్రాల లోని అక్కరాలన్నీ మాయమై పోయాయి. అయితే ముని ఇచ్చిన రోమీ మాత్రం జ్ఞాపకం ఉండడంతో, ఓర్ముగా ఎ.మరుచూడసాగారు.

మొదట రాజదంపతులకు ఒక కుమారుడు, రెండేళ్ళ తరవాత ఒక కుమార్తె జన్మించారు. వారికి మేధ, ప్రతిభ అని పేర్లు పెట్టి అల్లారు ముద్దుగా పెంచసాగారు. ముని రాజు భవనానికి స్వయంగా వచ్చి వారికి అక్కరాభ్యాసం చేయించాడు. ఆ సందర్భంగా వారిని ధరించమని చెరొకవజ్రాన్ని బహుకరించాడు. ఆ మాయావజ్రాలు పిల్లలకు కలలుగనే శక్తిని ప్రసాదించాయి. అందువల్ల వాళ్ళు గురువులను రకరకాల ప్రశ్నలు అడగుసాగారు. గురువులకు ఊహాశక్తి కొరవడడంతో పిల్లల ప్రశ్నలకు సరైన సమాధానాలు చెప్పులేక సతమతమయ్యారు.

పిల్లల సాధారణ విద్య పూర్తయింది. రాజు వారిని సభకు తీసుకువచ్చి, తమ రాజ్యం లోని ప్రజలు కలలుగనే శక్తిని కోల్పోయిన కారణాన్ని; శాపవిముక్తి పొంది దానిని మళ్ళీ సంపాదించేందుకు తానూ, రాణీ చేస్తూన్న ప్రయత్నాలనూ వివరించాడు. ఆ తరవాత కొడుకునూ, కుమార్తెనూ ఆప్యాయంగా కాగి

లించుకుని, “ఆ శాపవిముక్తి కలిగించే శక్తి మీ ఇద్దరికి ఉన్నది,” అన్నాడు.

తండ్రి మాటలు విస్మయం కలిగించినపు టిక్కి, అందుకు తమ శాయశక్తులా కృషిచేయ గలమని అన్నాచెల్లెళ్ళు మాట ఇచ్చారు. తాము పునర్వసు నక్కత్రాన్ని చేరుకోవాలి. రాజ్య సరి హద్దుల్లో పర్వతశిఖరానికి అనుకుని పునర్వసు నక్కత్రం కనిపించేది. ఆ పర్వతాన్ని అధిరో హించి నక్కత్రాన్ని చేరుకోవాలని మేధ, ప్రతిభ నిర్ణయించారు.

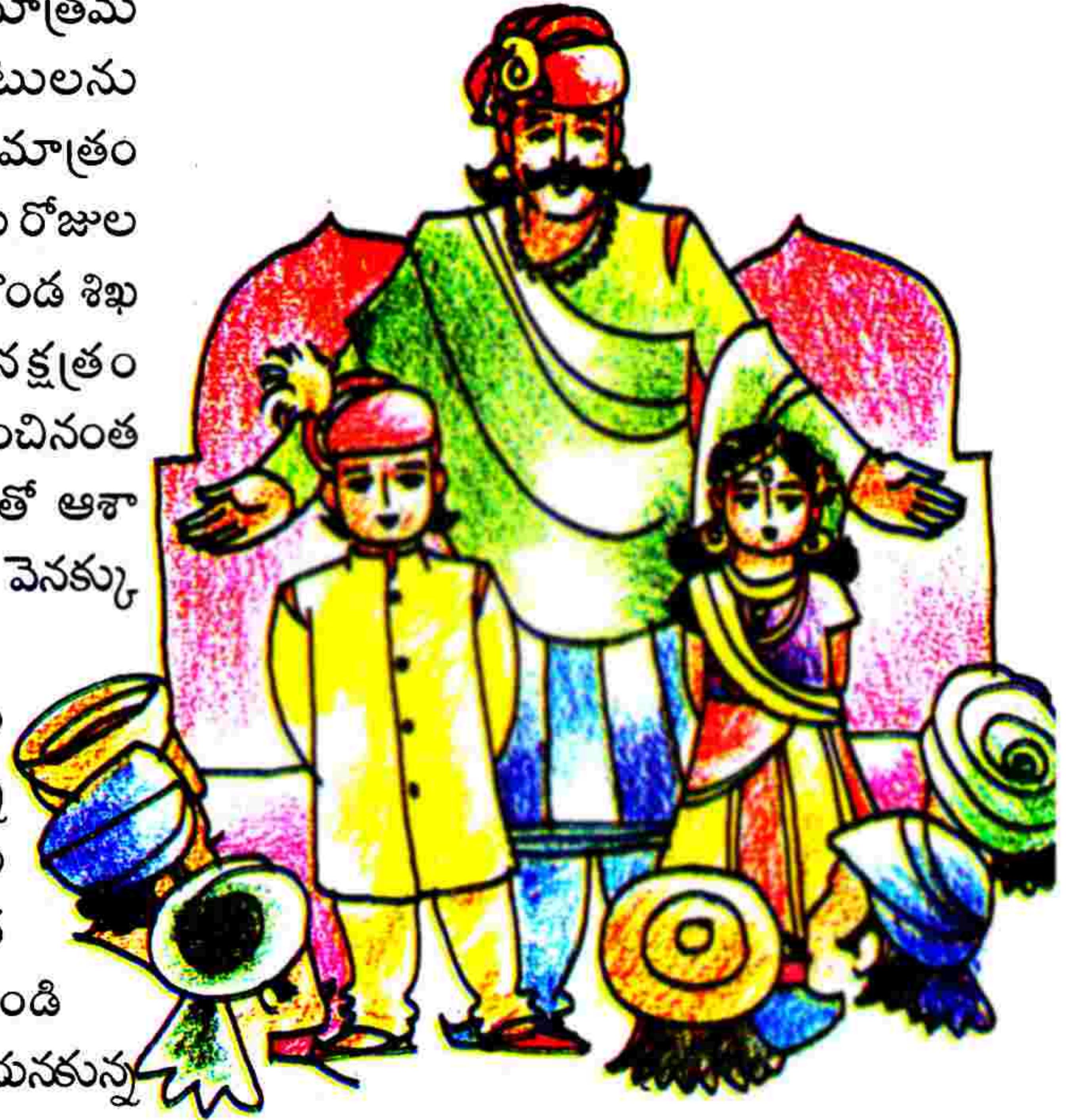
వాళ్ళు తమ పథకాన్ని తెలియజేయగానే, అంతపెద్దకొండను ఎక్కడు పిల్లలకు అసాధ్యం అని రాజదంపతులు శంకించారు.

సుదీర్ఘాలోచనలు, తర్వాన భర్జనల తరవాత రాజదంపతులు పిల్లల ప్రతిపాదనకు సమ్మతించారు. వాళ్ళకు రక్కణగా వాళ్ళ వెంట కొండరు భటులను పంపాడు రాజు. తాము మాత్రమే నక్కత్రం దగ్గరికి వెళ్ళాలి గనక, భటులను కొండ పాదతలంలోనే ఆపి, పిల్లలు మాత్రం కొండ ఎక్కుసాగారు. అతి క్షుమైన ఆరు రోజుల పయనం తరవాత అన్నాచెల్లెళ్ళు కొండ శిఖరాన్ని చేరుకోగలిగారు. అయితే, నక్కత్రం మైదానం నుంచి చూసినప్పుడు కనిపించినంత దూరంలోనే ఇప్పుడూ కనిపించడంతో ఆశభంగానికి లోనయ్యారు. విచారంతో వెనక్కుతిరిగారు.

రాజభవనానికి తిరిగి వెళ్ళి నక్కత్రం గురించి తెలుసుకున్న విషయాన్ని తండ్రికి చెప్పారు. రాజు పండితులను పిలిపించి తరవాత చేపట్టవలసిన కర్తవ్యం గురించి చర్చించాడు. పండితులు తాము కుబేరుణ్ణి గురించీ, ఆయనకున్న

పుష్పక విమానం గురించీ చెప్పారు. “యాగం ద్వారా కుబేరుణ్ణి ప్రసన్నం చేసుకున్నట్టు యితే, ఆయన దివ్య వాహనమైన పుష్పకాన్ని మన యువరాజుకు, యువరాణీకి ప్రసాదించమని ప్రార్థించవచ్చు. పుష్పకం ఎక్కువాళ్ళు నక్కత్రం వద్దకు వెళ్ళిరావచ్చు,” అని ఒక దైవజ్ఞుడు సలహా ఇచ్చాడు.

రాజగురువు ఆధ్వర్యంలో యాగం ప్రారంభ మయింది. హోమానికి వెయ్యి కుండల ఆవసెయ్యని ఉపయోగించారు. వెయ్యి గోవులు, వెయ్యి బంగారు నాణాలు బ్రాహ్మణులకు దానంగా ఇచ్చారు. నెల రోజులపాటు పురోహితులు నిర్విష్టంగా వేద మంత్రాలు వల్లించారు. చివరి రోజు యజ్ఞకుండం మంటల నుంచి వెలుపలికి వచ్చిన కుబేరుడు మేధ, ప్రతిభలను ఆశీర్వదించాడు. వాళ్ళిద్దరూ

మాత్రమే కుబేరుడి దివ్యరూపాన్ని చూడగలిగారు. పుష్పకవిమానం స్వర్గ, మర్త్య, పాతాళ లోకాల మధ్య మాత్రమే పయనిస్తుందని, అది ఏ నక్కత్రం దగ్గరికీ వెళ్ళ జాలదనీ కుబేరుడు చెప్పాడు.

“మరి మేము పునర్వసు నక్కత్రం వద్దకు వెళ్ళి మా ప్రజల కలలను విడిపించుకుని రావాలి. అది ఎలా సాధ్యం?” అని అడిగారు మేధ, ప్రతిభ.

“సూర్య చంద్రులు, నక్కత్రాలతో సహా విశ్వరహస్యాలను ఎరిగిన వ్యాసమహర్షిని సంప్రదించండి. ఆయన తగిన సలహా ఇవ్వగలడు,” అని చెప్పాడు కుబేరుడు.

“ఆ మహర్షి ఎక్కడ ఉంటాడు?” అని అడిగాడు మేధ.

మహర్షి రూపాన్ని పూర్తిగా వివరించి కుబేరుడు అదృశ్యమయ్యాడు.

రాజకుమారుడు, కుమారి తమ వద్దవున్న వజ్రాల సాయంతో వ్యాసమహర్షి రూపాన్ని మన సులో నిలిపి కొన్ని రోజుల పాటు ప్రార్థనలతో గడిపారు. మహర్షి వాళ్ళ మనోత్రాల ముందు ప్రత్యక్షమయ్యాడు. “పునర్వసు నక్కత్రాన్ని చేరే మార్గం తెలియజేయండి, మహాత్మా!” అని ప్రార్థించారు అన్నాచెల్లెలు.

మహర్షి మందహసంచేసి, “మీరు పయనం చేపట్టడానికి ముందు రెండు ఆకాశాలు ఉన్నాయని అర్థంచేసుకోవాలి,” అన్నాడు.

“అవి ఏవి మహర్షి?” అని అడిగారు అన్నాచెల్లెలు ముక్కకంరంతో.

“మొదటిది పైనున్న ఆకాశం. అది బహిరాకాశం. రెండవది చిదాకాశం. అది మీ చిత్తులో అంటే మనసులో ఉన్న ఆకాశం. మీ మన

సులో ఉన్నదాని ప్రతిబింబమే వెలుపల కనిపించేది. అందువల్ల ఇప్పటికే మీలో పునర్వసు ఉన్నది,” అన్నాడు మహర్షి.

“మహర్షి! సూర్యచంద్రులు కూడా మాలోనే ఉన్నారా? సెలవివ్యండి,” అని అడిగారు అన్నాచెల్లెలు.

“అందులో సందేహం దేనికి? మీ కలలను, తక్కిన అందరి కలలను నక్కత్రంలో వెదికి విడుదల చేయండి,” అని చెప్పి వ్యాసమహర్షి అదృశ్యమయ్యాడు.

ఆ తరవాత వాళ్ళ అన్వేషణ చాలా రోజుల పాటు సాగింది. అఖరికి తమ తండ్రి, తల్లి, రాజ్యంలోని ప్రజలందరూ కూడా కలలు కనే విధంగా ఏకాగ్రతతో ధ్యానించారు.

మేధ మేధాశక్తికీ, ప్రతిభ ఉపాశక్తికీ సంకేతాలని రాజ్యప్రజలు గ్రహించారు.

మధ్యప్రదేశ్ జానపద కథ

పురోహితుడి జీవ్యం

మోర్చ అనే గ్రామంలో జ్ఞానసంపన్ముడూ, కరుణాస్వభావుడూ అయిన ఒక వృద్ధ పురోహితుడు ఉండేవాడు. గ్రామస్థులు ఆయనపట్ల ఎంతో గారవాదరాలతో మెలిగేవారు. ఎవరింట్లో ఏ శుభకార్యం జరిగినా ఆయన్ను తప్యానించే వారు. తమ కుటుంబాలలో జరిగే పెళ్ళిళ్ళు), గృహపవేశాలు మొదలైన వాటికి ఆయనచేతే ముహూర్తాలు పెట్టించుకునేవారు. పురోహితుడి మంచి స్వభావం గ్రీహించి ఆయన సలహాల కోసం ఇరుగు పొరుగు గ్రామాల నుంచి కూడా ప్రజలు వస్తూండేవారు.

రోజులు గడిచే కొద్దీ వృద్ధ పురోహితుడు మునుపటిలా పిలిచిన వారిమెంట పొరుగూళ్ళకు వెళ్ళిలేక పోయాడు. వయసు పైబడుతున్న దని ఆయన గ్రీహించాడు. మోర్చలో జరిగే శుభకార్యాలకు మాత్రం తను హజరవుతూ ఇరుగుపొరుగు గ్రామ ప్రజలను నిరాశపరచ కుండా తన కొడుకు ఓంకారకు అక్కడి పనులను అప్పగించాలని స్థాయించాడు.

అలా వెళ్ళినప్పుడల్లా యువకుడైన ఓంకార తండ్రికి తెలియకుండా, పిలిచిన గృహస్థుల ముంచే డబ్బులు పుచ్చుకోవడం ప్రారంభించాడు. గ్రామస్థులు దీనిని మొదట అంతగా పట్టించుకోలేచుకాని, అతమ పనులు నిర్వర్తించడానికి వుండే డబ్బులివ్వమని పీడించడంతో దిగ్రాంతిలో తలోచనలో పడ్డారు. అతడి

తండ్రి మీది గారవం కొద్దీ అతణ్ణీ ఏమీ అనలేక ఊరుకున్నారు. అయితే, క్రుమక్రుమంగా అతణ్ణీ సంప్రదించడం, పిలవడం, శుభలగ్గాలు పెట్టు మని అడగడం మానుకున్నారు.

మరి కొన్నాళ్ళకు వృద్ధ పురోహితుడు కాలధర్మం చెందడుతో, మార్చ గ్రామస్థులకు అషుర మైనప్పుడు ఓంకారను పిలవక తప్పడం లేదు.

ఇలా ఉండగా మోర్చ గ్రామానికి చెందిన రాహుల్ అనే యువకుడు పొరుగు గ్రామంలోని మాధవి అనే యువతిని ప్రేమిం

చాడు. మాధవి పేదింటి పిల్ల. ఆమె కన్నవాళ్లు పెళ్ళికి ఒప్పుకున్నప్పటికీ, పెళ్ళి ఆడంబరంగా జరిపించలేమని రాహుల్తో చెప్పారు. పురోహితుడు లేకుండానే పెళ్ళి జరిపిస్తామన్నారు.

ఆ కారణం వల్ల తన పెళ్ళి గురించి రాహుల్ పురోహితుడు ఓంకార్కు చెప్పలేదు. పెళ్ళికి ఆహ్వానించనూ లేదు. దాన్ని ఓంకార్ తీరని అవమానంగా భావించాడు.

పెళ్ళి కూతురి ఇంట జరిగిన మూడు రోజుల పెళ్ళితంతు పూర్తయ్యాక, రాహుల్ మాధవిని తమ గ్రామానికి వెంటబెట్టుకు వచ్చాడు. రాహుల్ తండ్రి గ్రామస్థులకు విందు పెట్టాలనుకున్నాడు. పెళ్ళికి రాని గ్రామస్థులు ఇప్పుడు వచ్చి తమ కొడుకునూ కొడలినీ ఆశీర్వదించగలరన్న ఉద్దేశంతో రాహుల్ తండ్రి గ్రామస్థులకు

విందు ఏర్పాటు చేశాడు. అందరిని పిలిచినట్టే పురోహితుడు ఓంకార్ను కూడా ఆహ్వానించాడు. పురోహితుడు వస్తానన్నాడు గాని తనను పెళ్ళికి పిలవలేదన్న అక్కసును వెళ్ళగక్కాడు.

అది పెళ్ళికూతురి తండ్రి జరిపిన పెళ్ళి అనీ, ఖర్చులకు భయపడి వాళ్లు పురోహితుడ్మీ పిలవలేదనీ రాహుల్ తండ్రి ఓంకార్కు క్షమాపణలు చెప్పాడు. ఓంకార్ చిన్నగా నవ్వతూ మౌనం వహించాడు. రాహుల్ తండ్రి అతడి మనసులోని దురాలోచనలను గ్రహించలేక, శాంతించాడని సంతోషంగా వెళ్ళిపోయాడు. విందు ఏర్పాట్లు చక్కగా జరిగాయి. పెద్దలందరూ నూతన వధూవరులను ఆశీర్వదించారు. ఆటపాటులతో ఇల్లు కళకళలాడుతోంది. పురోహితుడు రాగానే ఆయనకు గారవంగా స్వాగతం పలికారు. నూతన వధూవరులు ఆశీస్సుల కోసం ఆయన ఎదుట వినయంగా మంగి కూర్చున్నారు. పురోహితుడి చూపులు అందమైన పెళ్ళికూతురు మీద పడ్డాయి. మరుక్కణమే అతడు, “ఆమె దుష్టశక్తి! వెంటనే ఇక్కడి నుంచి గెంచేయండి. లేకుంటే మీరే ఇల్లు వదిలిపెట్టవలసి వస్తుంది,” అని కోపంగా పెచ్చరించి ఇంటి నుంచి విసురుగా వెలుపలికి నడిచాడు.

దిగ్రాంతి చెందిన రాహుల్ తల్లిదండ్రులు చేతులు జోడించి, “మమ్మల్ని క్షమించండి,” అంటూ పురోహితుడి వద్దకు వెళ్ళారు. అతడు వెనుదిరిగి చూస్తూ, “అసలు ఈ ముదనష్టపు పెళ్ళి జరిగి ఉండకూడదు. మీరు నన్ను సంప్రదించి ఉండేవాళ్లి. ఆ అమ్మాయిని ఎంత తొందరగా వదిలించుకుంటే మీ అబ్బాయికీ, కుటుంబా

నికీ అంత మంచిది. ఆమె ఇక్కడ ఉన్నదు కుటుంబం సర్వనాశముకాక తప్పదు. జాగ్రత్త!” అని పొచ్చరించి అక్కడి నుంచి వెళ్లిపోయాడు.

రాహుల్ తల్లిదండ్రులకు ఏం చెయ్యడానికి దిక్కు తోచలేదు. పురోహితుడి మాట విని అభంశుభం ఎరుగని అమాయకురాలైన కోడ లిని ఇంటినుంచి ఎలా పయగలం అనుకుంటూ లోపలికి వెళ్లారు. మాధవి మౌనంగా విలపి స్తాంది. ఆమెను మెల్లగా ఓదార్పి, జరిగిన సంగతి బయట పాక్కకుండా గాంభీర్యం మోం చారు అత్తమామలు. విందుకు వచ్చిన గ్రామ స్ఫులు ఎవరూ అదృష్టవశాత్తు పురోహితుడి పొచ్చరికను వినిలేదు. రాహుల్ తల్లిదండ్రులు ఆయన వెనక వెళ్లినప్పుడు గారవంగా సాగను పడానికి వెళ్లారని వాళ్లు భావించారు.

మరునాడు తెల్లవారగానే పురోహితుడి మాటల్లోని నిజానిజాలు తేలేంతవరకు మాధవి పుట్టింటికి తిరిగివెళ్లి అక్కడే గడిపివస్తానని చెబుతోందనీ, తనే వెళ్లి ఆమెను పుట్టింట వదిలి వస్తాననీ రాహుల్ తన తల్లిదండ్రులకు చెప్పాడు. అతడి తల్లిదండ్రులు అందుకు ఒప్పుకోలేదు. కోడలిపెంట తామే వెళ్లివస్తామని చెప్పారు.

అదే విధంగా వాళ్లు కోడలిని పెంట బెట్టుకుని బయలుదేరారు. ఇక్కడ జరిగిన వేవీ తల్లిదండ్రులకు చెప్పవద్దనీ; పురోహితుడి మాటల్లో తమకు ఏమాత్రం నమ్మకం లేదనీ, రాహుల్ త్వరలో వచ్చి ఆమెను తమ ఇంటికి తీసుకురాగలడనీ మార్గ మధ్యంలో కోడలికి సచ్చజెప్పారు.

మాధవికి ఇంటి బెంగ పట్టుకోవడంతో అత్తమామలను వెంటబెట్టుకుని

తమను చూడడానికి వచ్చి ఉంటుందని ఆమె తల్లిదండ్రులు అనుకున్నారు. ఆ తరవాత కొంత సేపటికి పెళ్లికి ఆహ్వానించ లేదన్న ఆగ్రహంతో తమ పురోహితుడు ఓంకార్ నూతన దంపతులను ఆశీర్వదించడానికి నిరాకరించి వెళ్లిపోయిన వైనం గురించి రాహుల్ తల్లిదండ్రులు వియ్యంకులకు నెమ్మడిగా తెలియజేశారు.

ఆ మాట వినగానే మాధవి తల్లిదండ్రులు బిగ్గరగా నమ్మతూ, “ఆయన ఎంతటి అల్పబుఢి కలవాడో మాడుండి! మా కూతురి పెళ్లికి మేము ఆయన్ను ఆహ్వానించలేదు. మా గ్రామస్ఫులందరూ ఆయన్ను బహిష్కరించడం మూలాన మేమూ పిలవలేకపోయం. ఆయన తండ్రిలాకాదు. ఆయనకు మహాపేరాశ. ప్రతి దానికి

డబ్బులు డబ్బులు అని పేదలను పీడిస్తాడు. అందువల్ల గ్రామస్థులెవరూ పిలవడం లేదు; దాదాపు బహిష్కరించారు గనకమేమూ పిలవ లేక పోయాం. ఆయన తండ్రి కావలసినంత కూడబెట్టి వెళ్ళాడు. ఆ మహానుభావుడు అందించిన సేవలకు దమ్మిణీ పుచ్చుకునేవాడు కాడు. పేదల పట్ల ఎంతో కనికరం చూపేవాడు. కన్న తండ్రి పేరు చెరపడానికి పుట్టినవాడిలా ఈయన ప్రవర్తిస్తున్నాడు. మా కూతురినీ, అల్లుణ్ణీ అశీర్వదించడానికి నిరాకరించాడని బాధపడడం

లేదు. మాధవికి మంచి వరుడు లభించాడు. కన్న కూతురిలా చూసుకునే అత్తమామలైన మీ ఆశీస్సులుండే చాలు మా కూతురికి. రెండు మూడు రోజుల తరవాత మాధవిని మేమే వెంట బెట్టుకు వస్తాము. నిశ్చింతగా వెళ్ళిరండి,” అన్నారు.

రాహుల్ తల్లిదండ్రులు ప్రశాంతంగా ఉపిరి పీల్చుకున్నారు. పురోహితుడి గురించి మాధవి తల్లిదండ్రులు బయటపెట్టిన అసలు సంగతి తెలుసుకుని రాహుల్ సంతోషించాడు. అంతే కాదు, ఆపాటికే మోర్చా గ్రామస్థులు కూడా ఓంకార్ తండ్రికి తగిన వారసుడు కాడనీ, ఒక పురోహితుడికి ఉండవలసిన ఆచార సంప్రదా యాల పరిజ్ఞానం, శాస్త్రజ్ఞానం, పరులహితం కోరే బుద్ధి ఆయనలో కంటి కలికానికి కూడా లేవని గ్రహించారు. ఆయన తండ్రి మీద ఉన్న గారవం కొద్దీ ఇన్నాళ్ళు ఓంకార్ను భరిస్తూ వచ్చారు. రోజు రోజుకూ ఆయన ఆగడాలు పెరిగి పోవడంతో ఇక ఆయన్ను ఉరి నుంచి తరిమేయాలన్న నిర్దయానికి వచ్చారు.

రాహుల్ కాందరు గ్రామపెద్దులను మెంటబెట్టు కుని ఓంకార్ ఇంటికి వెళ్ళాడు. కానీ ఇంట్లో ఒక్కరూ కనిపించలేదు. ఖాళీగా కనిపించింది. తనకు జరగగున్నదాన్నే పురోహితుడు ముందుగా ఉపిరించి చెప్పాడేమోనని చెప్పుకుని గ్రామ స్థులు నమ్మకున్నారు.

చందమామ క్వీజ్-7 (ఆగస్టు 2008) సమాధానాలు

1. అక్టూబర్ 2. ధిల్లీ సుల్తాన్ పేర్వై సూరి, 1542లో 3. 1862లో
4. 1950 జనవరి 26 5. నాలగవ విలియం 6. 1774లో. రెండు అణాలు
7. 1852 ‘సిండే డాక్’ (అది సింధ్ ప్రాంతంలో ఉపయోగించడానికి ఉద్దేశించబడడం వల్ల) 8. 1854 సెప్టెంబర్లో; అర్జణా.

మహానీయుల జీవితాల్లో ఆసక్తికర ఉదంతాలు (34)

న్యాయమూర్తిగా ఓ మేధావి

బంకించంద్ర చటోపాధ్యాయును గురించి వినని వారెవరైనా ఉంటారా? ఈ ప్రశ్న వినగానే పేరువిన్నట్టే ఉంది సమయానికి గుర్తురావడం లేదే అని ఇబ్బందికరంగా ఆలోచించేవారికి అడుగోయే తరవాతి ప్రశ్నసమాధానాన్ని తెలియజేస్తుంది. అజరామరమైన ‘వందేమాతరం’ గీతాన్ని ఎవరు రచించారు?

కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయం నుంచి ప్రప్తమంగా పట్టభద్రులైన ఇద్దరు విద్యార్థులలో ఒకరు బంకించంద్ర (1838-1894). ఆ రోజుల్లో భారతీయులు అరుదుగా నిర్వహించిన డెఫ్యూటీమేజిస్ట్రేట్ పదవిని ఆయన అలంకరించాడు. నిజాయాతీ పరుడూ, సమర్థుడూ అయిన పాలనాదక్కడిగా బంకించంద్రకు మంచి పేరు ఉండేది. న్యాయంగా ఆయన్ను ఉన్నత పదవులకు పదోన్నతి చేయవలసి ఉండేది. అయితే, బ్రిటిష్ పాలకులు ఆయన్ను చూసి భయపడ్డారు. ఎంతటి పలుకుబడి కలవరైనా సరే ఆంగ్లేయులు దోషులుగా నిరూపించ బడిన ప్స్టడు వారిని కరినంగా శిక్షించకుండా ఆయన వదిలి పెట్టేవాడు కాదు. ప్రభుత్వ పదవిలో ఉన్నడేగానీ, ఆయన లోలోపల జాతీయవాది

అని బ్రిటిష్ వాళ్ళు అనుమానించారు. ఆయన తన బాధ్యతానిర్వహణపట్ల విశ్వాసపాత్రుడిగా మసలుకున్నాడే తప్ప బ్రిటిష్ పాలనను ప్రేమించలేదు.

న్యాయమూర్తిగా ఆయన ఎన్న కీఫ్స్మైన వ్యాజ్యాలను చాలా తెలివిగా, న్యాయం తప్ప కుండా, నిష్పక్షమాతంగా పరిష్కరించాడు. ఒక సిరపరాధికి ఔక్క తప్పదనుకున్న తరుణంలో ఆయన పూనుకుని తెలివిగా దోషిని బయట పెట్టిన ఒక ఆసక్తికరమైన ఉదంతం గురించి ఇప్పుడు తెలుసుకుండా:

CANDYMAN CONTEST -

Congratulations!
The prizewinners of the June 2008 contest
have been chosen. To view the winners list, visit
<http://www.chandamama.com/common/winners.html>

ఒక యువకుడు దూర ప్రయాణం చేస్తూ మార్గమధ్యంలో ఒక జమీందారు భవనం ముంగిట రాత్రి గడపడానికి అనుమతి పొంది పడుకున్నాడు. అర్థరాత్రిసమయంలో యువకు డికి మెలకువ వచ్చింది. పెద్ద మూటతో ఒక ఆకారం పెరటి తలుపు తెరుచుకుని వెళుతూండడం గమనించాడు. అతడు ఒక్క గెంతున వెళ్లి దొంగను అడ్డుకున్నాడు. మూటను అక్కడే పడేసి యువకుడి పట్టు విడిపించుకుని పారి పోవడానికి దొంగ పెనుగులాడాడు. అయితే సాధ్య పడలేదు. ఉన్నట్టుండి దొంగ తనను పట్టుకున్న యువకుణ్ణి ఒడిసి పట్టుకుని, “దొంగ! దొంగ!” అని కేకలు పెట్టాడు.

లాంత్రురతో అక్కడికి పరిగెత్తుకు వచ్చిన చుట్టు పక్కల వాళ్ళ ఇద్దరినీ విడదీసి, పట్టుకున్నారు.

జరిగిందేమిటో యువకుడు చెప్పేలోగా దొంగ పెన కప్పుకున్న శాలువాను దూరంగా గిరవాటు వేశాడు. అతడు పోలీసు యూనిఫారంలో కనిపించడమేగాక, జమీందారు ఇంటి నుంచి దొంగిలించి పారిపోతూన్న ఆ యువకుణ్ణి పట్టు కున్నానని వారితో చెప్పాడు. యువకుడు కూడా ఏం జరిగిందో వివరించాడు.

యువకుడు చెబుతున్నదే నిజంలాగా కని పించినప్పటికీ, అసలు ఏం జరిగి ఉంటుందో గ్రామస్థులకు తెలియలేదు. ఒకవైపు పోలీసు ఉద్యోగి, మరొక వైపు ముక్కు మొహం తెలియని యువకుడు. ఎవరి మాట నమ్మగలరు పాపం!

ఈ వ్యాజ్యం బంకించండ్ర న్యాయస్థానానికి వచ్చింది. ఆ రాత్రి, ఆ గ్రామానికి బాధ్యతలు నిర్వహించడానికి వెళ్ళే అవకాశం పోలీసుకు లేకపోయినప్పటికీ, ఆయన వెళ్లినప్పుడు ఇది యాదృచ్ఛికంగా జరిగిందనీ, పోలీసు బాధ్యతా నిర్వహణకు మెచ్చుకోవాలని ఆయన తరపు న్యాయవాది వాదించాడు. జ్యారీ సభ్యులు కూడా ఆ వాదంవైపే మొగ్గ చూపడంతో, పోలీసును గౌరవంగా విడుదల చేసే స్థితి ఏర్పడింది. అయితే, బంకించండ్రకు పోలీసు తరపు వాదం పట్ల అనుమానం కలిగింది.

న్యాయస్థానంలో వాదోపవాదాలు జరుగుతూండగా-మేజిస్ట్రేట్ జవాను హడావుడిగా వచ్చి కోర్పు గుమాస్తా బ్రిజ్‌గోపాల్ హత్యకు గురయ్యాడనీ, అతడి మృతదేహం దూరంలో వంతెన కింద పడి ఉన్నదనీ చెప్పాడు.

“శవాన్ని వెంటనే ఇక్కడికి తీసుకురావడానికి ఏర్పాటు చేయండి,” అని ఆజ్ఞాపించాడు మేజిస్ట్రేట్.

Exclusively for Chandamama Readers!

Do you want to be a whiz kid? SIP Academy has a lot of cool programmes, like an International Art Programme, International Abacus and Brain Gym. Enrol TODAY at any one of 455 centres across India and get 15% off!

“శవవాహకులు ఎవరూ లేదు. పండుగ సందర్భంగా అందరూ వెళ్ళి పోయారు,” అన్నాడు జవాను.

“ఫరవాలేదు. విచారణలో ఉన్న ఈ ఇద్దరు ఖైదీలు నా ఆనతిని నెరవేరుస్తారు,” అన్నాడు బంకించంద్ర.

ఆ రోజుల్లో మేజిప్రైట్ అజ్ఞను ఎట్టి పరిష్ఠితులలో గాని ఎవరూ ధిక్కరించేవారు కాదు. ఖైదీలిద్దరినీ ఆ వంతెన దగ్గరికి నడిపించారు. బ్రజ్ గోపాల్ శరీరం తెల్లటి బట్టతో కప్పబడి ఉన్నది. పోలీసు, యువకుడు దానిని తీసి ప్రైచర్ మీద పడుకోబట్టి తోసుకుంటూ, ముందు జవాను దారి తీయగా కోర్చుకేసి నడవసాగారు.

“మూర్ఖుడా! నీకు జరగనున్న అవమానం చూశావా? నన్ను పట్టుకోవడానికి నీకెంత ధైర్యం? ఈ జిల్లాలో వున్న దోషించి గాళ్ళందరికీనేను గురువును! నా యూనిఫారం కారణంగా నన్నింతవరకు అనుమానించిన నాథుడులేదు. ఇప్పుడు పట్టుబడినప్పటికీ తప్పక బయట పడతాను. మరీ నిఖార్సుయిన ఈ మేజిప్రైట్ నీకు కనీసం ఐదేళ్ళ కలిన కారాగార శిక్షయినా విధించకుండా ఊరుకోడు,” అంటూ పోలీసు నవ్వసాగాడు.

బ్రజ్ పాల్ హత్య ఉదంతం వ్యాపించడంతో కోర్చు ఉద్యోగులతో, న్యాయవాదులతో న్యాయ స్థానం కిటకిటలాడసాగింది.

ప్రైచర్ ను మేజిప్రైట్ ముందు దించారు. వెంటనే బ్రజ్ పాల్ లేచి నిలబడి అందరినీ

దిగ్రాంతి పరిచాదు. ఇదంతా ఏర్పాటు చేసింది తనే గనక బంకించంద్ర మాత్రం మనసులోనే నవ్వకున్నాడు.

బ్రజ్ పాల్ బంకించంద్రకు నమస్కరించి దారిలో ప్రైచర్ మీద వస్తూండగా విన్న పోలీసు మాటలను వినిపించాడు.

‘పోలీసును కలినంగా శిక్షించాలన్న మేజి ప్రైట్ అభిప్రాయాన్ని జ్యారీ ఆమోదించింది. అందరూ యువకుణ్ణి అభినందించారు.

జమీందారు సంతోషంతో అతనికి చక్కని బహుమతినిచ్చాడు. - (ఎం.డి)

చిరునృణీయ చారిత్రక ఘుట్టాలు - 13

ఉరితాడును ముద్దాడిన వీరకిశోరం!

బ్రిటీష్ అధికారానికి వ్యతిరేకంగా 1857లో చెలరేగిన ప్రథమ స్వాతంత్య సంగ్రామమనే గాపు తిరుగుబాటుకు చాలా సంవత్సరాలకు పూర్వమే దక్కిణాదిలో కొందరు పాలకులు పరాయి పాలనకు ఎదురు తిరిగారు. మాత్ర భూమి విముక్తి కోసం పవిత్ర స్వాతంత్య బీజాలను విత్తిన తోలితరం సమరయోధులలో మున్నెన్నతగినవాడు వీరపాంచ్య కట్టబొమ్మన్.

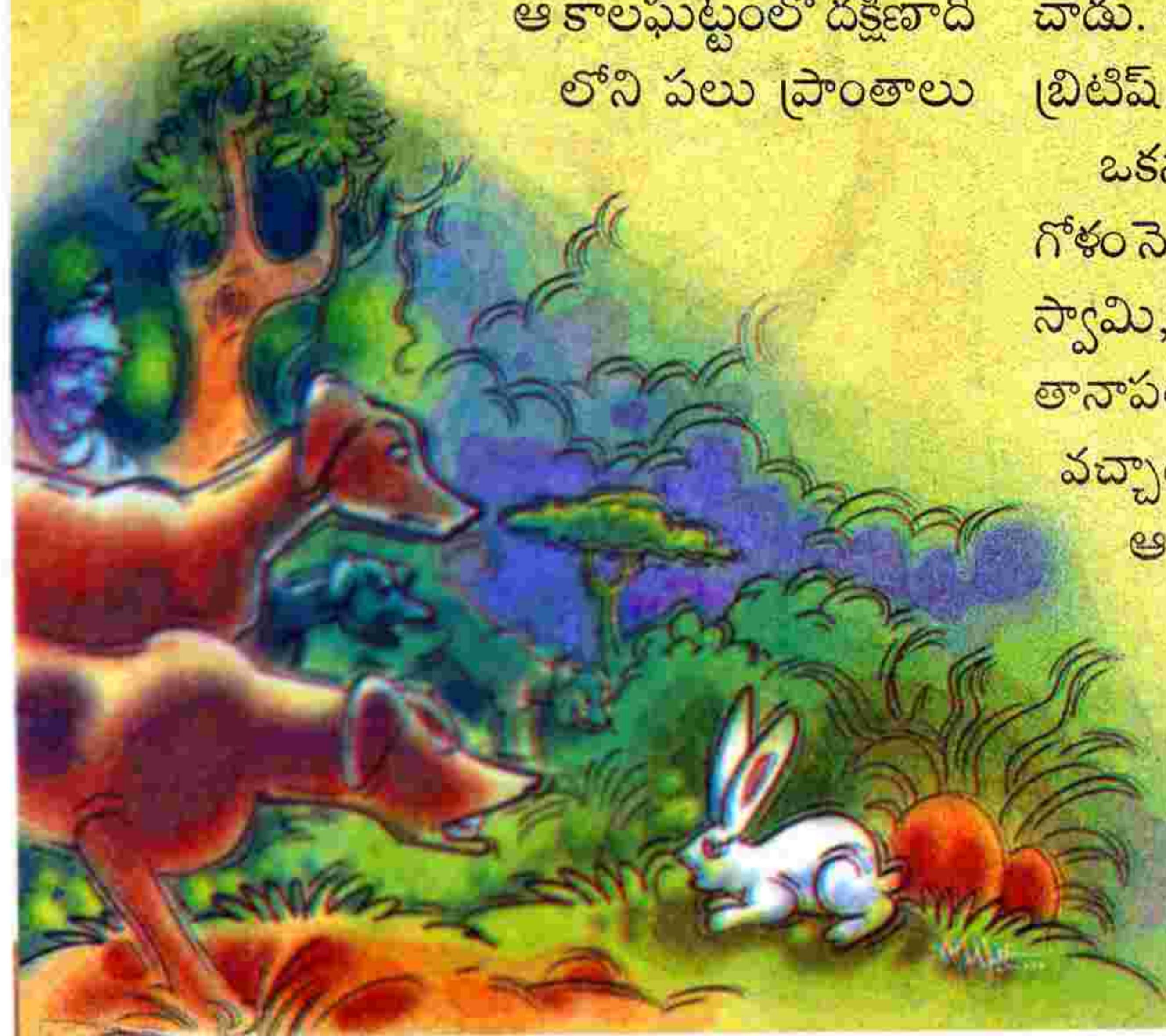
కుందేలుపిల్ల వేటకుక్కలపై తిరగబడిన వీరభూమి అని పేరుగాంచిన తమిళనాడు లోని పాంచాలనకురిచ్చిలో జగవీరకట్టబొమ్మన్, ఆరుముగత్తమ్మాళ్ దంపతులకు 1760లో అనుషమ వీరుడైన వీరపాంచ్య కట్టబొమ్మన్ జన్మించాడు. కుమారస్వామి, దౌర్జసింగం అనే సౌదరులుగల కట్టబొమ్మన్ తన ముపై యవయేట 1790వ సం.లో సింహాసనం అధిష్టించాడు.

ఆ కాలఘుట్టంలో దక్కిణాది
లోని పలు ప్రాంతాలు

ఆర్యాడు నవాబు కింద ఉండేవి. అయితే, పలు వురు పాలకులు నవాబు అధికారాన్ని ధిక్కరించ సాగారు. దాంతో ఖజానా దివాలా తీసింది. నవాబు ఈస్టిండియా కంపెనీ నుంచి పెద్దమొత్తాలను తీసుకుని; వాటిని తన సామంతుల నుంచి పన్నుల రూపంలో ములు చేసుకోమని కంపెనీకి చెప్పాడు. నిస్సహాయులైన ప్రజలను కంపెనీ పీడించసాగింది. నవాబు కంపెనీ చేతి కీలుబొమ్మ అయ్యాడు. పలువురు సామంతులు బ్రిటీష్ అధికారానికి తల ఒగ్గారు.

అయితే, వీరుడైన కట్టబొమ్మన్ దానికి ఏమాత్రం అంగీకరించలేదు. ఆయన్ను లొంగ దీసుకోవడానికి ఈస్టిండియా కంపెనీ నయానా భయానా ఎన్నెన్ని విధాలుగానో ప్రయత్నించింది. ఒక్కటే పులించలేదు. అజేయుడైన కట్టబొమ్మన్ ఆరేళ్ళకాలం శత్రువుల కుట్రలకు వ్యతిరేకంగా ఒంటరి పోరాటం సాగించాడు. ఆయన్ను ఎల్లగైనా అణచివేయాలని బ్రిటీష్ దొరతనం నిర్ణయించింది.

ఒకనాడు తన భవనం ఎదుట ఏదో గందర గోళం నెలకొనడం గమనించి తమ్ముడు కుమార స్వామి, సేనాధిపతి వెళ్ళయ్యేవన్, మంత్రి తానాపతి పిశ్చతో కలిసి కట్టబొమ్మన్ వెలుపలికి వచ్చాడు. వీచ్యాసపాత్రులైన తన ప్రజలు ఆందోళనకు లోనయ్యారని ఆయన గ్రహించాడు. బందిపోట్ల బాధలు ఎక్కువ య్యాయని వాళ్ళు చెప్పగా విన్నాడు. త్వరలో బందిపోట్ల బెడదను

పొగొట్టుగలనని వాళ్ళకు ధైర్యం చెప్పి పంపాడు.

ఒకనాటి సాయం సంధ్యా సమయంలో కొందరు ధనిక వ్యాపారులు అడవి మార్గంలో వెళుతున్నారు. ఒక బండిలో అలంకరించబడిన వధువు కూడా వాళ్ళతో పాటు వెళుతున్నది. ఉన్నట్టుండి నాయకుడు ఈలవేయగానే చుట్టుపక్కల చెట్ల మీద, పాదలలో దాగివన్న దోషించి దొంగలు కత్తులు దూసి వ్యాపారులను చుట్టు ముట్టారు.

అయితే, వ్యాపారులు కూడా తమ వద్ద దాచుకున్న కత్తులు కరారులతో ఎదుర్కొవడంతో దొంగలు దిగ్ర్మంతి చెందారు. అలంకరించబడిన ‘పెళ్ళికూతురు’ కూడా కత్తి దూసి అమితావేశంతో దొంగల మీదికి ఉరికింది. కొందరు దొంగలు చావగా, తక్కినవారు బందీలుగా పట్టుపడ్డారు. వీరపాంచ్య కట్టబొమ్మన్ నాయకత్వంలో సైనికులే వ్యాపారుల్లా వచ్చారని గ్రహించిన దొంగలు క్షమించమని ఆయన పాదాలపై బడ్డారు.

ప్రజల మధ్య అసంతృప్తిని, అశాంతిని కలిగించడానికి ఇలా దారి దోషించేయమని బ్రిటిష్ వాళ్ళే తమను పురికొల్పారన్న విషయాన్ని దొంగలు బయటపెట్టారు. కట్టబొమ్మన్ వాళ్ళను క్షమించి వదిలిపెట్టాడు.

దొంగలు కృతజ్ఞతా భావంతో, పారుగునవున్న యట్టయాపురం పాలకుడైన యట్టయపున్ బ్రిటిష్ కలెక్టర్ అడుగులకు మడుగులొత్తుతున్న విషయం కూడా కట్టబొమ్మన్కు చెప్పివెళ్ళారు. అందు

వల్ల కట్టబొమ్మన్ మీద కయ్యానికి కాలుదువ్య నున్నట్టు కూడా తెలియవచ్చింది. ఆ తరవాత శత్రువు తరపున తామే తన మీదికి దాడి జరపడానికి బ్రిటిష్ పాలకులు పథకం రూపొందిస్తున్న విషయం కూడా కట్టబొమ్మన్కు తెలిసింది.

మరి కొన్ని రోజులలో పాంచాలన్ కురిచ్చికి ఒక ఆంగ్లేయ దూత వచ్చాడు. కట్టబొమ్మన్ తప్ప తక్కిన స్థానిక పాలకులందరూ బ్రిటిష్ కలెక్టర్ జాక్సన్ను గౌరవార్థం వచ్చి దర్శించారని చెప్పాడు. చాలా ఆలోచించాక ఒక అవగాహన ఏర్పడుతుందన్న ఉద్దేశంతో కలెక్టర్ ను కలుసుకోవడానికి కట్టబొమ్మన్ తన సమృతి తెలియజేశాడు. తన అంగరక్కుడితో బయలు దేరాడు. అయితే, తను మాత్రమే లోపలికి రావాలని బ్రిటిష్ అధికారి ఆంక్ష విధించాడు.

కలెక్టర్ మకాం చేసిన రామనాథపురం భవనం లోకి కట్టబొమ్మన్ ఒంటరిగా ప్రవేశించాడు. కలెక్టర్ విశాలమైన గదిలో కూర్చున్నాడు. కట్టబొమ్మన్ ను చూసి పలకరించనైనా లేదు. కలెక్టర్ కూర్చున్న కుర్రీ తప్ప మరో ఆసనమూ లేదు. వచ్చిన అతిథి నిలబడే మాట్లాడవలసిన పరిస్థితి. కలెక్టర్ రాసిపెట్టుకున్న ఆరోపణలను చదివి వినిపించాడు. వాదోపవాదాలు

మొదలయ్యాయి. కట్టబోమ్మన్ మాటకు మాటవేడిగా సమాధానం ఇవ్వడంతో, జాక్సన్ ఆవేశంతో పిడికిలి బిగించి లేచి నిలబడ్డాడు. మరుక్కణమే కట్టబోమ్మన్ ఒక్క గెంతునవెళ్లి కుర్చీలో కూర్చుని విజయోత్సహంతో మంద హసం చేశాడు. జాక్సన్కు మరొక కుర్చీ తెప్పిం చుకోక తప్పలేదు.

“ఒక విదేశియుడికి తలవంచి బానిసగా కట్టబడి ఉండడం మా రాచరికసంప్రదాయం కాదు. అందువల్ల నీకు నేను పన్న చెల్లిం చును; నీకు డబ్బు కావాలంటే అప్పగా అర్థించు. లేకుంటే బిచ్చుమడుగు. అంతేగాని, ఆజ్ఞలు జారీచేయడం చాలించు,” అని గర్జించి ద్వారం కేసి అడుగులు వేశాడు కట్టబోమ్మన్.

ఆగ్రహించిన జాక్సన్ చప్పట్లు చరిచాడు. బ్రిటిష్ సైనికులు కట్టబోమ్మన్ను చుట్టు ముట్టారు. కట్టబోమ్మన్ కత్తి దూసి మెరుపులా ముందుకు ఉరికి వారి తలలను తెగనరికి భవనం వెలుపలికి వచ్చాడు. జాక్సన్ తక్కిన వారిని పురికొల్పడానికి ముందే అక్కడ దాగి వున్న కట్టబోమ్మన్ అనుచరులు ఆయనకు సాయం వచ్చారు. ఆయన తమ్ముడు అమిత ధైర్యంతో పలువురిని హతమార్చాడు. బ్రిటిష్

సేనలను నడిపించిన లెఫ్టెనెంట్ క్లార్క్ ను దళనాయకుడు వెళ్లయత్తేవన్ కడతేర్చాడు.

తమ నాయకుడు సేలకొరగగానే జాక్సన్ సైనికులు హతాశులయ్యారు. కట్టబోమ్మన్ యుద్ధం చేస్తానే, దాపుల నిలబడ్డ గుర్తంపైకి ఎక్కి తప్పించుకున్నాడు. ఆయన తమ్ముడు, దళనాయకుడు కూడా ఆయన్న అనుసరించారు. మరి కొంత సేపటికి అందరూ తమ సురక్షిత ప్రాంతాన్ని చేరుకున్నారు. అయితే, వాళ్ళ మంత్రి తానాపతి పిళై మాత్రం దురదృష్టవశాత్తు ఖైదీగా పట్టుబడిపోయాడు!

అఖరికి ఆ చిన్న రాజ్యం మీదికి మేజర్ బ్యానర్ మన్ నాయకత్వంలో శిక్షణ పొందిన సైన్యం బయలుదేరింది. ఆదే సమయంలో మంత్రి తానాపతి పిళై జబ్బు పడ్డట్టు నటించాడు. కదలామెదలక్ సేలపై పదుకున్నాడు. సంగతేమిటో తెలుసుకోడానికి జైలు కాపలా భటులు లోపలికివెళ్ళారు. హతాత్తుగా బంతిలా లేచి తానాపతిపిళై భటులను పాడిచి చంపాడు. ఉత్సాహంగా తన యజమాని వద్దకు తిరిగి వచ్చి, బ్రిటిష్ వాళ్ళ పథకం గురించి సేకరించిన సమాచారాన్ని అందించాడు.

వెనువెంటనే శత్రువులు పొంచాలన్ కురిచ్చి కోటను చుట్టుముట్టారు. “సర్వ నాశనం చేసేలోగా లొంగిపో!” అని హాచ్చరించారు.

అయితే, కట్టబోమ్మన్ తలవోగ్గ లేదు. ధైర్యవంతులైన కట్టబోమ్మన్ సైనికులు, బ్రిటిష్ సేనలను ఎదుర్కొని వాళ్ళ దళనాయకుడు లెఫ్టెనెంట్ కోలిన్స్ ను హతమార్చారు. హడులిపోయిన బ్యానర్ మన్ మరికొంత సైన్యం కోసం అధికారులకు సమాచారం పంపాడు.

సాయంకాల మయింది. హరాత్తుగా కోట నుంచి పలువురు ఆశ్వికదళసైనికులు ఒక్క సారిగా వెలుపలికి దూసుకు చూచారు. ఎక్కడ చూసినా దుమ్ము, ధూళి కమ్ముకున్నది. మరునాడు తెల్లవారే సరికి కట్టబొమ్మన్ కోట నుంచి తప్పించుకున్నాడని బ్యానర్మమన్కు తెలియవచ్చింది. ఆశ్వికదళాల పాదఫుట్టున లతో లేచిన దుమ్ముధూళి మాటునే ఆయన సురక్షిత ప్రాంతానికి చేరుకున్నాడని ఆ తర వాత తెలియవచ్చింది!

ఆయన ఒక మిత్రుడి భవనంలో బసచేసి వున్న విషయం శత్రువులు పసిగట్టారు. పుదు కోట్టయ్ పాలకుడు తొండ్రెమాన్ ఆయనకు ఆశ్రయమిచ్చాడు. కానీ, బ్రిటిష్ పాలకులు చూపిన కానుకల మీద ఆశ కొద్ది యట్టయప్పన్ లాంటి ద్రోహులు ఉప్పందించారు. కట్టబొమ్మన్ ఖైదీగా పట్టుబడ్డాడు.

పరమానందం చెందిన మేజర్ బ్యానర్మమన్ రకరకాల నేరారోపణలు చేసి కట్టబొమ్మన్కు మరుణదుడనవిధించాడు. మాతృదేశస్వాత్మత్వం కోసం పోరాడడమే ఆయన చేసిన అతి పెద్ద నేరం! “బ్రిటిష్ సైనికులు పాంచాలన్ కురిచ్చి మీద దాడి చేయడం నేరం కామ! నేను నా మాతృభూమి పరిరక్షణ కోసం వారి మీద ఎదురు దాడి జరపడం క్షమించరాని నేరం!!” అంటూ వీరపొంద్య కట్టబొమ్మన్ దిక్కులు పిక్కటిల్లేలా సింహాదం చేశాడు.

1799 అక్టోబర్ 16వ తేదీ తూరుపు తెల్లవారుతున్నది. చింత కొమ్ముకు ఉరిత్రాడు విషపుర్వంలా వేలాడుతున్నది. చుట్టూ జనం గుమిగూడారు. కట్టబొమ్మన్కు ద్రోహం తల పెట్టి ఆ వీరణ్ణి శత్రువులకు పట్టి ఇచ్చిన

సామంతులు కూడా నీర్బీవశిలాప్రతిమల్లా నిలబడి ఉన్నారు.

“దృఢంగా అడుగులు వేసుకుంటూ ముందుకు నడిచిన ఆయన తనకు ఇరువైపులా నిలబడ్డ సామంతుల కేసి ఒకసారి ఏహ్యభావంతో పేళనగా చూశాడు. ఉరికంబం దగ్గరికి నడిపించినప్పుడు ఆయన తన తమ్ముడి గురించి కొంచెం ఆదుర్ల కనబరచి నట్టు నా మనుషులు నాకు తెలియజేశారు. ఆయన ఎంతో దృఢ చిత్తంతో హుందాగా చెట్టు కిందికి నడిచాడు,” అని బ్యానర్మమన్ రాసుకున్నాడు.

ఆ వీరుడు కట్టబొమ్ముకుని కొద్దిక్కుణాలు మాతృభూమి విముక్తికోసం ప్రార్థించాడు. కుర్చీ మీదికి ఎక్కి నిలబడ్డాడు. స్వయంగా ఉరితాటిని తన చేతులతో అందుకుని, తన వెండచుట్టూ ఉరి బిగించుకుని, నిలబడ్డ కుర్చీని తన్నాడు.

- (ఎడి)

మన ఒలింపిక్ పతక విజేతలు

ఆగస్టులో జరిగిన బీజింగ్ ఒలింపిక్ క్రీడలలో అభినవ చిందా మాటింగ్లో బంగారు పతకాన్ని, సుశీల్ కుమార్, విజేందర్ కుమార్లు రెస్టింగ్, బాక్సింగ్లలో కాంస్య పతకాలను గెలుపొంది మనదేశం గర్వించేలా చేశారు.

పాతికేళ్ళ అభినవ చిందా మనదేశానికి మొట్టమొదటి సారిగా ఒలింపిక్లో వ్యక్తిగత బంగారు పతకాన్ని సాధించి చరిత్ర సృష్టించాడు. రెండేళ్ళ క్రితం అతడు యుగోస్లవియా జాగ్రెబ్లో వరల్డ్ మాటింగ్ ఛాంపియన్సిప్లో బంగారు పతకం గెలుపొందాడు. చైనాకు చెందిన 2004 ఒలింపిక్ గోల్డ్ మెడలిస్ట్ జూ కినాన్ను, ఫిన్లండ్కు చెందిన హాల్మీ హ్యాకినెన్ను అతడు అధిగమించాడు. ఛండీఘుడ్కు చెందిన అభినవ 1982లో జన్మించాడు. క్రీడలలో మాటింగ్ ఒక అంశంగాగల సెయింట్ స్టీఫెన్స్లో వదివాడు. ఆ తరవాత జర్మనీలో శిక్షణ పొందాడు.

66 కె.జి. కేటగిరి ట్రీప్పుయిల్ రెస్టింగ్లో సుశీల్ కుమార్ విజయం విస్మయం కలిగించింది. తొలి రాండ్కులో సుశీల్ కుమార్ (25) ఉక్కెయిన్కు చెందిన యాండ్రీ స్టాడ్పిక్టోనేట్టుకురావడానికి శ్రమ పడ్డాడు. అయితే, చివరికి వచ్చేసరికి మూడు విజయాలను కైవసం చేసుకున్నాడు. కజకస్థాన్కు చెందిన సెమి పైనలిస్ట్ లియెనిడ్ స్టూరిడిడొవెన్ను 3-1 పాయింట్లతో ఓడించి కాంస్యపతకం గెలుచుకున్నాడు. పతకం అందుకున్నప్పుడు అతడు ప్రశాంతంగా కనిపించి నప్పటికీ థిల్లీ సమీపం నజాఫ్ ఘుడ్ పొలిమేరలోని అతడి స్వప్తలం బావరోలా గ్రామంలో మాత్రం పండుగ వాతావరణం నెలకొన్నది. ఇరవైరెండు మంది సభ్యులుగల అతడి కుటుంబంలో ఒక్క సుశీల్ మాత్రమే స్వయంగా పహిల్వాన్ అయిన తన తాతయ్యకు ఆనందం కలిగించేలా అభినవ చిందా

సుశీల్ కుమార్

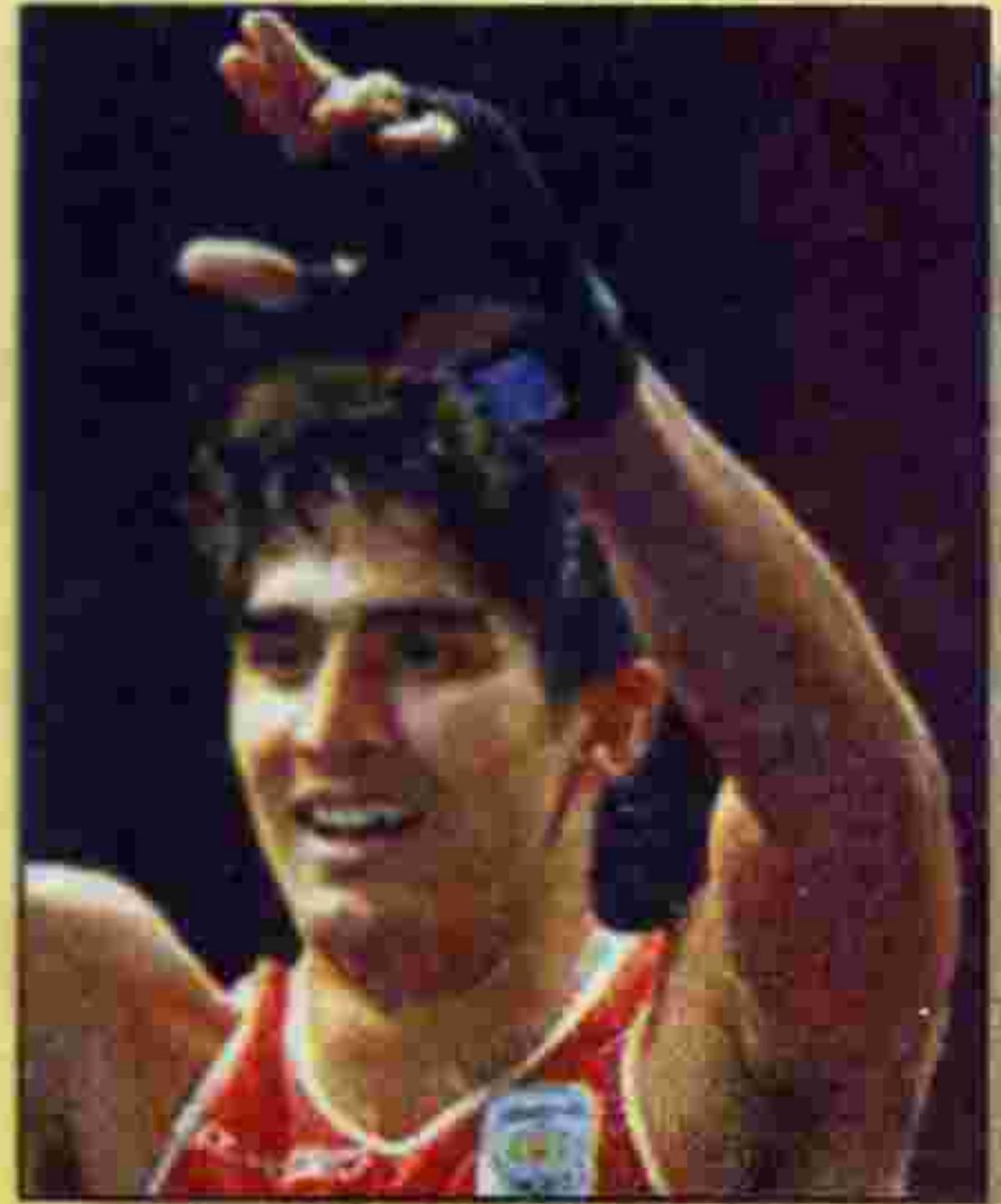
విజేందర్ కుమార్

అక్టోబర్ 2008

46

చందులు

రెస్టింగ్ పట్ల ఆస్కి పెంపాందించుకున్నాడు. 1952 హాలేసింకి క్రీడల్లో కాంస్య పతకం సాధించిన కె.డి. జాదవ తరవాత సుశీల్ కుమార్ కాంస్య పతకం అందుకున్న రెండవ భారతీయుడయ్యాడు.

బాక్సింగ్ లో మరో కాంస్య పతకం గెలుపొందిన హర్యానాకు విజేందర్ కుమార్ (23) గత సంవత్సరం ఎసియన్ ఛాంపియన్షిప్‌లోనే రెండవ స్థానం సాధించాడు. భారత ఒలింపిక్ టీమ్ లో గట్టివాడుగా విజేందర్ అందరి దృష్టినీ ఆకర్షించాడు. భివానీ సూర్య తాఫ్ బాక్సింగ్ సభ్యుడైన విజేందర్ 75 కెజీ కేటగ్రిలో ఉక్కెడార్కు చెందిన కార్డ్‌నే గొంగోరాను 9-4 పాయింట్లతో ఓడించి సెమీస్ చేరుకున్నాడు. కూర్చాకు చెందిన ఎమిలియా కొరియా బేయియాక్స్‌ను అధిగమించలేక అతడు కాంస్య పతకంతో సరిపెట్టుకోవలసి వచ్చింది. “విజేందర్ సాధించిన విజయం బాక్సింగ్‌కు కొత్త ఉత్సేజాన్నిస్తుంది,” అన్నాడు పదవీవిరమణ చేసిన మిలిటరీ అధికారి అయిన విజేందర్ తాతయ్య.

అబినవ్ బింద్రా (చండీఘట్), సుశీల్ కుమార్ (నజాఫ్‌ఘట్) విజేందర్ కుమార్ (భివానీ) ముగ్గురు పతకవిజేతలూ ఢిల్లీ పరిసరాలలోని దాదాపు 200 కి.మీ. లోపు ప్రాంతానికి చెందిన వారేనన్నది మరో ఆస్కికరమైన విశేషం!

ప్రపంచ రికార్డులు

బీజింగ్ క్రీడలు 205 దేశాలకు చెందిన 10,700 మంది క్రీడాకారులను ఆకర్షించాయి. వారిలో 87 దేశాలు పతకాల జాబితాలో చోటు చేసుకున్నాయి. 51 బంగారు పతకాలతో సహా మొత్తం 100 పతకాలను సాధించి చైనా జాబితాలో ప్రథమస్థానాన్ని అలంకరించింది. అమెరికా 110 పతకాలను పొందినప్పటికీ ద్వీతీయ స్థానంలో వచ్చింది.

బీజింగ్ లో జరిగిన 29వ ఒలింపిక్ క్రీడలలో 43 కొత్త రికార్డులు సృష్టించబడ్డాయి. స్విమ్మింగ్ 8 రికార్డులను బద్దలుకోట్టి అమెరికాకు చెందిన మైఫోల్ ఫెల్స్, 100 మీ (9.69 సెకన్డ్స్) 200 మీ. (19.30 సెకన్డ్స్) స్పీడు రికార్డులను అధిగమించి జమ్ముకాకు చెందిన ఉసెయిన్ బోల్ట్ మరపురాని సంచలనాన్ని సృష్టించారు. రష్యాకు చెందిన ఎలీనా ఐసిన్ బయావా పోల్వాల్ట్లో 23వ ప్రపంచ రికార్డును (5.05 మీ) సృష్టించింది.

చందులూ క్వీస్ - 7 (ఆగస్టు '08)

అన్ని సరైన సమాధానాలు రాసిన ఎంట్లే పారకుల
నుంచి ఒక్కటే రాలేదు.

అందువల్ల బహుమతి ఇవ్వలేక పోతున్నాం.

ఆమరాధ పరికోదన

అక్కర్ చక్రవర్తి ఒక
నాడు బీర్చులను వెంటబెట్టు
కుని ఉద్యానవనంలో నడు
స్తున్నాడు.

ఉన్నట్టుండి అక్కర్
చక్రవర్తి ఉబ్బెత్తుగా వాచిన కుడి మోచేతిని
వేళ్ళతో గట్టిగా రుద్దసాగాడు. విపరీతమైన బాధ
కలిగినప్పటికీ, బయట పడకుండా గంభీరం
వహించాడు. వాపును పరిశీలించిన బీర్చు
గట్టిగా నవ్వాడు.

“భరించరాని నొప్పితో నేను బాధ పడు
తూంటే నవ్వడానికి నీకెంత దైర్యం?” అన్నాడు
చక్రవర్తి వచ్చే కోపొన్ని అణుచుకుంటూ.

“క్షమించండి, షహేనిషా! తమరు బాధ
పడుతున్నందుకునేను నవ్వడంలేదు,” అంటూ
బీర్చుల దాపులనున్న చెట్టు నుంచి నిమ్మ
పండును కోసి వాచిన చక్రవర్తి మోచేతి మీద
రసం పిండి మెల్లగా మర్దించాడు. చక్రవర్తికి
కాస్తు ఉపశమనం లభించినట్టుయింది.

“అంటే, కందిరీగ కుట్టిన బాధను నిమ్మ
రసం లాగేస్తుందంటావు,” అన్నాడు చక్రవర్తి
చిన్నగా నవ్వుతూ.

“తమరిప్పుడు ఆ సత్యాన్ని
గ్రహించారు షహేనిషా. అయితే,
వేరొకసత్యం తెలిసిరావడుంతో నేను
నవ్వాను,” అన్నాడు బీర్చుల్.

“ఏమిటది?” అని అడిగాడు చక్రవర్తి.

“భగవంతుడి సృష్టిలో మనిషి చాలా గొప్ప
వాడని అనుకుంటాం కదా. అది నిజంకాదేమో
అనిపిస్తోంది,” అన్నాడు బీర్చుల్.

“ఎందుకూ?” అని అడిగాడు చక్రవర్తి.

“షహేనిషా! తమరు ప్రపంచంలోకిల్లా చాలా
శక్తి సంపన్ములైన చక్రవర్తులు. అయినా కేవలం
బక కందిరీగ, అల్పమైన కీటకం మీ అనుమతి
లేకుండా మీ ఎదుట ఎగరడమే కాకుండా
మిమ్మల్ని కుట్టి బాధపెట్టే సాహసం చేసింది
కదా?” అంటూ బీర్చులనాలుక్కరుచుకున్నాడు.

“నిజమే, బీర్చుల్. అధికారాలు చాలా
ప్రాణులను భయపెట్టడం లేదు. కందిరీగే
కాదు పాములు, పులులను కూడా అదుపు
చేయడం లేదు. ఎందుకంటే అవి ఉద్దేశపూర్వ
కంగా ఎదుటి వారికి హాని తలపెట్టడం లేదు.
అపాయం అని తెలిసినప్పుడు మాత్రమే ఎదురు
తిరిగి దెబ్బకొడతార్చు. మనిషి అలాకాదు.

ఆలోచించి నేరాలకు పాల్పడతాడు. అలాంటి నేరస్థలను శిక్షించడం మా బాధ్యత,” అంటూ అక్కర్ ఉద్యానవనం వెలుపలికి నడవసాగాడు.

ద్వారానికి అవతల చక్కటి దుస్తులు ధరిం చిన ఒక బట్టతల పెద్దమనిషి నిలబడి ఉన్నాడు. అయిన వినయంగా వంగి, అక్కర్ చక్కవర్తికి నమస్కరించాడు. చక్కవర్తి, “ఎవరు నువ్వు?” అని అడిగాడు.

‘నా పేరు బజీదాన్. స్వార్థకారుణ్ణి,’ అన్నాడు వృద్ధుడు.

“నీకు వచ్చిన సమస్య ఏమిటి?” అని అడిగాడు చక్కవర్తి.

“షహేనషా! నగలు తయారు చేయడానికి అవసరమైన బంగారాన్ని నేను ఒక ఇనుప భీరువాలో దాస్తాను. మామూలుగా నేను మాత్రమే వెళ్లి అవసరమైనప్పుడు బంగారాన్ని తెచ్చు కుంటూ ఉంటాను. ఎప్పుడైనా ఏదైనా అత్యవ సరమైన పని మీద ఉన్నప్పుడు విశ్వాస పాత్రు లైన నలుగురు నొకర్లలో ఒకరిని పంపుతూ ఉంటాను,” అని ఆగాడు వృద్ధుడు.

“అంటే, ఆ నలుగురిలో ఒకరు బంగారం దొంగిలించారని చెప్పడానికి వచ్చావు. అంతే కదా?” అని అడిగాడు చక్కవర్తి.

“అవును, షహేనషా! ఆ నలుగురు నొకర్లలో ఒకరే దొంగిలించి ఉండాలి,” అన్నాడు వృద్ధుడు.

“ఎంత బంగారం దొంగిలించబడిందే మిటి?” అని అడిగాడు చక్కవర్తి.

“పది కష్టిలు చోయాయి ప్రభూ!” అన్నాడు వృద్ధుడు విచారంగా.

“విచారించకు. మూడు రోజుల్లో దొంగిలించబడ్డ బంగారాన్ని పట్టుకున్ నీకు తిరిగి చండమాసు

అప్పగించబడేలా చేస్తాను,” అన్నాడు చక్కవర్తి.

వృద్ధుడు వంగి నమస్కరించి అక్కడి నుంచి వెళ్లిపాయాడు.

“దోషిన కమగానే మార్గం ఏదైనా ఉండా ప్రభూ?” అని అడిగాడు భీర్మల్.

“ఆ పనిని రక్కకభట అధికారికి అప్పగి స్తాను,” అన్నాడు చక్కవర్తి.

రెండు రోజులు ఆ పని మీద సిర్పిరామంగా పని చేశాడు రక్కకభట తథికారి. నలుగురు నొకర్లము తీసుకువచ్చి విచారణ జరిపాడు. నలుగురిని నాలుగు గదులలో బంధించాడు. నిజం చెప్పకపోతే తల్లుకిందులుగా వేలాడదీసి చితక బాదుతానని బెదిరించాడు. అయితే, నిజం బయట పడలేదు. అస్తునె దొంగను పట్టు కొవడు ఎలాగో అధికారికి అంతుబట్టలేదు.

రెండో రోజు సాయంకాలం అయ్యేసరికి

అధికారికి ఏంచెయ్యాలో తెలియకసతమతం కాసాగాడు. చక్రవర్తి దగ్గరికి వెళ్లి దొంగను పట్టలేక పోయనని చెప్పలేదు కదా. బోసులోని పులిలా అతడు అటూ ఇటూ తిరగసాగాడు. “దొంగను కనుగొనడం ఎలా? నా మట్టిబుర్కు ఐ ఉపాయమూ తోచడం లేదే? ఈ విపత్కుర సమయాలో ఆదుకునే వారెవ్వరు?” అను కుంటూ తన ఎక్కాకలోని తెలివైనవాళ్లు గురించి అలోచిస్తూ, “ఆ... ఓక్కలో! ఆ మహానుభావు తెక్కుడే ఈ గండం నుంచి గట్టుకొంచగలడు!” అన్నాడు బిగ్గరగా.

ఆ తరవాత క్షణం కూడా వృథా చెంచు కుండా బీర్చుల్ ఇంటికి బయలుదేరాడు. ఆయన్ను చూడగానే బీర్చుల్ సాదరంగా స్వాగతం పలికి మర్యాదలు చేసి, “నీ రాకు కారణం తెలుకుకోవచ్చా?” అని అడిగాడు.

అధికారి తనసమస్యను విచించి, “నలుగు రిని నాలుగు గదులలో ఉంచి వేధించినా నిజం బయట పెట్టునంటున్నారు. వాళ్లు దొంగ ఎవరో కనుగొనడం నావల్ల కావడం లేదు. ఇందులో నీ సాయం కోరివచ్చాను,” అన్నాడు.

బీర్చుల్ మౌనంగా కొంతసేపు ఆలోచించి, “తప్పకుండా ఈ ఉపాయం ఫలించి తీరు తుంది,” అన్నాడు.

“అదేమిటోనేను తెలుసుకోవచ్చా?” అని అడిగాడు అధికారి.

“ఒక్కొక్కుటి ఒక గజం పొదవున నాలుగు క్రరులను సిద్ధంచెయ్య. ఒక గంటలోనేను రక్కక భటనిలయానికి వస్తాను. నేను ఆ నలుగురి నౌకర్లతో మొదట మాట్లాడాలి. ఆ తరవాత ఏం జరుగుతుందో నువ్వే చూస్తావు కదా?” అన్నాడు బీర్చుల్.

అధికారి అక్కడి నుంచి బయలుదేరాడు.

ఒక గంట తరవాత బీర్చుల్ రక్కకభట నిలయానికి చేరుకున్నాడు. అధికారి, “ఇదిగో నువ్వు చెప్పిన క్రరులు సిద్ధంగా ఉంచాను,” అన్నాడు.

“ఆ నలుగురు నిందితులను ఇక్కడికి తీసుకురా,” అన్నాడు బీర్చుల్.

అధికారి లోపలికి వెళ్లి కొంతసేపటికి నిందితులు నలుగురిని తెచ్చి బీర్చుల్ ఎదుట నిల బెట్టాడు. వాళ్లు బాగా అలిసిపోయి నీరసంగా ఉన్నట్టు బీర్చుల్ గ్రహించాడు. రెండు రోజులుగా నిద్రాహరాలు లేకుండా వాళ్లను హింసిస్తూ న్నాడు అధికారి.

ఆ తరవాత అతడు చిన్నగా నవ్వి నలుగు రినీ దగ్గరికి పిలిచి, “తన ఇంట్లో పది కడ్డిల బంగారం దొంగతనం జరిగిందని మీ యజ

వూని బజ్జిదాన్ చక్రవర్తికి ఫీర్యాదు చేశాడు. ఆ బంగారం ఉన్న చోటు తనకూ, మీ నలుగురికీ తప్ప మరెవ్యరికీ తెలియదని ఆయన చెబుతున్నాడు. అది నిజమేనా?" అని అడిగాడు.

"అవును, బాబూ!" అన్నారు నలుగురూ ముక్కకంరంతో.

"మీలో ఎవరో ఒకరు దొంగిలించి ఉండాలని ఆయన ఆరోపిస్తున్నాడు," అన్నాడు బీర్చుత.

"నేను నమ్మకుడోహిని కాను," అన్నాడు ఒక నొకరు.

"నేను ఆయన దగ్గర ఇర్వై యేళ్ళుగా ఏని చేస్తున్నాను. ఆయనకెలా గ్రోహం చేయగలను?" అన్నాడు రెండవ నొకరు.

"నేను చాలా నిజాయితీగలవాళ్ళి; దొంగబుద్ధి నా ఇంటా, వంటా లేదు," అన్నాడు మూడవవాడు.

"ఆయన ఉప్పు తిని బతుకుతున్నాను. తిన్న ఇంటకే కన్నంవేసే నీచుళ్ళికాను," అన్నాడు నాలుగోవాడు.

"మీరు నలుగురూ నిజాయితీసరులే అనుకుంటాను. మీ మీద పారబాటుగా నిందారోషణ జరిగిందనుకుంటున్నాను," అంటూ బీర్చుల్ అక్కడున్న నాలుగు కర్తలను తీసి నలుగురికీ చెరోకటి ఇచ్చాడు. ఆ తరవాత, "ఇవి మహిమగల కర్తలు. నిజాయితీ లేనివారి దగ్గర ఉన్నట్టయితే ఇవి తెల్లవారే సరికి మూడు అంగుళాల పాడవు అదనంగా పెరుగుతాయి. వీటని రాత్రికి మీ వద్ద ఉంచుకోండి. రేపు ఉదయం ఎనిమిది గంటలకు నా దగ్గ

మన దేశం క్వీజ్

మన కొన్ని

పండుగలు,

ఉత్సవాల గురించి

ఈ నెల క్వీజ్లో

గుర్తుచేసుకుందాం.

- 1: ఉత్తరభారతదేశంలో నవరాత్రుల చివరి రోజున మూడు పెద్ద దిష్టోమ్మలను తగలబిడతారు. ఆ దిష్టోమ్మలు ఎవరిని సూచిస్తాయా తెలుసా?
2. పన్నెందు సంవత్సరాలకొకసారి ఒక నెల పాటు జరిగే ఉత్సవం ఏది? ఆ ఉత్సవాలు జరిగే నాలుగు ప్రదేశాలు ఏవి?
3. హోలీకి సంబంధించిన రెండు పురాణ పాత్రలు ఏవి?
4. శిక్కల పండుగ బైసాథి ప్రాముఖ్యత ఏమిటి?
5. పాండువులు ఇద్దరు దేవతలను ఎగ్గు రూపాలతో పూజించి ఆ తరవాత సముద్రంలోనే, నదులలోనే నిమజ్ఞనం చేస్తారు. ఆ దేవతలు ఎవరు? ఆ పండుగలు ఏవి?

(సమాధానాలు 74వ పేజీలో)

రికి తీసుకురండి. మీ కోసం ఎదురు చూస్తూ ఉంటాను,” అని చెప్పి పంపేశాడు.

మరునాడు ఉదయం నలుగురూ చెప్పిన సమయానికి క్రెలతో వచ్చారు. ఆ తరవాత కొంత సేపటికి వచ్చిన బీర్బుల్ వారిని పలక రిపాడు. మొదట ఒక నొకరును పిలిచి అతడి చ్చిన క్రె పాషువును కొలిచి పక్కన పెట్టాడు. ఆ తరవాత అదే ఏధంగా తక్కిన ముగ్గురు అందించిన క్రెలను కూడా ఒక్కొక్క దాన్ని కొలిచి చూశాడు. అతడి కళ్ళు ఆనందంతో మెరిశాయి.

అతడు మూడో నొకరు కేసి చూస్తూ, “నువ్వు దొంగవు!” అన్నాడు. అతడు కాదని బుకాయించడానికి చూశాడు గాని అలా ఎంతో సేపు సాగలేదు.

బీర్బుల్ ఆ మూడో నొకరు తెచ్చిన క్రెను చూశాడు. అది మిగిలిన మూడు క్రెలకన్నా మూడు అంగుళాలు కురచగా ఉన్నది.

“నువ్వు ఎం చేశావో నాకు తెలుసు. తెల్ల వారే సరికి క్రె మూడంగుళాలు పెరిగి పోతుందని భయపడి పోయావు. ఎందుకంటే నువ్వు నిజాయితీ పరుడివికావు. ఎలాగైనా పట్టుబడు కుండా ఉండాలని నీ క్రె పాషువును మూడం గుళాలు కత్తిరించేశావు. అపచువల్లే అది కురచగా ఉన్నది,” అన్నాడు బీర్బుల్.

“అంటే... దొంగ డగ్గులి క్రె తెల్లవారే సరికి మూడంగుళాలు పెరుమంచసి నువ్వు అబద్ధం చెప్పావన్న మాట. నేను తది సజమని నమ్మి మోసపోయాను,” అంటూ దొంగ సేలచూపులు చూడసాగాడు.

రక్కకభటులు దొంగ సామ్యును తెచ్చి బజ్జి దాన్నకు అప్పగించారు. దొంగ కారాగారం పాల

య్యాడు. రక్కకభట అధికారి కొలువుదీరి ఉన్న అక్కర్ చక్రవర్తి వద్దకు వచ్చాడు. అప్పుడక్కుడ బీర్బుల్ కూడా ఉన్నాడు.

“మీరు అప్పగించిన సమస్యను పరిష్కరించాను. అందుకు బీర్బుల్కు కృతజ్ఞతలు చెప్పాలి.” అన్నాడు అధికారి.

“మధ్య బీర్బుల్ ఎం చేశాడు?” అని అది గాచు చక్రవర్తి.

“అవను, పహేసొంగా!” అంటూ అధికారి దొంగను పట్టినవైనం గురించి పూసగుచ్చినట్టు వివరించాడు.

“బీర్బుల్! నిజంగా నువ్వు అపరాధ పరిశోధనశాఖకు అధికారిగా ఉండతగినవాడివి!” అని ప్రశంసిస్తూ చక్రవర్తి అతనికి బంగారు కటీయన్ని బహుకరించాడు. - (పీ.ఎ.మూర్తి)

లోకం తీరు

బ్రహ్మదత్తుడు కాశీరాజ్యాన్ని పరిపాలించే కాలంలో బోధిసత్యుడు కృష్ణదైవపాయనుడై ధనిక బ్రాహ్మణుడుగా కొశాంబీ నగరంలో జన్మించాడు. ఆయన లోకిక వాంఛలవల్ల కలిగే అనర్థాలను గుర్తించి, సన్యాసం అవలం బించి, యాభైవీళ్ళపాటు హిమాలయ పర్వతాలలో తపస్సు చేసుకుంటూ గడిపాడు.

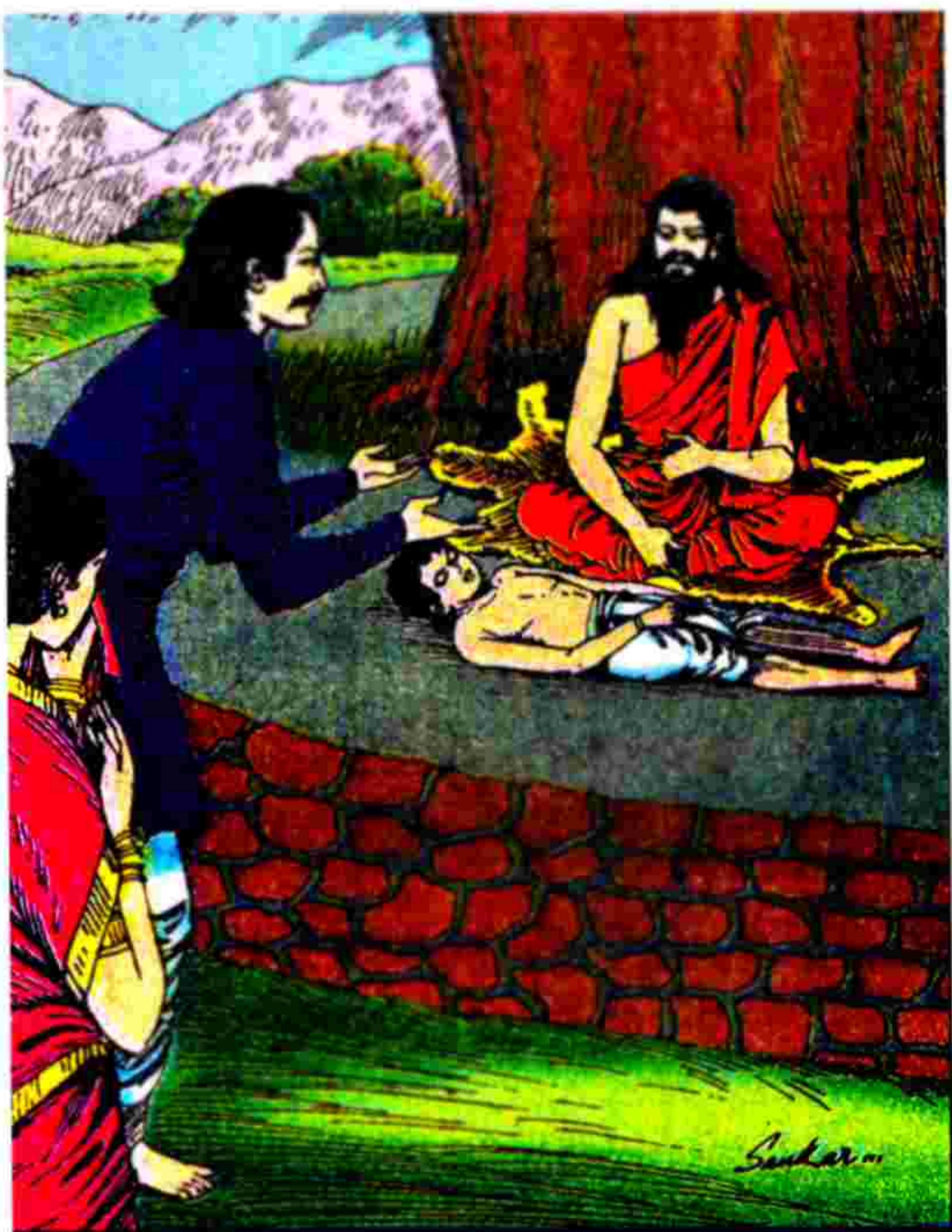
అటుపైన కృష్ణదైవపాయనుడు హిమాలయాలను వదిలి, తీర్థయాత్రలు చేస్తూ కాల క్రమాన కాశీరాజ్యానికి వద్దాడు. అక్కడ ఆయనకు బాల్యమిత్రుడోకాయన, మాండవ్యుడు అనేవాడు, ఒక గ్రామంలో కనిపించి అతిధ్వం ఇచ్చాడు. మాండవ్యుడు కృష్ణదైవపాయనుణ్ణి తన వద్దనే ఉండమని కోరాడు: ఆయన నిమిత్తం చక్కని పద్మకుటీరం ఒకటి కట్టించి, ఆయన అవసరాలన్నిటినీ తాను యథావిధిగా తీర్చుతూ వద్దాడు.

ఒకనాడు, మాండవ్యుడి కుమారుడు, యజ్ఞదత్తుడనేవాడు, బంతితో ఆదుతూ ఉండగా ఆ బంతి వెళ్ళి ఒక పాము పుట్టలో పడింది. యజ్ఞదత్తుడు బంతి తీసుకోవటా నికై పుట్టలో చెయ్యిపెట్టాడు. వాడి చేతిని పాము కరిచింది. త్వరలోనే పాము విషం వంటికి ఎక్కు యజ్ఞదత్తుడు స్నేహాలేకుండా పడిపోయాడు.

తమ కుమారుడు ఈ స్థితిలో పడి ఉండగా మాండవ్యుడూ, ఆయనభార్యా వాణ్ణిచూశారు. మాండవ్యుడు తన కుమారుణ్ణి కృష్ణదైవపాయ నుడి కాళ్ళముందు పచుకోబెట్టాడు.

“మీ తపశ్చక్తచేత ఏణ్ణి బతికిసచి మాకు పుత్రబిక్క పెట్టిపో!” అని ఈ ఉపస్థులు ప్రాఫేయపడ్డాయి.

కృష్ణదైవపాయనుడికి ఏమి చెయ్యాలు అసలు తోచలేదు. ‘నేను అంతకాలస తపస్సు

చేశానేగాని, ఆ తపస్సు సిద్ధించలేదు. కనీసం నాకు మందూ మాకులూ అయినా తెలీవు. నేను మీ పిల్లవాళ్లి ఎలా బతికించగలను?" అన్నాడు.

"తపస్సు సిద్ధించకపోయినా అంతకాలం చేసిన తపస్సుకు ఫలితం ఉండక పోదు. మీరు సత్యప్రమాణం చెయ్యండి, కుర్రవాడు త్పుకబతుకుతాడు!" అన్నాడు మాండ్ప్యుడు.

కృష్ణదైవపాయనుడు ఇందుకు సమ్మతించి, ఈ కింది శ్లోకం చదువుతూ సత్యప్రమాణం చేశాడు.

"సత్తాహం ఏవాహం ప్రసన్నచిత్తో
పుంజ్ఞల్భికో ఆచరిం బ్రహ్మచరియం |
ఆధాపరం యం చరితం మమయిదం
వస్యానిపంజ్ఞాస సమాధికాని
అకామకో వా హి అహం చరామి |
ఎత్తేనసచ్చేన సువత్సి హోతు |

హతం, విసం, జీవతు యంజ్ఞదత్తో ||"

[నేను పుణ్యం కోరినవాళ్లిఅయి వారం రోజులపాటు నిర్వల చిత్తంతో బ్రహ్మచర్యం అవలంబించాను. తరవాత నేను యాభై ఎళ్లపాటు చేసిన తపశ్చర్య చిత్తశుద్ధితో చేసి నది కాదు. నేను చేసే ఈ సత్యప్రమాణం ఫలితంగా మేలు కలిగి, విషం విరిగి, యజ్ఞదత్తుడు పూర్ణజీవుడౌ గాక!]

వెంటనే కుర్రవాడి వక్షప్పలం నుంచి కొంత విషం బయటికి మచ్చి నేలలో ఇంకిపోయింది. వాడు, "అమ్మా!" అని మూలిగి, పక్కకు ఒత్తిగిలి తిరిగి మైకంలో పడిపోయాడు.

"చూశావు గదా? విషం పూర్తిగా లాగి వెయ్యటం నాకు సాధ్యం కాలేదు. నువ్వు కూడా సత్యప్రమాణం చేసి చూడు, ఫలితం ఉండవచ్చు, " అని కృష్ణదైవపాయనుడు మాండవ్యుడితో అన్నాడు.

మాండవ్యుడిందుకు ఒప్పుకుని ఈ విధంగా సత్యప్రమాణం చేశాడు.

"యస్కా దానం న అభినందిం కదాచి దిరవానాహం అతిథింవా సకాలే న చాపి మే అప్పియం అలేదుం బహుస్సుతా సమణా బ్రాహ్మణాచ అకామకో వా హితాహం దదామి, ఎత్తేనసచ్చేన సువత్సి హోతు,
హతం విసం, జీవతు యంజ్ఞదత్తో."

[నేను అతిథులను సత్కరించానుగాని, అది ఇష్టంతో కాదు. జ్ఞానులైన శ్రమణులూ, బ్రాహ్మణులూ నా ఆతిథ్యం ఇష్టం లేకుండా చేసినదేనని తెలుసుకోలేకపోయారు. నేను

దానాలు కూడా ఇష్టం లేకుండానే చేశాను. నేను చేసే ఈ సత్యప్రమాణం ఫలితంగా మేలు కలిగి, విషం విరిగి, యజ్ఞదత్తుడు పూర్ణజీవుడో గాక!]

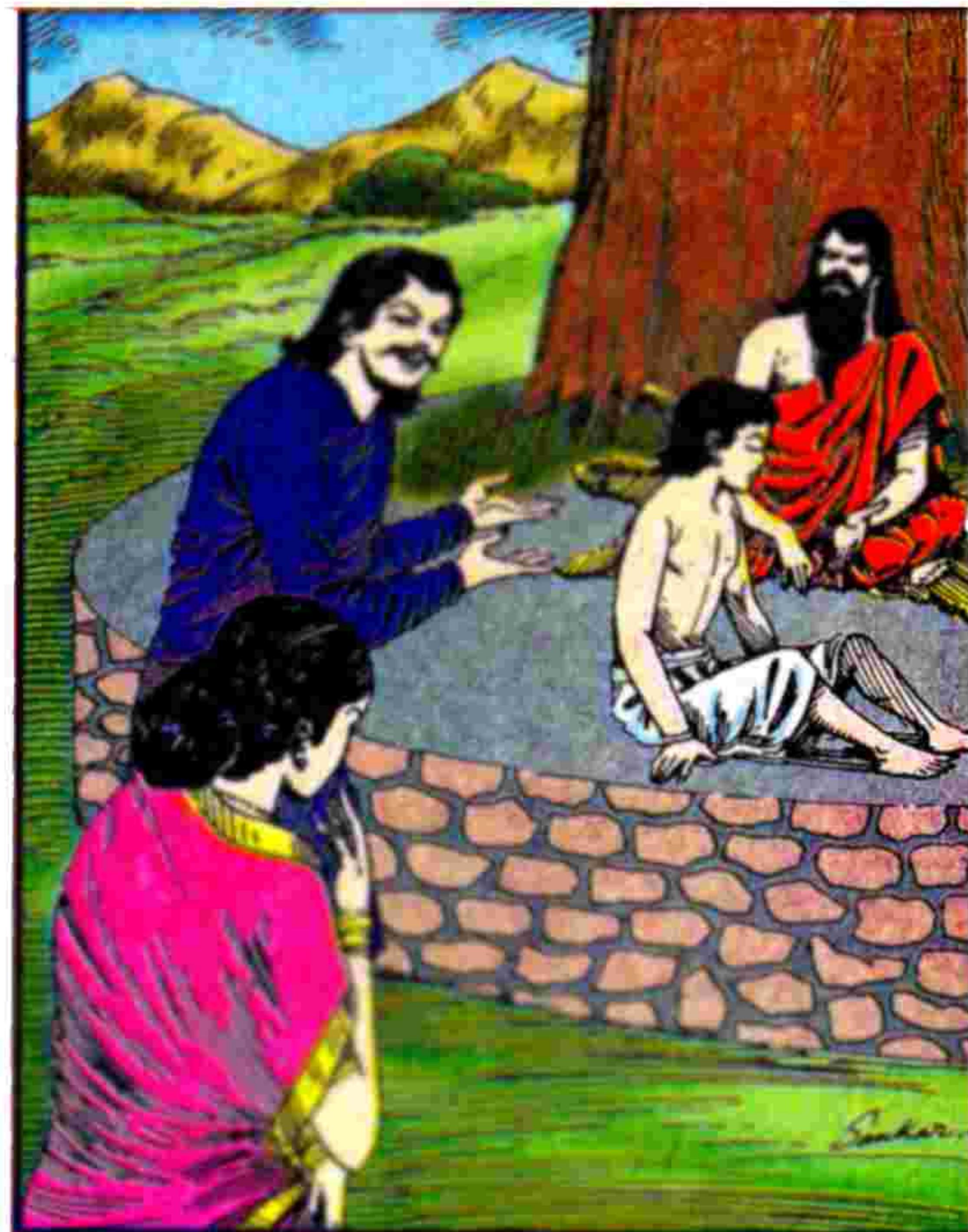
మాండవ్యుడు ఈ విధంగా సత్యప్రమాణం చెయ్యగానే యజ్ఞదత్తుడి ఏపు నుంచి మరి కొంత విషం బయటికి వచ్చి నేలలో ఇంకి పోయింది. కుర్రవాడు లేచి కూచోగలిగాడు గాని, నిలబడలేక పోయాడు. అప్పుడు మాండవ్యుడు తన భార్యకేసి తిరిగి ఇలా అన్నాడు. “నువ్వు కూడా సత్యప్రమాణం చెయ్యరాదా? కుర్రవాడు లేచి ఎప్పటిలాగా తిరగగలుస్తాడు.”

“నేను ప్రకటించవలిసిన సత్యం కూడా ఉన్నది గాని, దాన్ని మీ ముందు ప్రకటించటానికి ఏలులేదు,” అన్నది మాండవ్యుడి భార్య విచారంగా.

“పిచ్చిదానా, ఎందుకు సందేహిస్తావు? మన కుర్రవాడికన్న ఎక్కువేమిటున్నది? సత్యప్రమాణం చెయ్య,” అన్నాడు మాండవ్యుడు. తన భార్యను ప్రోత్సహించాడు.

ఆమె అందుకు ఒప్పుకుని ఈ విధంగా సత్యప్రమాణం చేసింది:

“అనో వినో తాత పహరాత తేజో
యే తం అదట్టి పతరా ఇదచ్చి,
తస్మించ మే అప్పియతాయ అజ్ఞ
పితరి చతే నత్స్తి కోచి విసేసో,
ఎతేన సచ్చేన సువత్తి హోతు,
హతం విసం, జీవతు యంజ్ఞదత్తో.”
[నాయనా, ఇవాళనిన్ను ఆపుట్టలో నుంచి

కాటువేసిన విషస్తర్ణాన్ని చూస్తే నాకెంత అసహ్యమో, నీ తండ్రిని చూసినా అంత అసహ్యమే. నాకు ఈ ఇద్దరిలో తేడా ఏమీ కనిపించలేదు. నేను చేసే ఈ సత్యప్రమాణం ఫలితంగా మేలు కలిగి, విషం విరిగి, యజ్ఞదత్తుడు వెంటనే పూర్ణజీవుడో గాక!]

ఈ సత్యప్రమాణంతో యజ్ఞదత్తుడి శగీ రంలో నుంచి విషం పూర్తిగా బయటికి వచ్చి నేలలో ఇంకిపోయింది. వాడు లేచి ఎప్పటిలాగే ఆడుకోసాగాడు.

మాండవ్యుడు కృష్ణదైవపాయనుడి కేసి తిరిగి, “స్వామీ, మీరు ఉత్తమోత్తమమైన తపస్వి జీవితాన్ని స్వీకరించి కూడా దాన్ని ఇష్టం లేకుండా సాగించటానికి కారణమేమిటి?” అని అడిగాడు.

అందుకు కృష్ణదైవపాయనుడు, “దానికి ఒకటే కారణం. ఒకసారి సన్యసించి వెళ్లి

పోయినవాడు తిరిగి సంసారంలోకి అడుగు పెడితే అందరూ హేళనచేసి, మూర్ఖుడని నిందిస్తారు! అందుచేత, ఆ జీవితం నాకు ఇష్టం లేకపోయినప్పటికీ అందరూ నన్ను గౌరవంగా చూడగలందుల్కసేను తపస్విగానే ఉండి పోయాను! మరి నువ్వు అతిథి అభ్యాగతులకు ఇంత ఘనంగా ఆతిధ్యం ఇస్తావుగదా, ఆ పని అయిష్టంగా చెయ్యటానికి కారణమేమిటి?" అని అడిగాడు.

"నా తాతా, తండ్రి జగత్తుసిద్ధి పొందిన దాతలు. అందుచేతనేను కూడా వారి మార్గమే అనుసరించవలిని వచ్చింది. వారి కీర్తికి కణంకం తెచ్చానని జనం నన్ను ఆడిపోసుకోకుండా ఉండగలందుల్కై నేను వితరణగా దాన ధర్మాలు చేశాను: నాకు వాటియందు ఏ మాత్రమూ ఇష్టం ఉండికాదు," అని జవాబు చెప్పి, మాండవ్యాధు తన భార్యకేసి తిరిగి, "పసితనంలోనే నాకు భార్యవై నా ఇంటికి వచ్చావు. ఇన్నేళ్ళగా నాతో కలిసి కాపురం చేశావు. నాపైన ప్రేమాభిమానాలు లేని ఈ జీవితం నీకెంతో రోత పుట్టించి ఉండాలి.

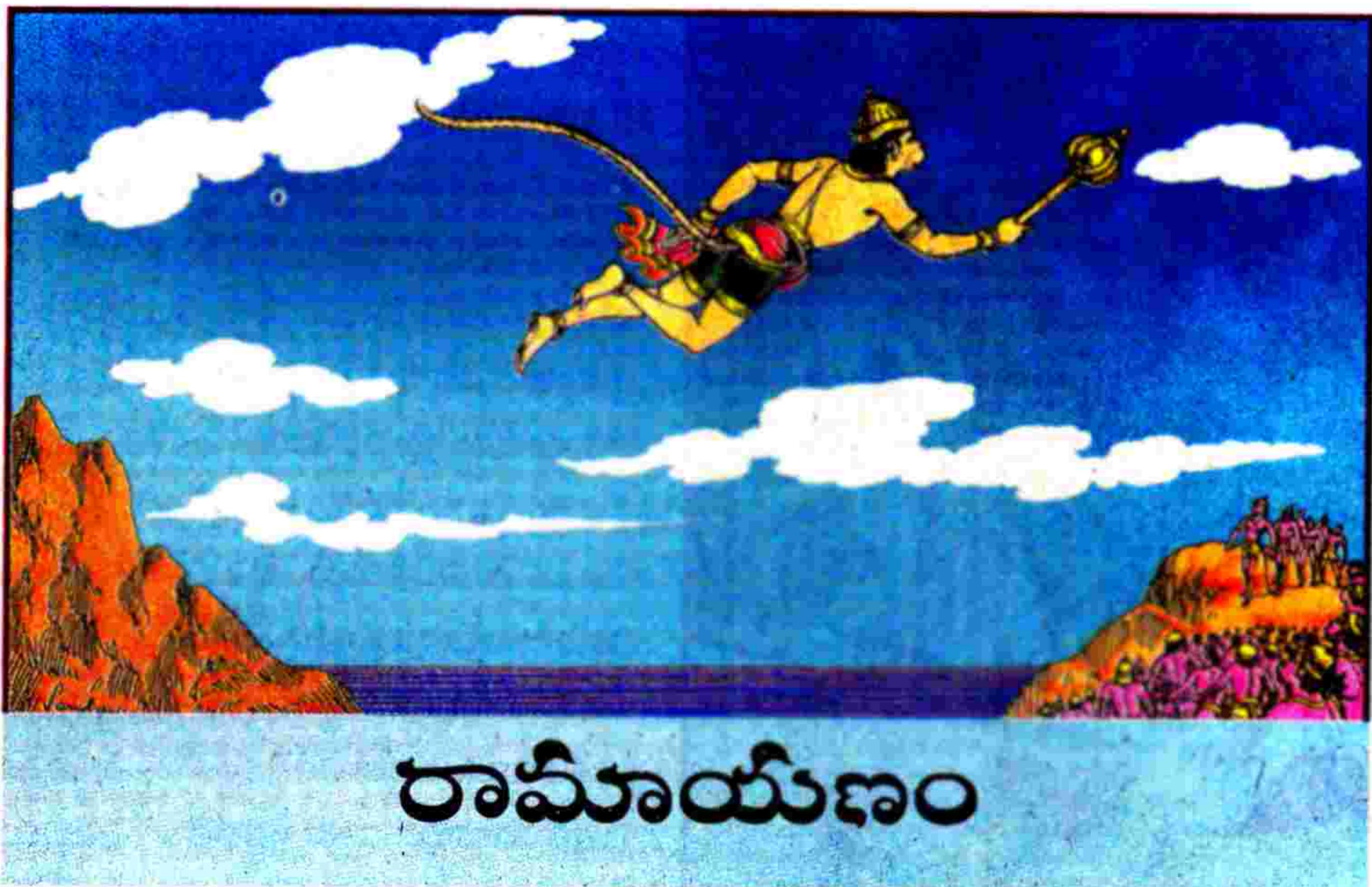
దానిని మౌసంగా ఎందుకు సహించావు?" అని అడిగాడు.

దానికి మాండవ్యాధి భార్య, "మన వంశంలో శ్రీతన భర్తతో కాపురం చెయ్యటం విధి గనక ఈ జీవితం భరించాను. నేను మిమ్మల్ని విడిచి వెళ్ళిపోయి మరొక భర్తను కట్టుకున్నట్టయితే లోకమంతా నన్ను కులటగా భావించి ఉండేది. మన అబ్సాయి క్షేమం కోరి మాత్రమే నేనీ విషయం బయట పెట్టాను!" అన్నది.

"నిజం చెప్పినందుకు నేను నిన్ను తప్ప పట్టును. ఇకముందు నిన్ను ప్రేమతో చూస్తానని ప్రమాణం కూడా చేస్తున్నాను!" అన్నాడు మాండవ్యాధు తన భార్యతో.

"నువ్వు దానాలు చెయ్యదలిస్తే ఇష్టంతోనే చెయ్యగాని, ఇష్టం లేకుండా లోకానికి భయ పడి చెయ్యకు. నేను కూడా ఇక మీదట ఈ తాపసి జీవితం మనస్సురిగా సాగిస్తాను!" అంటూ కృష్ణదైవపాయనుడు మాండవ్యాధి వద్ద సెలవు పుచ్చుకుని, తన దారిన తాను వెళ్ళిపోయాడు.

రామియీణం

ఆ కాకి ఇంద్రుడి కొడుకు, పక్కలలో మేటి. బ్రహ్మపుష్టం వెంట పడగా ఆ కాకి భయపడి మూడు లోకాలూ తిరిగింది. ఇంద్రుడుగాని, దేవతలు గాని దానిని కాపాడలేకపోయారు. అది తిరిగి రాముడి వద్దకే వచ్చి కరణన్నది. రాముడు శరణాగత వత్సలుడు గనక దాన్ని క్షమించాడు; కాని బ్రహ్మపుష్టం వృథాపోవటానికి ఏలులేనందున ఆ కాకి యొక్క కుడి కన్ను నాశనం చేశాడు.

సీత హనుమంతుడికి ఈ సంగతంతా చెప్పి, “ఇంతసమర్థుడై ఉండి కూడా నా భర్త నన్న రక్కించే ప్రయత్నం చెయ్యలేదంటే అందుకు నేను చేసి ఉండిన మహాపాపమే కారణమై ఉండాలి,” అన్నది విచారంగా. హనుమంతుడామెను ఓదార్చి, రాములక్ష్ము

లకూ, సుగ్రీవుడికీ, వానరులకూ ఏం చెప్ప మన్నావని అడిగాడు.

“రాముడి కుశలం అడిగానని చెప్పు. ఆయనకు నా సాష్టాంగ నమస్కారం చెప్పు. నన్న తల్లిలాగా చూసుకున్న లక్ష్ముడిక్కేమం అడిగానని చెప్పు. అతను సమయానికి దగ్గర ఉన్న నన్న రావణుడుపహరించి ఉండలేదు. రాముణ్ణి బయలుదేర దీయటానికి నీకన్న సమర్థులు లేరు,” అంటూ సీత తన కొంగున కట్టి ఉన్న చూడామణి తీసి హనుమంతుడి కిచ్చి, “దీన్ని మా అమ్మానాకు వివాహసమ యంలో ఇచ్చింది. అప్పుడు దశరథి మహారాజు కూడా అక్కడే ఉన్నాడు. దీన్ని చూడగానే రాముడికి మా అమ్మా, తన తండ్రి, నేనూ జ్ఞాపకం వస్తాం,” అన్నది.

హనుమంతుడిప్పుడు తిరిగి మామూలు రూపం ధరించి ఉన్నాడు. అతనా చూడా మణిని తీసుకుని, చేతికి తొడగటం సాధ్యం కాక, వేలికి తగిలించుకున్నాడు.

హనుమంతుడు సీతకు చెప్పవలిసిన దైర్యమంతా చెప్పి ఆమెను విడిచి ఇవతలికి వచ్చి, రావణుడిసంగతి కొంతవరకు అంతు తేల్చుకుని పోదామని నిశ్చయించుకున్నాడు. ఇంత శ్రమపడి లంకు వచ్చి సీతను మాత్రం చూసి తిరిగి వెళ్ళిపోవటం అతనికి భావ్యంగా తోచలేదు. రాక్షసులేపాటిపరాక్రమవంతులో, యుద్ధం చెయ్యటంలో వారికీ, వానరులకూ గల తారతమ్యం ఏమిటో తెలుసుకుని వెళ్ళితే సుగ్రీవుడి ఆజ్ఞను సరిగా నెరవేర్చినట్టవుతుందని అతనికి అనిపించింది. పనిలోపనిగా రావణుడికి కూడా వానరపరాక్రమం ఏమిటో

చూపినట్టు అన్నటుంది! రావణుణ్ణి రెచ్చ గొట్టులంటే నందనవనం లాగున్న ఆశోకవనాన్ని నాశనం చెయ్యటం కన్న మంచి మార్గం లేదనుకుని హనుమంతుడు తన శక్తి కొద్దీ ఆశోకవనంలోని చెట్లను కూలదోయ సాగాడు. క్రీడా సరోవరాలను ధ్వంసం చేశాడు. క్రీడా పర్వతాలను కూలదోశాడు. ఆశోకవనమంతా బీభత్సమైపోయింది. చెట్ల మీది పక్కలన్నీ భయపడి అరిచాయి. లతలన్నీ తెగి వాడు ముఖాలు వేశాయి. ఇళ్ళన్నీ కూలిపోయాయి.

హనుమంతుడు చేసిన విధ్వంసానికి రాక్షస స్త్రీలందరూ పరిగెత్తుకొచ్చి హనుమంతుడ్ని చూశారు. వాళ్ళు సీతతో, “ఎడెవడు? ఎక్కుడినుంచి వచ్చాడు? ఎవరు పంపారు? నీతో ఏమిటి మాట్లాడాడు?” అని అడిగారు.

“అతనెవడో నాకేం తెలుస్తుంది? రాక్షస మాయలు మీ రాక్షసులకే తెలియాలి! లతణ్ణి చూస్తే నాకూ భయంగానే ఉంది. ఎవరతను? మీరే చెప్పండి,” అన్నది సీత.

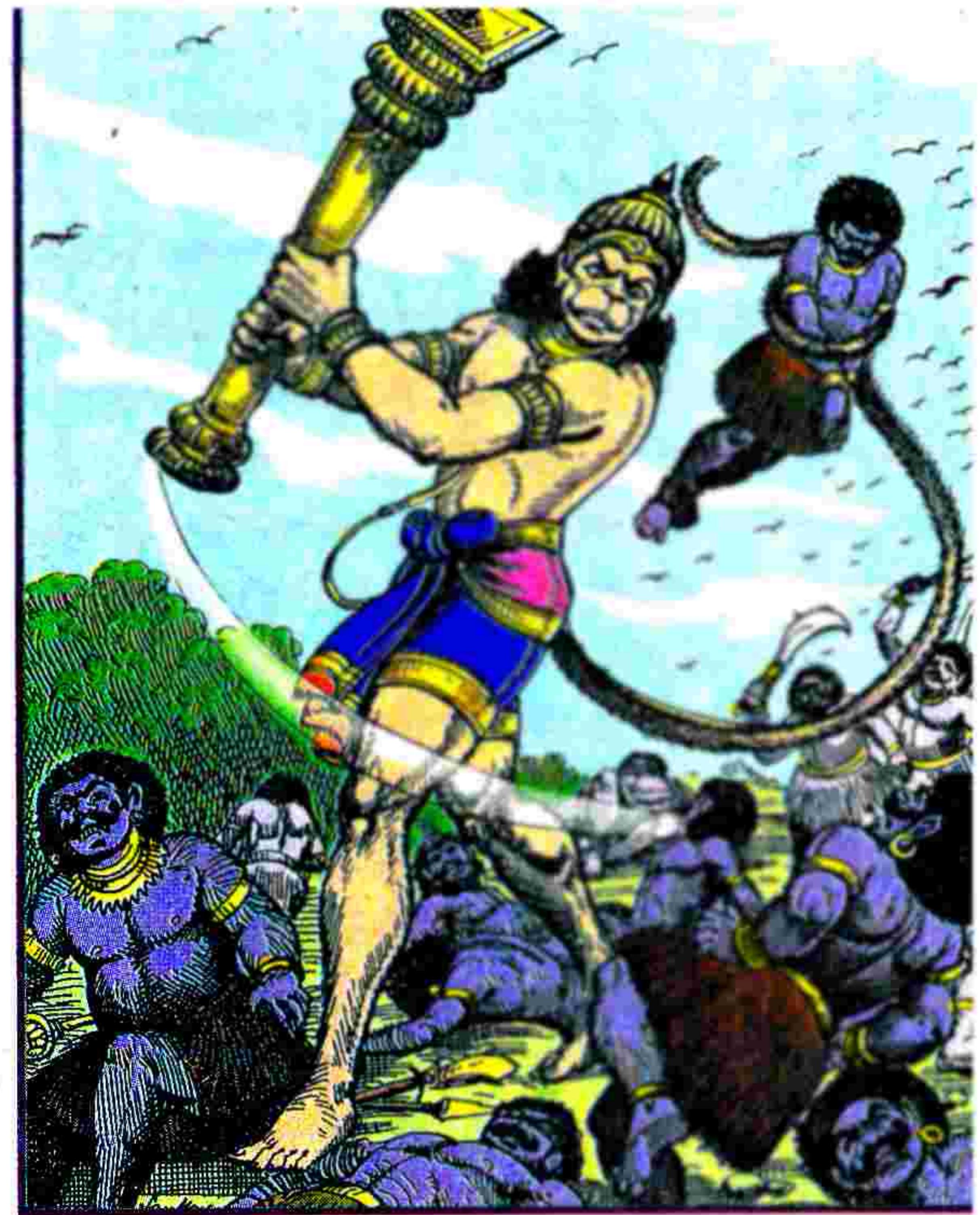
సీత ఇలా అనగానే రాక్షస స్త్రీలు హడలి పోయారు. వారిలో కొందరు సీతను రక్కించ టానికి ఉండిపోతే, మిగిలిన వారు రావణుడితో చెప్పటానికి పరిగెత్తారు. వాళ్ళు రావణుడితో, “భయంకరమైన దేహమూ, అపారమైన బలమూ కల వానరుడెవడో వచ్చి సీతతో ఏదో మాట్లాడాడు. వాడిప్పుడశోకవనంలో ఉన్నాడు. వాడెవడని అడిగితే సీత చెప్పటంలేదు. ఎవరు పంపగా వచ్చాడో గాని ఆ వానరుడు అంతఃపుర వనమంతా నాశనం చేసేశాడు. సీత కూర్చునే చెట్టు మాత్రం విరవ లేదు. సీత ఒక

శింపుపా వృక్షం కిందికి వెళ్లింది. దాన్ని కూడా వాడు ఏరవలేదు. అశోకవనం ధ్వంసం చేశాడు గనకా, నువ్వు తెచ్చిన సీతతో మాట్లాడాడు గనకా, రెండు విధాలా వాడు చంపదగిన వాడే,” అన్నారు.

రావణుడి మాటలు విని ఆగ్రహావేశం చెంది, హనుమంతుణ్ణి పట్టుకోమని తనంత పరాక్రమంగల ఎనబ్బైల మంది రాక్షసులను, కింకరులనే పేరుగల వాళ్ళను ఆజ్ఞాపించాడు. వారు వివిధాయుధాలతో బయలుదేరి వెళ్లి, అశోకవన ద్వారం వద్ద ఉన్న హనుమంతుడి పైకి విజృంభించారు. వారు తనను చుట్టుముట్టగానే హనుమంతుడు తనతోకను నేలకేసి కొట్టి గట్టిగా అరిచాడు. ఆ ధ్వనికీ, అతను భుజాలు చరచుకున్న చప్పుడుకూ లంక అంతా మారుమోగింది.

“జయం రామలక్ష్మణులది, వానరరాజైన సుగ్రీవుడిది! నేను రాముడికి దాసుణ్ణి. నా పేరు హనుమంతుడు. శత్రువంతకుణ్ణి. వెయ్యమంది రావణులు నాకు యుద్ధంలో సాటిరారు. ఈ రాక్షసులంతా చూస్తూండగానే ఈ లంకానగరాన్ని నాశనం చేసి, సీతకు నమస్కరించి, రాముడివద్దకు తిరిగి పోతాను,” అని హనుమంతుడు గట్టిగా అరిచాడు.

ఎరుగా పర్వతాకారుడై కనిపించే హనుమంతుణ్ణి, అతని అరుపూ చూసి రాక్షసులు భయపడ్డారు గాని, రాజాజ్ఞ తప్పదు గనక రాక్షసులతని పైన తయారాలను ప్రయోగించారు. హనుమంతుడు పెద్ద పరిఫును చేత బట్టుకుని, దానితో రాక్షసులను చావమోదాడు.

ఇలా కింకరులనే రాక్షసులను మట్టుబెట్టి, ఇంకా యుద్ధకాంక్ష తీరక, హనుమంతుడు ద్వారం వద్దనే వేచి ఉన్నాడు.

ఈ లోపల పారిపోయిన రాక్షసులు కొందరు రావణుడి వద్దకు వెళ్లి, కింకరులందరూ హనుమంతుడి చేత చచ్చారని చెప్పారు. రావణుడు మండిపడి గుడ్లు తిప్పుతూ, హనుమంతుడితో యుద్ధం చెయ్యమని ప్రహస్తిది కొడుకైన జంబుమాలి అనే వాణ్ణి, యుద్ధంలో ఓటమిఎరగని మహాశూరుణ్ణి ఆజ్ఞాపించాడు.

కింకరులను చంపి నిలబడి ఉన్న హనుమంతుడికి అశోకవనంలోని చైత్యంలాటి భవనం జ్ఞాపకం వచ్చింది. దాన్ని అతను ధ్వంసం చెయ్యలేదు. ఆ పసి చేద్దామని అతను ఒక్క ఎగురున ఆ చైత్యప్రాసాదం మీదికి దూకాడు. ఆ ప్రాసాదాన్ని రక్కించే వారు నూరుమంది చందమామ

రాక్షసులు ఆయుధాలు తీసుకుని హనుమంతుడి పైకి వచ్చారు. వారి ఆయుధాలు తగిలి హనుమంతుడాగ్రహించి తన శరీరాన్ని ఇంకా పెంచాడు. అతను ఆ ప్రాసాదంలోని ఒక స్తంభాన్ని ఒక్క ఊపున పెరికి దాన్ని గిరగిరాతి పేసరికి, ఆ వడికి నిష్పపుట్టి చైత్య ప్రాసాదమంతా తగలబడిపోయింది. హనుమంతుడాస్తంభంతోనే నూరుగురు రాక్షసులనూ చంపాడు.

తరవాత అతను గట్టిగా అరుస్తూ, “నా వంటి వానరులు అనేకవేల సంఖ్యలో సీతాదేవిని వెతకటానికి సుగ్రీవుడి చేత పంపబడ్డారు. లక్షల, కోట్ల వానరులతో సుగ్రీవుడిక్కడికి వస్తాడు. మీరు రాముడితో వైరం పెట్టుకున్నారు. ఇక లంక ఉండదు. నాశనమవుతుంది. మీరూ ఉండరు చస్తారు. రావణుడూ ఉండడు,” అన్నాడు.

ఎర్ని పూలమాలలు ధరించి, తలలో పూలు పెట్టుకుని, కుండలాలు ధరించి, ఇంద్రధనుస్సు లాటి విల్లూ, అందమైన బాణాలూ తీసుకుని జంబుమాలి గాడిదలు పూన్చిన రథంలో వచ్చేసరికి హనుమంతుడు ద్వారతో రణం పైన కూర్చుని ఉన్నాడు. జంబుమాలి విల్లెక్కు పెట్టి అనేక బాణాలు ప్రయోగించి హనుమంతుడి ముఖాన్ని, దేహాన్ని గాయపరిచాడు; హనుమంతుడు పెద్ద రాయి విసిరితే దాన్ని బాణాలతో పడగొట్టాడు; సాలవృక్షం పీకితే దాన్ని ముక్కలు ముక్కలు చేశాడు. చివరకు హనుమంతుడు మొదట తీసుకున్న పరిఫునే తీసి గిరగిరాతి ప్రిపి విసిరిసరికి జంబుమాలితో బాటు రథమూ, గాడిదలూ నజ్జునజ్జుయిపోయాయి.

కింకరులతో బాటు జంబుమాలి కూడా చచ్చాడని విని రావణుడు ఆగ్రహించంచెంది, అస్త్రవేత్తలయిన ఏడుగురు మంత్రపుత్రులను హనుమంతుడి పైకి పంపాడు. వారు తమతమ సైన్యాలను వెంటబెట్టుకుని, ఎవరు ముందు వెళ్ళి శత్రువుతో తలపడతారాఅని పోటీలు పడుతూ, అమితోత్సాహంతో బయలుదేరారు. వాళ్ళు తన మీద వదిలిన బాణవర్షాన్ని తప్పించుకుని హనుమంతుడు గాలిలోనే సంచరిస్తూ, రాక్షసమూకను చేతులతోనూ, కాళ్ళతోనూ కొట్టి చంపాడు. వారు పెట్టిన చావు కేకలకు లంక యావత్తూ పిక్కటిల్లింది.

మంత్రపుత్రులు కూడా ఎష్టుడై చచ్చారో, రావణుడికి భయం ఆరంభమయింది. కాని

అతను దాన్ని లోపలనే అణచుకుని, విరూ పాక్కడూ, యూపాక్కడూ, దుర్దరుడూ, ప్రఫు సుడూ, భాసకర్ణుడూ అనే అయిదుగురు అగ్రేనానాయకులను పిలిచి, “సేనాధిపతు లారా, మీరు చతురంగ బలాలతో వెళ్లి ఆ వానరుణ్ణి శిక్షించండి. వాడు వానరుడుగా నాకు తోచలేదు. ఏ ఇంద్రుడో తపస్వి చేసి ఈ భూతాన్ని మన పైకి పంపాడేమో! నేను కూడా మహా బలవంతులైన వానరులను, వాలి సుగ్రీవ నీల ద్వివిదాదులను చూశాను గాని, వారి కన్న ఈ వానరుడు మిన్నగా కనబడతాడు. ఇదేదో వానరరూపంలో ఉన్న భూతం. ప్రయాసపడి ఎల్లాగైనా ఈ వానరుణ్ణి మీరు పట్టాలి. యుద్ధం చేసేటప్పుడేమాత్రమూ అశ్రద్ధగా ఉండకండి,” అని పౌచ్ఛరించాడు.

ఆ అయిదుగురూ బయలుదేరి ఆశోక వన ద్వారం దగ్గరికి వెళ్లి హనుమంతుణ్ణి చూసి, అతన్ని అన్నివైపుల నుంచీ చుట్టూ ముట్టి యుద్ధం ఆరంభించారు. దుర్దరుడు హనుమంతుడి తలను అయిదు బాణాలతో కొట్టాడు. హనుమంతుడొక్క పెడబొబ్బు పెట్టి ఆకాశంలోకి ఎగిరాడు. అక్కడి నుంచి అతను అతి వేగంగా, సూటిగా దుర్ద రుడి రథం పైకి దూకే సరికి, ఆ పాటుకు రథమూ, దానికి కట్టిన ఎనిమిది గుర్రాలూ, అందులో వున్న దుర్దరుడూ క్షణంలో నాశన మయ్యారు.

దుర్దరుడు చచ్చేసరికి విరూపాక్కయూపాక్కలు ఆగ్రహం చెంది ఆకాశానికి ఎగిరి, ముద్దరాలతో హనుమంతుణ్ణి రొమ్ముమీద

కొట్టారు. హనుమంతుడోక మద్దిచెట్టు పెరికి, దాంతో వారిద్దరినీ చావమోదాడు. ముగ్గురు చావగా మిగిలిన ఇద్దరూ అడ్డకత్తి, శూలమూ తీసుకుని హనుమంతుడిపై కలియబడి, అతణ్ణి గాయపరిచారు. హనుమంతుడోక పర్వత శిఖరాన్ని, దానిపై గల వృక్షాలతోనూ, జంతువులతోనూ సహ విరిచి, దాన్ని ఎత్తి ప్రఫుసుడి పైనా, భాసకర్ణుడి పైనా కొట్టి, వారిని కూడా చంపాడు.

ఇలా అయిదుగురు యోధులనూ చంపి హనుమంతుడు వారి సేనలను అవలీలగా నిర్మాలించాడు.

ఈ వార్తకూడా తెలియరాగానే, రావణుడి కన్ను యుద్ధాదిక్కుడై ఉన్న తన కొడుకు అక్కుడి పైన పడింది. తండ్రి తన కేసి చూడటమే ఆలస్యంగా అక్కుడు చివాలున లేచి, బంగారం పాదిగిన తన విల్లు తీసుకుని, బంగారు అలంకరణలు గల తన గొప్ప రథ మెక్కి హనుమంతుడి పైకివెళ్ళాడు. ఆ రథం నిండా ఆయుధాలున్నాయి. అది యుద్ధానికి ఆయత్తం చేయబడి ఉన్న రథం. అతనిపెంట సైన్యం కూడా వెళ్ళింది.

హనుమంతుడింకా అశోకవన ద్వారం వద్దనే ఉన్నాడు. అతణ్ణి చూస్తానే అక్కుడు తన శత్రువు పరాక్రమవంతుడని గ్రహించి గౌరవభావంతో చూశాడు. ఇద్దరికీ గొప్ప యుద్ధం జరిగింది. అక్కుడు కుర్రవాడైనా అతని పరాక్రమం చూసి హనుమంతుడు కూడా సంతోషించాడు. అతను అక్కుడి బాణాలకు అందకుండా తప్పుకుంటూ గాలిలో తిరుగుతూ, “ఈ కుర్రవాడై ఎలా చంపడం? అయినా ఏడిప్పుడే ఇంత ప్రతాపం చూపుతున్నాడే, ముందుముందింకా ఎంత ప్రబలు డవుతాడో! ఇప్పుడే ఏణ్ణి చంపటం మంచిది,” అనుకున్నాడు.

అక్కుడు రథం ఆకాశంలో కూడా సంచరించగలది. అది ఆకాశంలో ఉండగానే హనుమంతుడు ఆ రథానికి గల గుర్రాలను చేత్తో కొట్టి చంపి, చక్రాలు విరిచాడు. రథం నేల కూలింది, కాని అక్కుడు విల్లుతో రివ్వన ఆకాశంలోకి లేచాడు. అలా లేచిన అక్కుడి కాళ్ళు రెండూ ఉపాయంగా పట్టుకుని, హనుమంతుడు అతణ్ణి గాలిలో గిరిగిరాతిప్పి, బలంగా నేల కేసి కొట్టి చంపేశాడు.

కష్టమైనపని

చిరంజీవి అన్న జ్ఞాని దేశ సంచారం చేస్తూ చంద్రసేన మహారాజు కొలువుకు వెళ్ళాడు. ఆ సమయానికి సభలో, రాజు అడిగిన ఒక ప్రశ్న గురించి చర్చ జరుగుతున్నది. ఆ ప్రశ్న ఏమంట, “ఈ ప్రపంచంలో అస్వచ్ఛికన్న కష్టసాధ్యమైన పని ఏమిట?” అన్నది.

ఒక్కరక్కరే లేచి తమకు తేచిన సమాధానాలు చెబుతున్నారు-స్వర్గానికి వెళ్ళడమని కొందరూ, అమృతాస్నానాధించుచుని కొందరూ, దేవతల్లిచూడుచుని కొందరూనూ. రాజు ఇలాటి సమాధానాలకు విసుక్కుని, “స్వర్గమూ, అమృతమూ, దేవమూ- ఏటి సంగతి మనకు తెలియదు. వాటని మను చూడచేసు. మనకు తెలిసి కూడా చేయలేసి పని ఏమిట ఎవరై చెప్పండి,” అన్నాడు.

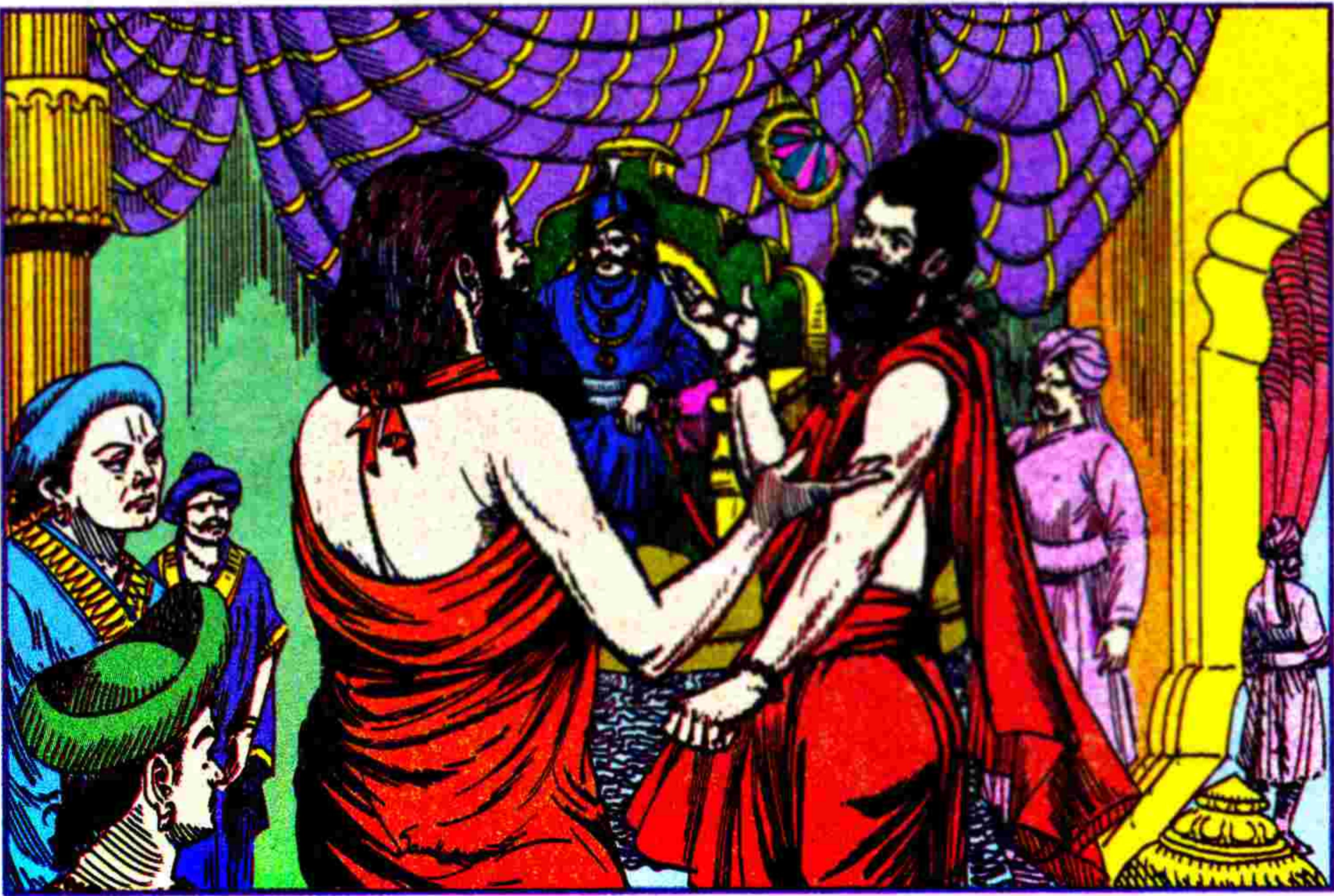
మళ్ళీ ఒక్కరక్కరే సమాధానాలు ఆరంభించారు- నిజం చెప్పడమని, ఏకపుత్రువుకుమని,

మహాదాత కావడమనీ తేచిన సమాధానాలు చెప్పసాగారు.

రాజుకు ఈ సమాధానాలు కూడా రుచించలేదు. సభను ఒకసారి పరిశీలనగా చూశాడు. అప్పుడు చిరంజీవి లేచి, రాజుకు తనుతాను పరిచయం చేసుకుని, “అన్నింటి కన్న కోరికలను జయించటం కష్టసాధ్యమని నా బుద్ధికి తేస్తున్నది,” అన్నాడు.

రాజు తల అడ్డంగా ఆడించి, “ఎందు చేత?” అన్నాడు.

“హరిశ్చందుడు నిజం తప్ప చెప్పలేదు. రాముడు ఏకపుత్రువుతుంపాటించాడు. శిబీ, దథిచి, కట్టుచూ మహాదాతలు. కానీ అవి వారి కోరికలకు ఉన్నసంఘమైనపి గనక ఆలా చెయ్యగలిగారు. ఈ ప్రపంచానికి మూలం కోరిక. మహాత్ములైనా, పాపాత్ములైనా కూడా కోరికకు దాసులే!” అన్నాడు చిరంజీవి.

రాజు చిరంజీవి వాదనను మెచ్చుకుని,
అతనికి కానుకలిచ్చి సత్కరించాడు.

ఆ సభలో ఉండే దుర్భయుడు అనే వాడికి,
ముక్కు, మొహమూ తెలియని చిరంజీవిని
రాజు మెచ్చుకుని సన్మానించడం నచ్చలేదు.
వాడు లేచి నిలబడి, “ప్రభు, కోర్కెలను
జయించడం కష్టం కాదు. అలా జయించిన
మనిషి ఒకము సమిపారణ్యాపల్ ఉన్నాడు.
రమ సెలవైతే ఆతన్ను తీసుకు చచ్చి రుజువు
చేయగలను,” అన్నాడు.

“రుజువు చెయ్యగలిగితే మంచి ఒహు
మాసు ఉంటుంది. లేని పక్కలే కారార
ప్రాయి!” అన్నాడు చెప్పినము.

ముక్కునుడు తపకు తెలిపి మంచిక
బుట్ట చేపు వేసి, ఏలా చుస్తిలుకోవాలు
చెప్పి, లెంచు లోషుల తరవాత తరువ్వు
ఉంటేటార్ 2008

కొలువుకు వెంటబెట్టుకుని వచ్చి, “ఇతనే
ప్రభూ, నేను చెప్పిన మనిషి,” అన్నాడు రాజుతో.

రాజు అతచికి కోరికలున్నదీ, లేనిదీ పరీ
క్షీచమని చిరుజీవిని సమోగించాడు. చిరు
జీవిత మనిషికి ఏన్నో తశలు చూమించాడు,
కాని ఆ దొరగబుటి దేసిక లొగలేదు. ఆ
మనిషికి ఏ కోరికా లేసట్టు కనబడింది.

చుదసేనుడు చివరకు విసిగిపోయి, “ఈ
రాజ్యానికి నిన్ను రాజుసు చేస్తాను, ఒప్పుకుం
చావ?” అని ఆతన్ను తడిగాడు.

“సర్వసుఖాపరిర్యాగిని. నాకు రాజ్య
మేసుకు?” అన్నాడు చెప్పినము.

చెమజిపేచ్చ తట్టుచుట్టి, “మహానుభావ!
మీమటివారు మహాతరుచు. అయినా లేపు
మణ్ణు సుచకు వస్తు. ముక్కు కోరికలున్నాయిని
రుజువు చేయగలను. రాని పక్కలలో మీకు
చంచలమామ

అక్షోభ్యర్తో మధుండని ప్రకటించబడిన ఆర్య శామిక్స్ రెండవ భాగం ‘యువరాజు ఆర్య సుష్టుద్విషు లేస్సిషన్’ 2009 జనపరిసంచికలో ప్రారంభమవుతుంది. తేదీ మార్చిను గమనిం చాలని పారకులకు సవినయంగా మనవి చేస్తున్నాం.

- ప్రమరణకర్త

కోరికలున్నట్టే భావించడం జరుగుతుంది,” అన్నాడు.

చిరంజీవి ఉద్దేశం ఎవరికీ అర్థం కాలేదు. బహిరంగంగా అందరి ఎదటా కోరికలు లేనట్టు నటిస్తున్న ఆ బుపి, చాటుగా తన కోరికలను బయటపెట్టుకుంటాడని చిరంజీవి అభిప్రాయం అయి ఉండవచ్చనని వాళ్ళ అనుకున్నారు. దొంగబుపి కూడా అలాగే అనుకుని, జాగ్రత్తగా మసలుకున్నాడు.

మర్మాడు దుర్జయుడు దొంగబుపిని మెంటబెట్టుకుని, కొలుపుకుమచ్చాడు. చిరంజీవి బుపిని చూస్తూనే, “తమకు కోరిక ఉన్నట్టు రుజువు చేస్తానని చెప్పానుగదా, ఎందుకు వచ్చారు?” అని అడిగాడు.

దొంగబుపినవ్వి, “ఎలా చేస్తావో చూద్దా మని!” అన్నాడు.

“అదే ఏమీ కోరిక!” అన్నాడు చిరంజీవి. సభ హర్షధ్వనాలతో నిండిపోయింది. సద్గు

మణిగాకచిరంజీవి దొంగబుపితో, “స్వామీ, మీకు కోరిక లేదని నిరూపించుకోవడం కోసం అరణ్యం నుంచి రాజసభకు వచ్చారు, ఇంకో రోజు ఆగమంటే ఆగారు. మీకు కోరికలు లేవని నిరూపించుకోవాలన్నది ఏమీ కోరిక కాదా?” అన్నాడు.

చంద్రసేనుడు దుర్జయుడి కేసి చూసి, “నువ్వు ఓడిపోయావు. నీకు కారాగారశిక్ష తప్పదు!” అన్నాడు.

చిరంజీవి రాజు వంక చూసి, “ప్రభూ, ఇందులో దుర్జయుడి తప్పేమీ లేదు. కోరికలను జయించడం అసాధ్యమని ఇప్పుడేగదా రుజువుయింది! నేను చెప్పినది తప్పని నిరూపించాలన్న కోరికతో అతను ఇలా చేశాడు. అతన్ని మన్నించి వదిలిపెట్టవచ్చి,” అన్నాడు.

చంద్రసేనుడు దుర్జయుడ్సై మన్నించి, చిరంజీవిని ఇంకా ఘనంగా సన్నానించాడు.

మన వారసత్వ ప్సలాలు

ఫతేపూర్ సిక్రీ

తండ్రి హమయున్, తాత బాబర్లాగే ఆగ్రా నుంచి పాలన సాగించిన అక్బర్ చక్రవర్తి (1556 - 1605) అక్కడ ఒక కోటను నిర్మించాడు. పిల్లలు లేని అక్బర్ ఆగ్రాకు నలభై కి.మీ. దూరంలో ఉన్న సరీం చిస్టీ అనే సూఫీ సన్యాసిని దర్శించి పుత్రుడు కలిగేలా ఆశీర్వదించమని వేడుకున్నాడు. కొన్నాళ్ళకు అక్బర్ సతీమణి జోద్బాయి మగబిడ్డను కన్నది. బిడ్డకు సరీం (తరవాత అతడే జహంగిరు) అని పేరు పెట్టారు.

సరీంచిస్టీ మరణించాక అక్బర్ ఆయనకు ఎర్రసున్నపురాయితో అంద్మైన సమాధిని నిర్మించాడు.

ఉత్తరోత్తరా అక్బర్ రాజ్యవిస్తరణ జరిగింది. దక్కను ప్రాంతాన్ని జయించాడు. దానికి విజయ చిహ్నంగా ఒక నగరాన్ని నిర్మించ తలపెట్టి 1571లో సిక్రీ వద్ద కోట నిర్మాణాన్ని ప్రారంభించాడు. పూర్తయ్యక దానికి ఫతేపూర్ సిక్రీ (విజయనగరం) అని నామకరణం చేశాడు. సరీంచిస్టీ సమాధి చుట్టూ చాలా వరకు ఎర్రసున్నపురాయిని ఉపయోగించి కోటను నిర్మించాడు. అది ఇప్పుడు తెల్ల చలువరాళ్ళతో పునర్నిర్మించబడింది.

కోట ఆవరణలో దివాన్-ఇ-ఆమ్, దివాన్-ఇ-ఖాన్, ఐదంతస్థల పంచమహాల్, ఒక్కసారిగా 10,000 మంది సమావేశం కావడానికి ఏలుగా ఉన్న విశాలమైన జమామీద్, మనదేశంలోనే ఎత్తయిన ద్వారబంధంగా భావించబడే బులాండ్ దర్వజా ఉన్నాయి. ప్రధాన భవనంతో కలుపబడే నాలుగు వంతెలనలతో ఉన్న చార్చమన్ తటాకంతో పాటు జోద్బాయికీ, బీర్బుల్కు నిర్మించబడ్డ భవనాలు కూడా ఉన్నాయి. సుప్రసిద్ధ సంగీత విద్యాంసుదు తన గానంతో అక్బర్ చక్రవర్తికి ఏనుల విందుచేసిన వేదిక ఇక్కడే ఉన్నది.

అక్బర్ చక్రవర్తి భవన నిర్మాణ విధానానికి ముఖ్యమైన వారసత్వంగా ఫతేపూర్ సిక్రీని చెబుతారు. ఈ కోట సిర్కాలర్లో ముస్లిం, హిందు, జ్యేష్ఠ, బౌద్ధ జిల్పక్కా ప్రభావాలు కలగలిసి ఉన్నాయి. నిలక్కణమైన ఈ సమేకనమే 1983లో ఫతేపూర్ సిక్రీ యునెస్కో ప్రపంచ వారసత్వప్సలంగా గుర్తించడానికి కారణమయింది.

అస్త్రేన అందం

ప్రమేశ్వరశాస్త్రి గురుకులంగా విద్యాభ్యాసం చేస్తూన్న మనోహరుడు పేరుకు మనోహరుడే గాని, చూడడానికి అనాకారిగా ఉండేవాడు. సహవిద్యర్థులు వాట్లి ‘పాట్టివాడని’ ‘నల్ల వాడని’ ఎగతాళి చేసేవారు. గురువుకు చెబితే ఆయన, “నువ్వు వాళ్ల మాటలను పట్టించు కోవద్దు. చదువు మీద ధ్యాన నిలుపు,” అని హితవు చెప్పేవాడు.

మనోహరుడికి తనను హేళన చేసే తోటి విద్యార్థులను మందలించకపోగా, తనకే బుద్ధి చెబుతూన్న గురువు మీద కోపం వచ్చేది. మానంగా బాధపడేవాడు. క్రమంగా ఆత్మన్యా నతా భావం ఏర్పడడంతో సక్రమంగా చదవ లేకపోయాడు. తనను మాత్రం దేవుడు ఎందుకిలా అనాకారిగా పుట్టించాడు అని అలోచిస్తూ, పరధ్యానంతో గడిపేవాడు. పర్య వసానంగా చదువులో వెనకబడడమే కాదు;

చిన్న చిన్న పనులు కూడా సక్రమంగా చేయ లేకపోయాడు.

ఒకనాడు గురువు భార్య ఉట్టి మీదినెయ్య కుండ దింపమని చెప్పింది. మనోహరుడు పరధ్యానంతో సరిగ్గా పట్టుకోక పోవడంతో చెయ్య జారింది. కుండ పగిలి నెయ్య నేల పాలయింది.

గురువు భార్య పట్టురాని కోపంతో, “నీది మట్టిబుర్ర. నెయ్య కుండను జాగ్రత్తగా దించ లేనివాడివి నువ్వేం చదువుతావు. గొడ్డుకాయ డానికి కూడా పనికిరావు,” అంటూ తిట్టింది.

దాంతో మనోహరుడి పసిమనసు గాయ పడింది. ఎవరికీ చెప్పాపెట్టుకుండా గురుకులం వదిలిపెట్టాడు. ఎటు వెళ్లాలో కూడా తెలియక నడిచి నడిచి మిట్టమధ్యహ్నానికి ఒక గ్రామం పోలిమేరలో ఉన్న మామిడి తోటను సమీపించాడు. అక్కడి బావినుంచి నీళ్లు

వాణిశ్రీ

తోడుకుని తాగి, ఒక చెట్టు కింద చతురిలబడి, బాగా అలిసిపోయి ఉండడంతో కొంత సేపటికి అలాగే నిద్రపోయాడు.

పొద్దు వాలుతూండగా అక్కడికి వచ్చిన ఒక మధ్యవయస్కుడు మనోహరుణ్ణి తట్టి లేపి, “ఎవరు నువ్వు? వేళగాని వేళ ఇక్కడ నిద్రపోతున్నావేమిటి?” అని అడిగాడు.

మనోహరుడు, “దిక్కులేనివాళ్ళి. ఏదైనా పని దొరుకుతుందేమో అని దూరప్రాంతం నుంచి వస్తున్నాను,” అన్నాడు.

“ఈ తోట నాదే. నీకు ఇష్టమైతే తోటకు కాపలా ఉండు. మూడు పూటలూ తిండి పెడతాను. చెట్టు వూతా పిందెగా ఉంది. పంట చేతికి వచ్చాక కొంత డబ్బు కూడా ఇస్తాను,” అన్నాడు ఆ తోట యజమాని అయిన వీరయ్య. మనోహరుడు సరేనని తోటమాలిగా చేరాడు.

కొన్నాళ్ళు చెప్పిన పనులు చేస్తూ తోటకు జాగ్రత్తగా కాపలా కాశాడు. పిందెలు కాయల య్యాయి. అయితే, ఈలోగా మనోహరుడిలో చేస్తూన్న పనిపట్ల చులకనభావం ఏర్పడింది. తన ఈడు పిల్లల్లా హాయిగా చదువుకుని ఏరాజుగారి కొలువులోనో గొప్ప ఉద్యోగం చెయ్యవలసిన తనకు ఈగతి పట్టిందేమిటా అని కుమిలిపోసాగాడు. అందువల్ల చేసే పని మీద శ్రద్ధ తగ్గింది. దానిని గమనించిన తోటయజమాని, “ఏరా పాట్టివెధవా! మూడు పూటలూ పీకల వరకు మెక్కుతున్నావు. పనిలో అంత అలసత్వమేమిటి? ఒక్క దగ్గర పెట్టుకుని పనిచెయ్య,” అని పోచ్చరించసాగాడు.

ఇలా ఉండగా ఒకనాడు పట్టపగలే మనోహరుడు చెట్టు కిందకునుకు తీస్తూండగా, తోటలో దొంగలు జొరబడి పక్కానికి వచ్చిన కాయలను కోసుకుపోయారు. సంగతి తెలిసిన తోటయజమాని, “సంవత్సరమంతా పడిన శ్రమను దొంగలపాలు చేశావే! నువ్వేందుకూ పనికిరావు,” అని కేకలు పెడుతూ, పట్టరాని కోపంతో మనోహరుణ్ణి చితకగొట్టి అక్కణ్ణించి తరిమేశాడు.

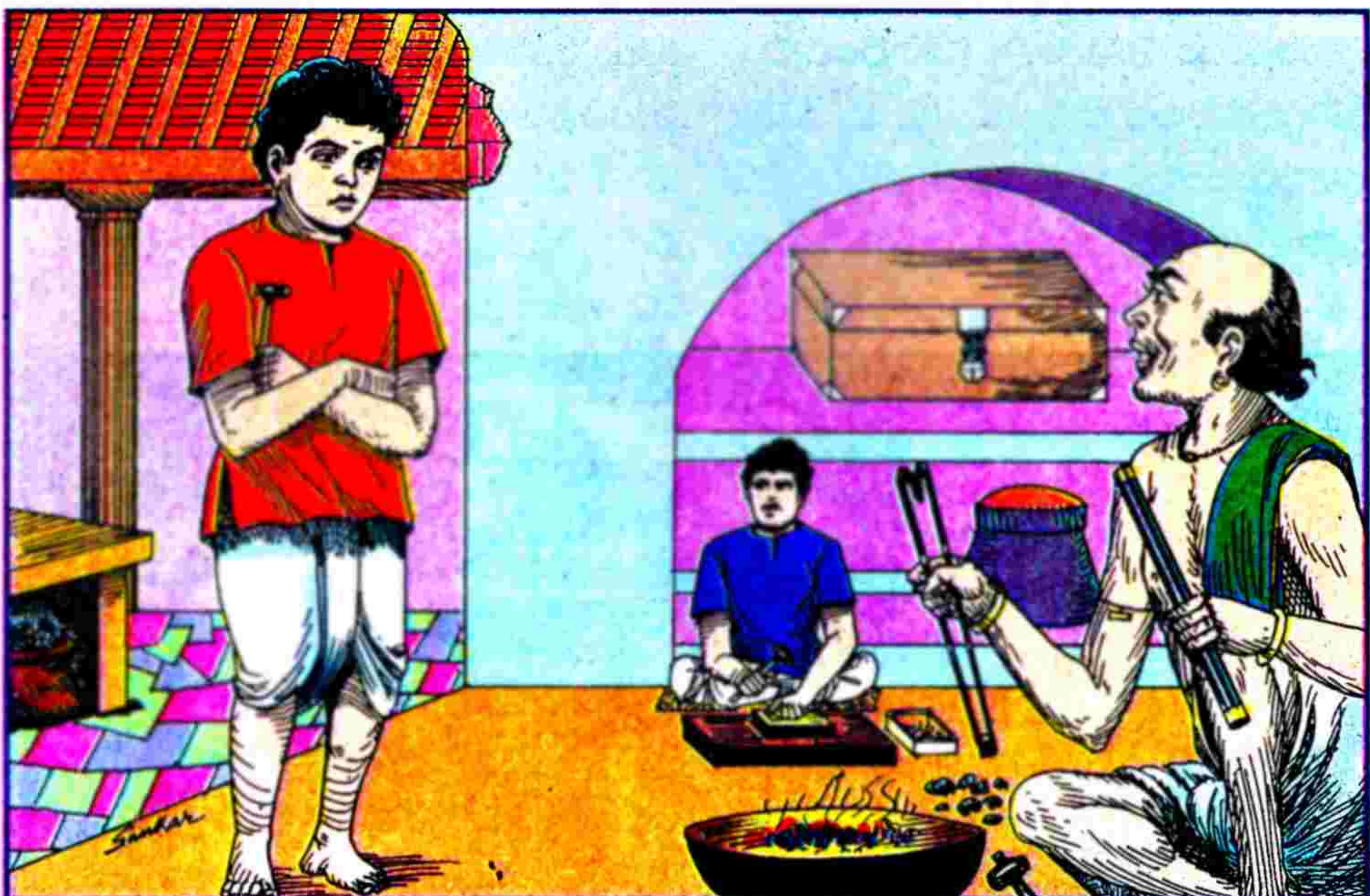
మనోహరుడు విచారంతో ఎక్కడెక్కడో తిరిగి, ఆఖరికి సిరిపురం అనే చిన్న పట్టణం చేరాడు. ఏం చెయ్యలో తెలియక వీధులన్నీ తిరుగుతూ శోషవచ్చి ఒక ఇంటి ముందు పడిపోయాడు. ఆ ఇంటియజమాని బ్రహ్మాయ్య అనే ఒక స్వార్థకారుడు. పట్టణంలోని ప్రముఖులకు నగలు చేసి ఇస్తూంటాడు. ఆయన

మనోహరుడి ముఖం మీద నీల్లు చలి, స్వహ తెప్పించాడు. అన్నం పెట్టి ఆకలి తీర్చి, అతడి పరిస్థితికి జాలిపడి, “నాకు పనుల్లో సాయ పడ్డావంటే, నగలు చేసే పని నేర్చుతాను. నీ జీవితం హయిగా గడిచి పోతుంది. దిగులు పడకు,” అని ఓదార్చాడు.

ఇది బాగానే ఉండనుకుని ఆయన దగ్గర చేరిన మనోహరుడికి కొన్నాళ్ళకు ఆ పని కూడా విసుగనిపించింది. రోజూ బ్రహ్మాయ్య కొరముట్లను శుభ్రం చేసి సిద్ధం చెయ్యడం, కుంపటిలో బొగ్గులు వేసి నిప్పురాజెయ్యడం తప్ప నగలు నేర్చుకునే ఆవకాశం రాలేదు. ఆ మాట యజమానితో అంటే, “బాట్టు పుల్లలు, పోగులు చేయడమే చేతకాలేదు. అప్పుడే నగలేం చేస్తావు? మొదట చెప్పిన పనులు చెయ్య,” అని మందలించేవాడు.

దాంతో మనోహరుడు ఆ పని మీద కూడా శ్రద్ధ కోల్పోయాడు. ఏకాగ్రత నశించింది. దానిని గమనించిన బ్రహ్మాయ్య, “నీకు దూషం మాత్రమే కాదు; మనసు కూడా అవకరంగా ఉంది. ఈ పని నేర్చుకోవడం నీవల్ల కాదు. దీనికి చాలా ఓర్పు అవసరం. మరో పనేదైనా చూసుకో,” అని చెప్పి మనోహరుణ్ణి అక్కు ణ్ణించి సాగనంపాడు.

మనోహరుడు తన దుష్టితికి విచారిస్తా ఊరిచి వరవున్న వేణుగోపాల స్వామి ఆలయానికి వెళ్ళి మనసులోనే దేవడితో మొరపెట్టు కున్నాడు. పూజారి పెట్టిన ప్రసాదం కూడా తినకుండా, దాపులనున్న ఏటి గట్టుకేసి నడిచాడు. అక్కడ ఆవుదూడనోటికి లేత గడ్డి అందిస్తా ఒక సాధువు కునిపించగానే ఆయన్ను సమీపించాడు.

“ఎం, నాయనా, మిన్ను విరిగి మీద పడ్డట్టు పుట్టెడు దిగులుతో ఉన్నావు? నీకొచ్చిన కష్ట మేమిటి?” అని అడిగాడు సాధువు ఎంతో ఆప్యాయంగా.

మనోహరుడు తన బాధలను ఏకరువు పెట్టి, “దేవుడు నన్నెందుకు పొట్టిగా, నల్లగా పుట్టించాడు? అనాకారినని తోటివాళ్ళు వోళన చేస్తూంటే సరిగ్గా చదవలేకపోయాను. ఏ పనీ ఏకాగ్రతతో చేయలేకపోతున్నాను. బతుకు దుర్భరమైపోయింది. మీరే నాకు దారిచూపాలి,” అన్నాడు కన్నీళ్ళతో.

“నాయనా, నువ్వు అనాకారివని ఎవర న్నారు? నిన్నులా అవమానించే వాళ్ళే మానసి కుగా అనాకారులు. ఇంతకూ నీకేం తక్కుమని? ప్రపంచంలో కాళ్ళుచేతులు లేని అవిటి వాళ్ళు, చూపులేని అంధులు కూడా ఏదో ఒక విద్యనేర్చుకుని సుఖంగా బతుకుతున్నారు. భగవంతుడు నీకు అన్ని ప్రసాదించాడు. నువ్వే ఇతరులతో పోల్చుకుని నిన్ను నువ్వు కించపరుచుకుని బాధలను కొని తెచ్చుకుంటున్నావు. సృష్టిలో ఏ జంతువూ మరో జంతు వతో పోల్చుకుని బాధ పడదు. నీలాంటి

మనుషుల్లో మాత్రమే ఆ లక్షణం కనిపిస్తుంది. అనర్థాలన్నిటికీ అదే కారణం. చక్కగా చదువుకుని, నీకున్న శక్తుల్ని పెంపాందించుకుని సుఖంగా జీవించు. మొదట గురుకులానికి తిరిగి వెళ్లి ఏకాగ్రతతో విద్యనభ్యసించు. సకల సిరులూ నిన్ను వెతుక్కుంటూవస్తాయి,” అని చెప్పి ఆశీర్వదించాడు సాధువు.

మనోహరుడు సాధువుకు నమస్కరించి, కష్టు తుడుచుకుని గురుకులం కేసి నడిచాడు. గురువుకు క్షమాపణలు చెప్పి గురుకులంలో చేరి పట్టుదలతో విద్యనభ్యసించసాగాడు.

విద్యాభ్యాసం ముగించి, ప్రయోజకుడైగొప్ప ఉద్యోగం చేస్తూ అందరి మెప్పునూ పొందినప్పుడు, ఎవరూ తన అనాకారితనం గురించి ప్రస్తావించకపోవడం గమనించి మనోహరుడు సంతోషించాడు. మనిషికి అన్నిటికన్నా మించిన అందం, సంపద విద్య అని తెలియజేసిన సిరిపురం వేణుగోపాలస్వామి గుడి దగ్గరి సాధువుకు మనసులోనే కృతజ్ఞతలు చెప్పుకున్నాడు.

చందులు క్వీజ్ - 9

(పదహారేళ్ళ లోపు పిల్లలకు)

*Co-sponsored by
Infosys FOUNDATION, Bangalore*

ఈనెల ప్రశ్నలు భారతీయ కథలు,
శిల్పాలకు సంబంధించినవి

లన్నీ స్వరైన సమాధానాలు

రాసిన ఒకరికి బహుమతి

రూ. 250లు.*

*స్వరైన సమాధానాలు రాసినవారు ఒకరికన్నా ఎక్కువ మంది ఉన్నట్టుయితే ఒక్కొక్క విజేతకు 50 రూ.లు బహుమతిగా ఇవ్వబడుతుంది.

మీరు చేయవలసిందేమంటే : 1. సమాధానాలు రాయండి. 2. మీ పేరు, వయసు (16 ఏళ్ళలోపు ఉండాలి) పిన్కోడెట్ సహా పూర్తి చిరునామా రాయండి. 3. చందాదారు అయితే, ఆ నంబర్ రాయండి. 4. కవరు మీద చందులు క్వీజ్ - 9 అని రాసి, చందులు పూర్తి చిరునామా రాసి మాకు పంపండి. 5. అక్షోబర్ నెలాఖరులోగా మీ ఎంటీ మాకు అందాలి. 6. డిసెంబర్ 2008 నెల సంచికలో ఫలితాలు వెలువడతాయి.

1. ఇతర దేశాల రాజ్యాంగ శాసనాల నుంచి మన రాజ్యాంగం కొన్ని అంశాలను స్వీకరించింది. రాష్ట్రపతి ఎన్నిక విధానాన్ని ఏ దేశం నుంచి గ్రేహించిందో చెప్పగలరా?
2. పార్లమెంటరీ విధాన ప్రభుత్వాన్ని ఏ దేశం నుంచి తీసుకున్నాం?
3. భారత రాజ్యాంగ స్వభావం ఏమిటి?
4. రాష్ట్రపతిగా ఎన్నిక కావడానికి కనిష్ఠ వయోపరిమితి ఎంత?
5. భారత రాజ్యాంగానికి, బ్రిటన్ రాజ్యాంగానికి మధ్య ఉన్న భేదం ఏమిటి?
6. వేరొక దేశ పౌరుడు భారతదేశ రాష్ట్రపతి కాగలడా?
7. రాజ్యసభలో 'మనీ బిల్' ప్రవేశపెట్టడానికి సాధ్యపడుతుందా?
8. భారతదేశ జాతీయగీతంగా 'జనగణమన' ఎప్పుడు గుర్తించబడింది?

పార్లె 20-20 తస్సండ్రి
Short కథ వెంచ్చండ్రి

everest/PP/581-08 TEL

వార్తల్ బాలు

జాతీయ ఛాంపియన్

గత జూన్ నెలలో చెన్నయలో జరిగిన మార్క్ ఇంటర్వెషనల్ స్పెల్లింగ్ బీ కంట్స్ కేటగిరి 2 (3,4 తరగతులు)లో ఎనిమిదేళ్ళ నిర్వాల్ పతని యప్పన్ నేషనల్ ఛాంపియన్‌షిప్ వరసగా రెండవసారి గెలుపాందాడు. సిర్కల్ ఇప్పుడు ఒరిసా భువనేశ్వర్ లోని కెంద్రీయ విద్యాలయలో నాలగవ తరగతి చదువుతున్నాడు. గత సం. మూడవ తరగతి చదువుతున్నప్పుడు గోవాలో జరిగిన పోటీలో పాల్గొని ఒకటవ కేటగిరిలో ఛాంపియన్‌షిప్ సాధించాడు. పారశాల, జిల్లా, రాష్ట్రస్థాయి పోటీల్లో ప్రథముడుగా రావడంతో నిర్వాల్ ఇప్పుడు ముంబయిలో జరుగున్న ఇంటర్వెషనల్ కంట్స్ లో పాల్గొనను న్నాడు. ఈ పోటీలో పాల్గొనాలంటే కనీసం 4,000 ఇంగ్లీషు పదాలకు స్పెల్లింగులూ, అర్ధాలూ తెలిసి ఉండాలి. ముంబయి సమీపం పోవాయిలో చదువుకుంటున్నప్పుడు తన గణిత జ్ఞానాన్ని మెరుగు పరుచుకుకోవడానికి ‘సిప్’ అకాడెమీలో చేరాడు. ముంబయిలో జరిగిన సిప్ ప్రాథిజీ 2007 కాంపిటీషనలో ఐదు నిమిషాల్లో 100 లక్షలు చేసి రెండవ రన్చర్ అవ్వగా వచ్చాడు.

చదరంగం బాలమేధావి

మనదేశంలో చదరంగం బాలమేధావులకు కొరత లేదు.కాని, ఏడేళ్ళ ప్రాయంలో ప్రపంచస్థాయి మూడు చదరంగ పోటీలలో విజయం సాధించడం అన్నది చాలా విలక్షణమైన సాధన. మనదేశంలో ఈనాటి చెన్లో విజ్-కిడ్గా పేరు తెచ్చుకుంటూన్న అమ్మాయి ముత్యాల బస్సీప్రతిమ. అంధరాష్ట్రానికి చెందిన ఈ అమ్మాయి రెండేళ్ళ క్రితమే చెన్ ఆడడం మొదలు పెట్టింది. గత

సంవత్సరం ఆరేళ్ళలోపు, తొమ్మిదేళ్ళలోపు విభాగాలలో ప్రథమ స్థానం సాధించింది. దాంతో ఆ పాపాయికి టర్కీ ఆంటల్యాలో జరిగిన వరల్డ్ యూత్ చెన్ ఛాంపియన్‌షిప్ లో పాలుపంచుకునే అవకాశం లభించింది. అక్కడ బాలికల విభాగంలో ప్రపంచ బెస్ట్ ట్యాలెంట్ (2007)గా గుర్తింపు పొందింది. ఈ సంవత్సరం శ్రీలంక కాండీలో జరిగిన ఏషియన్ సూక్ష్మ చెన్ ఛాంపియన్‌షిప్ లో ఎమిమిది రౌండ్లు గెలిచింది. సింగపూర్లో జరిగిన వరల్డ్ సూక్ష్మ చెన్ ఛాంపియన్‌షిప్ ఏడేళ్ళలోపు కేటగిరిలో తొమ్మిది రౌండ్లు గెలుపొంది ప్రతిమ బంగారు పతకం సాధించింది.

విజ్ఞానం .... వినోదం .... వికాసం ....

మన పరిసరాలు

సాధారణమైన జలుబు లొసాధారణమైన నిజాలు

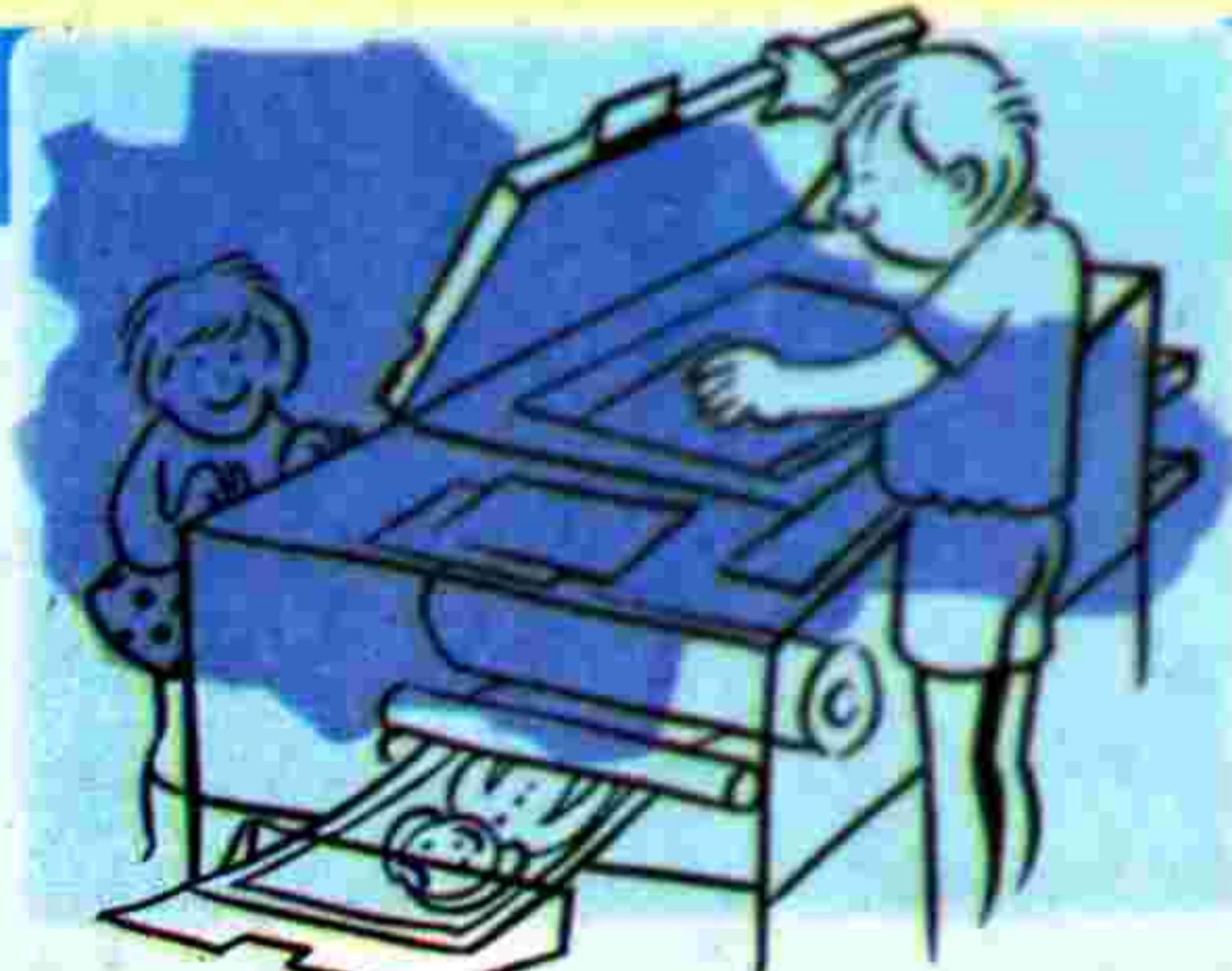
ఒళ్ళంతా నొప్పులు... ముక్కులు మూసుకుపోవడం... ధారాపాతంగా కారడం... ఎడతెరపిలేని తుమ్ములు... ఇవీ జలుబు తీసుకువచ్చే బాధలు. ఇది చాలా సాధారణమైన జలుబు అని డ్యూక్రూ చెబుతున్నప్పటికీ దీన్ని వెంటనే నయం చేయడం అన్నది సాధ్యం కాని పని. ఎందుకంటే ఇరవై రకాల వైరస్సులు అంటే సూక్ష్మ విషకిములు జలుబును కలిగిస్తాయని పరిశోధనలు తెలియజేస్తున్నాయి.

జలుబును రాకుండా నిరోధించేందుకు టీకాలు లేవు-జలుబు నుంచి ఉపశమనం కలిగిం చడానికి ఇచ్చే చాలా మందులు ‘యాంటిస్ట్యూమిన్స్’. ఇవి హాని కలిగించే వైరస్ శరీరం అల్రైట్ రియక్షన్సు తగ్గిస్తాయి.

విజ్ఞాన వీచికలు :

జెరాక్స్ ఎలా పనిచేస్తుంది?

జెరాక్స్ లేదా ఫోటో కాపియర్ నిశ్చలన విద్యుత్ సిద్ధాంతాల ఆధారంగా పనిచేస్తుంది. ఒక ఆకారాన్ని మార్పించే ప్రతిని తీస్తుంది. ఒక పత్రం ప్రతిని తీయాలంటే మొదట దాన్ని జెరాక్స్ మేషిన్ లోపల అమర్చాలి. ఆ విధంగా చేయాలంటే పైపలకను పైకెత్తి పత్రాన్ని శుభ్రమైన అద్దం పలక మీద బోర్లా ఉంచాలి. బల్వస్విచ్ ఆనిచేయగానే బల్బు నుంచి వెలుగు పత్రం మీద పడి లెన్స్ ద్వారా ప్రతిబింబించి రాటేటింగ్ డ్రమ్ మీద వెనక్కు పడుతుంది.

ఆకారంతో గల డ్రమ్ తిరిగేప్పుడు, దాని మీద నెగటివగా చార్జయిన్ ‘టోనర్’ అనే నల్లటి గ్రాఫైట్ పాడి పూయబడుతుంది. ఈ గ్రాఫైట్ పాడి మీద అతుక్కుపోవడానికి వీలుగా ప్లాష్టిక్ పూయబడి ఉంటుంది. పూయబడిన డ్రమ్ కాగితం మీద దొర్లినప్పుడు, ఆకారం దాని మీదికి మార్చబడుతుంది. ఆకారం కాగితానికి చక్కగా అంటుకు పోయేలా ప్లాష్టిక్ కరిగి అతుక్కుపోవడానికి వీలుగా వేడి రోల్రు మీదుగా పంపబడుతుంది. ఆకారం సరిగ్గా అతుక్కైని ఫోటో కాపీలను తాకినప్పుడు వేళ్ళకు నల్లటి మరకలు అంటుకుపోతాయి.

ఫోటో వ్యాఖ్యల పోటీ

ఈ ఫోటోలకు ఒక్క మాటలోగాని, చిన్న వాక్యంలోగాని వ్యాఖ్యలు రాయగలరా? రెండు వ్యాఖ్యలకూ సంబంధం ఉండాలి.

K.S. SIVARKKAMANI

TATA NARAYANAMURTHY

వ్యాఖ్యలను కాంపిటీషన్ పోస్ట్‌కార్డ్‌పైన రాసి ఈ నెల 25వ తేదీలోగా మాకు అందేలా పంపాలి. పోటీ ఫలితాలు డిసెంబర్ 2008 సంచికలో ప్రచురిస్తాం.

ఉత్సవమైన వ్యాఖ్యకు రూ. 100 బహుమానం.

ఫోటో వ్యాఖ్యల పోటీ: చందులు, జెవిఎల్ ప్లాజా 6వ అంతస్తు, 626, అన్నసూలై, తేనాంపేట, చెన్నయ్ - 600 018

అభివందనలు

అగ్నేష్ నెల పోటీ ఫలితాలు

డి. సుజన్ తథాగత

కేరాఫ్ డి. నటరాజ్

9-31-6/25 F2

పిలాపురం కాలనీ

విశాఖపట్టం-530 003

(ఆం.ప్ర.)

ఫోటో వ్యాఖ్యల పోటీ:

మొదటి ఫోటో: ఆడడానికి ముందు!

రెండవ ఫోటో : చెయ్యాలి కమ్మని విందు!!

సమాధానాలు :

1. రావణుడు, కుంభకర్ణుడు, మేఘునాథుడు
2. కుంభమేళా; హరిద్వారం, ఉజ్జ్వల్యమిని, ప్రయాగ, నాశిక్
3. ప్రహ్లాదుడు - హోళిక; ప్రహ్లాదుడి తండ్రి పీరణ్యకజిపుడి సౌదరి
4. గురుగోవిందసింగ్ 1699లో ఖల్సాను స్టోపించిన రోజు
5. గణేశుడు (గణేశ చతుర్థి) దుర్గ (దుర్గాపూజ).

Printed and Published by B. Viswanatha Reddi at B.N.K. Press Pvt. Ltd., Chennai - 26 on behalf of Chandamama India Limited, JVL Plaza, 6th Floor, 626 (Old 501), Anna Salai, Teynampet, Chennai - 600 018. Editor : B. Viswanatha Reddi (Viswam)

ప్రభుత్వ బస్సుల్లో వెళ్డం వల్ల.

ఉపయోగాలు

నాన్నతో కూర్చుని శంకర్ న్యాన్ చూస్తున్నాడు. “మళ్ళీ పెట్రోల్-డీజిల్ ధరలు పెరిగాయి. రేపట్టుంచి కారును వదిలి ఆఫీసుకు నడిచి వెళ్లాల్సిన పరిస్థితి ఏర్పడేలా ఉంది,” అన్నాడు శంకర్ తండ్రి.

శంకర్ చిన్నగా నవ్వి, “ఇందులో పెద్ద ఆశ్చర్య మేముంది! అవసరాలకు సరిపడా సరఫరా లేనప్పుడు

ధరలు పెరుగు తాయని మా ఎకనమిక్స్ క్లాసులో నేర్చుకున్నాం కదా!” అన్నాడు.

“ఇంకా ఏమేం నేర్చుకున్నావేంటి అమార్తాయినేన్?” అంటూ నవ్వాడు తండ్రి.

“అది సరే, నాన్న. మనింటి నుంచి మీ ఆఫీసు వరకు డైరెక్ట్ బస్సు ఉంది కదా. మరి రోజూ కార్లోనే వెళతా వెందుకు? రేపట్టుంచి బస్సులో వెళితే ఎంత ఇంధనం, తద్వారా డబ్బు ఆదా అవుతుందో ఆలోచించి చూడు,” అన్నాడు శంకర్.

“డబ్బు ఆదా అవుతుంది. నిజమే, మరి బస్సు ఊరంతా చుట్టుకుని వెళుతుంది. ట్రాఫిక్‌తో ఆఫీసు చేరే సరికి ఆలస్యమై పోతుంది కదా?”

“ప్రైవేటు వాహనాలవల్లే కదా వాహనాల రద్దీ పెరిగి పోయింది? ఒక్క ధిల్లీలో ట్రాఫిక్ సిగ్నల్స్ వద్ద కాచుకుని ఉండడం వల్లే 994 కోట్ల రూపాయలు విలువచేసే ఇంధనం వృథా అవుతోందన్న విషయం మీకు తెలుసా? ధిల్లీ పెనిఅర్ఎ, పిఆర్ఎర్ప్ జరిపిన అధ్యయనాల్లో ఈ విషయం బయట పడింది! మిగతా నగరాల పరిస్థితి ఎలా ఉంటుందో ఊహించుకోండి!” అన్నాడు శంకర్.

“మీ తాతయ్య ప్రభుత్వ వాహనాల్లోనే వెళ్లేవాడు. నేను చిన్నప్పుడు బస్సులోనే పయనం చేసేవాళ్లి. సాంత కారు కొనాలని కలలు కనేవాళ్లి,” అన్నాడు తండ్రి.

“కార్లో వెళ్డం పుండాగానే ఉంటుంది. అయితే, అవసరానికి మించి ఇంధనాన్ని అందుకు వృథా చేస్తున్నాం కదా. ఇంటి నుంచి మామూలు కన్నా కాస్త ముందు బయలుదేరి బస్సులో వెళితే బోలెదంత ఇంధనం ఆదా కదా?” అని అడిగాడు శంకర్. “నిజమే శంకర్. రేపట్టుంచి నేను బస్సులోనే వెళతాను. నేను మాత్రమే కాదు. నా సహాద్యగుల్ని కూడా అలాగే చెయ్యమంటాను,” అన్నాడు తండ్రి.

మీరు కూడా మీ స్నేహితులతో, కుటుంబ సభ్యులతో ఇంధనం పొదుపును గురించి చర్చించి ఈ సంగతి చెప్పండి. ప్రభుత్వ వాహనాలు అందుబాటులో లేని మారుమూల స్థలాలలకు వెళ్లిరావ డానికి ట్రాన్స్‌పోర్ట్-పూలింగ్ సిస్టమ్స్ ను ఉపయోగించుకోవచ్చు.

 Save Fuel Save Money	<p>Dear Children, Write your suggestions for using the public transport system in the best possible way at the PCRA address given alongside. The best suggestions will win attractive prizes!</p> <p>Name.....</p> <p>Age..... Class.....</p> <p>Address.....</p> <p>e-mail.....</p>	
MINISTRY OF PETROLEUM AND NATURAL GAS PCRA PETROLEUM CONSERVATION RESEARCH ASSOCIATION Additional Director (ES), Santosh Bhawan, 15, Nehru Chandra Pura, New Delhi 110019 Email: pcra@pcra.org		

బుబ్బా సాహసాలు

